

Binuhatan sang mga Apostoles

¹ *Hinigugma ko nga Teofilus:*

Sa akon una nga libro ginsulat ko ang tanan nga ginpanghimo kag ginpanudlo ni Jesus halin sang pagsugod niya sang iya buluhaton

²⁻³ hasta sa tion nga gindala siya pa-langit. Sa tapos siya napatay kag nabanhaw, makapila siya nagpakita sa nagkalain-lain nga paagi sa iya mga apostoles sa pagpamatuod nga nabanhaw siya. Sa sulod sang 40 ka adlaw nagpakita siya sa ila kag gintudluan niya sila parte sa paghari sang Dios. Kag sa wala pa siya makapa-langit, may mga sugo siya nga ginbilin sa iya ginpili nga mga apostoles. Ato nga mga sugo ginhatag niya paagi sa gahom sang Espiritu Santo.

⁴ Isa sadto ka tion, samtang nagakaon si Jesus kaupod nila, nagsiling siya, “Indi kamo anay maghalin sa Jerusalem. Hulaton ninyo ang *Espiritu Santo* nga ginpromisa sang Amay. Ginsugid ko na ini sa inyo sang una.

⁵ Nagpangbautiso si Juan sa tubig, pero sa pila ka adlaw pagabautisohan kamo sa Espiritu Santo.”

Ang Pagsaka ni Jesus pa-Langit

⁶ Isa ka tion, samtang nagatlipon sila, ginpa-mangkot nila si Jesus, “Ginoo, amo na bala ini ang

tion nga patindugon mo liwat ang ginharian sang Israel?”*

⁷ Nagsabat si Jesus, “Wala kamo ginatuguti sang Amay nga mahibaluan ninyo kon san-o matabo ang mga butang nga iya gintalana.†

⁸ Pero pag-abot sang Espiritu Santo sa inyo, hatagan niya kamo sing gahom. Dayon isugid ninyo ang mga butang parte sa akon, halin diri sa Jerusalem hasta sa bilog nga Judea kag Samaria, kag hasta sa pinakamalayo nga parte sang kalibutan.”

⁹ Pagkatapos niya hambal sini, gindala siya panglangit. Kag sang nagatulok sila sa iya nga nagapaibabaw, ginlikupan siya sang panganod kag dayon nadula siya sa ila panulok.

¹⁰ Samtang sige ang ila tan-aw sa langit, may duha ka lalaki nga nagabayong sang puti nga hinalalang nga nagtindog malapit sa ila

¹¹ kag nagsiling, “Kamo nga mga taga-Galilea, ngaa nagatindog pa kamo diri nga nagatangla sa langit? Ining Jesus nga inyo nakita nga gindala paibabaw magabalik diri sa kalibutan. Kag kon paano siya nagpaibabaw, sa amo man sina nga paagi ang iya pagbalik.”

Nagpili ang mga Apostoles Kon Sin-o ang Ibulong kay Judas

¹² Pagkatapos sadto, nagbalik ang mga apostoles sa Jerusalem halin sa Bukid sang mga Olibo.

* **1:6** Ang ila ginahunahuna nga basi kon pahalanon ni Jesus ang mga taga-Roma nga nagadumala sa ila para sila nga mga taga-Israel makadumala liwat sang ila banwa. † **1:7 gintalana:** sa Tagalog, *itinakda*

Ini nga bukid mga isa ka kilometro ang kalayuon halin sa siyudad sang Jerusalem.

¹³ Pag-abot nila sa Jerusalem, nagsaka sila sa ibabaw nga kuwarto sang balay nga ila ginadayunan. Sila amo sanday Pedro, Juan, Santiago, Andres, Felipe, Tomas, Bartolome, Mateo, Santiago nga anak ni Alfeus, Simon (nga sang una rebelde sa gobyerno sang Roma), kag si Judas nga anak ni Santiago.

¹⁴ Ini sila permi nagatipon para magpangamuyo. Kaupod man nila ang pila ka babayi pati si Maria nga iloy ni Jesus, kag ang mga utod nga lalaki ni Jesus.

¹⁵ Sang nagligad ang pila ka adlaw, nagtipon ang mga 120 ka tumuluo. Nagtindog si Pedro kag naghambal,

¹⁶ “Mga kauturan, kinahanglan matuman ang ginsiling sang Kasulatan nga ginpropesiya sang Espiritu Santo sang una paagi kay David. Ini parte kay Judas nga amo ang naggiya sa mga nagdakop kay Jesus.

¹⁷ Kaupod siya namon nga mga apostoles nga ginpili ni Jesus, kag parte siya sang amon buluhaton.”

¹⁸ (Pero nagbakal si Judas sang duta halin sa kuwarta nga iya nabaton sa malain nga buhat, kag didto nahulog siya nga una ang ulo. Nabusdik ang iya tiyan kag nagwagay ang iya tinai.

¹⁹ Nahibaluan ini sang tanan nga tawo sa Jerusalem, gani gintawag nila ato nga lugar Akel-

dama, nga kon sayuron, “Duta sang Dugo.”[‡])

²⁰ *Nagsiling pa gid si Pedro*, “Nasulat sa Libro sang Salmo,

“‘Pabay-i na lang ang iya ginaestaran,

kag dapat wala na sing may mag-estar didto.’[§]
Kag nasulat man,

“‘Thatag na lang sa iban ang iya katungdanan.’^{*}

²¹ “Gani kinahanglan nga magpili kita sang isa ka tawo *nga ibulos kay Judas*. Dapat isa siya sang mga kaupod ta sa bilog nga tion nga nagkabuhi diri si Ginoong Jesus,

²² halin sang pagpangbautiso ni Juan hasta sang gindala si Jesus pa-langit. Ang mapilian sa ila magabulig sa aton sa pagpamatuod nga nabanhaw si Jesus.”

²³ Gani duha ka lalaki ang ila ginpilian: si Matias kag si Jose nga ginatawag Barsabas (ukon Justus).

²⁴ Kag *antes sila magpili*, nagpangamuyo sila, “Ginoo, ikaw ang nakahibalo sang tagipusuon sang tanan nga tawo. Gani ipahayag sa amon kon sin-o sa duha nga ini ang imo ginpili

²⁵ nga mangin apostol sa pagbulos kay Judas. Kay ginbayaan ni Judas ang iya obra bilang isa ka apostol, kag nagkadto siya sa lugar nga bagay sa iya.”

²⁶ Pagkatapos nila pangamuyo, naggabot-gabot sila. Kag ang napilian amo si Matias. Gani si Matias amo ang gindugang sa onse ka apostoles.

[‡] **1:19** *Duta sang Dugo*: Amo ini ang tawag sa duta tungod nga diri nag-agay ang dugo ni Judas ukon tungod nga ang kuwarta nga ginbakal sa sini nga duta amo ang ginbayad para ipapatay si Jesus.

[§] **1:20** Sal. 69:25 ^{*} **1:20** Sal. 109:8

2

Ang Pag-abot sang Espiritu Santo

¹ Pag-abot sang adlaw sang piesta *nga ginatawag* Pentecostes, nagtipon ang tanan nga tumuluo sa isa ka balay.

² Sang nagatipon sila, hinali lang nga may naghagunos nga halin sa langit pareho sang mabaskog nga hangin, kag puro na lang hagunos ang ila nabatian sa sulod sang balay nga ila ginatipunan.

³ Dayon may nakita sila nga mga dabdab sang kalayo nga daw sa mga dila nga naglalapta kag nagtungtong sa kada isa sa ila.

⁴ Napun-an sila tanan sang Espiritu Santo, kag naghambal sila dayon sang nagkalain-lain nga linguahe nga wala nila natun-i. Ang Espiritu Santo amo ang nagpahambal sina sa ila.

⁵ Sa amo man nga tion, didto sa Jerusalem, may mga Judio nga diosnon nga naghalin sa nagkalain-lain nga nasyon sa bilog nga kalibutan.

⁶ Pagkabati nila sang hagunos nga ato, nagdali-dali sila kadto sa ginatipunan sang mga tumuluo. Natingala gid sila tungod nga ang kada isa sa ila nakabati nga ang iya linguahe ginahambal sang mga tumuluo.

⁷ Siling nila, “Ano ini? Pulos sila mga taga-Galilea!

⁸ Ngaa nga makahambal sila sa aton kaugalingon nga linguahe?

⁹ Ang iban sa aton taga-Partia. May mga taga-Media, kag ang iban taga-Elam. May mga taga-Mesopotamia, Judea, kag Capadocia. May diri man nga taga-Pontus kag Asia.

¹⁰ Ang iban mga taga-Frigia, taga-Pamfilia, taga-Egypt, kag ang iban halin sa mga lugar nga sakop sang Libya nga malapit sa Cyrene. May mga taga-Roma,

¹¹ mga Judio, kag mga indi Judio nga naconvert sa relihiyon sang mga Judio. Kag ang iban halin sa Crete kag Arabia. Pero mabatian ta sila nga nagahambal sa aton nga mga lingguahe parte sa makatilingala nga mga hinimuan sang Dios!”

¹² Natingala gid ang tanan nga tawo didto. Kag tungod nga indi nila maintiendiha kon ano ang nagakatabo nagpinamangkutanay na lang sila sa isa kag isa. Nagsiling sila, “Ano bala ini?”

¹³ Pero ang iban nagyaguta sa mga tumuluo. Siling nila, “Hubog ini nga mga tawo sang bino!”

Ang Wali ni Pedro

¹⁴ Gani nagtindog si Pedro upod sa onse *ka apostoles*, kag sa mabaskog nga tingog naghambal siya sa mga tawo, “Mga kasimanwa ko nga mga Judio, kag kamo tanan nga nagaestar sa Jerusalem, pamatii ninyo ako, kay isugid ko kon ano ang kahulugan sang sini nga mga butang.

¹⁵ Sala ang inyo hunahuna nga hubog ang ini nga mga tawo, kay alas nuwebe pa lang gani ini sang aga.

¹⁶ Amo ini ang ginpropesiya ni Propeta Joel sang una:

¹⁷ “Nagasiling ang Dios, “Sa katapusan nga mga inadlaw
ihatag ko ang akon Espiritu sa tanan nga klase sang tawo.

Ang inyo mga anak nga lalaki kag babayi
magasugid sang akon mga mensahi.

Ang inyo pamatan-on nga mga lalaki makakita sang mga palanan-awon.

Ang inyo tigulang nga mga lalaki padamguhon ko.

¹⁸ Matuod nga sa sina nga mga inadlaw ihatag ko ang akon Espiritu sa akon mga ulipon nga lalaki kag babayi, kag isugid nila ang akon mga mensahi.

¹⁹ Magapakita ako sang mga makatilingala nga mga butang sa langit kag sa duta: may makita nga dugo, kalayo, kag madamol nga aso.

²⁰ Magadulom ang adlaw, kag ang bulan magapula pareho sang dugo.

Ini matabo sa wala pa mag-abot ang makatilingala gid nga adlaw sang *paghukom* sang Ginoo.

²¹ Pero ang bisan sin-o nga magdangop sa Ginoo maluwas.”””*

²² *Nagpadayon si Pedro sa paghambal*, “Mga kasimanwa ko nga mga Israelinhon, pamatii ninyo ako! Si Jesus nga taga-Nazaret ginsugo diri sang Dios, kag ginpamatud-an ini sang Dios paagi sa mga milagro kag makatilingala nga mga butang nga iya ginhiro paagi kay Jesus. Kamo mismo nakahibalo sini kay ini tanan nagkalatabo diri sa inyo.

²³ Nahibaluan na nga daan sang Dios nga ini nga Jesus itugyan sa inyo kag amo na ini nga daan ang iya ginplano. Ginpapatay ninyo siya sa mga makasasala nga mga tawo nga naglansang sa iya sa krus.

* **2:21** Jol. 2:28-32

24 Pero ginbanhaw siya sang Dios kag ginluwas sa gahom sang kamatayon, kay ang matuod, bisan ang kamatayon wala sing gahom sa paghawid sa iya.

25 Naghambal si David parte sa iya,
“Nahibaluan ko nga permi nagaupod sa akon ang Ginoo.

Kag tungod nga ara siya sa akon tupad, indi ako matublag.

26 Amo ina nga malipayon ako;
ang akon mga ginahambal puno sang kalipay.
Kag magakabuhi ako nga may paglaom,

27 kay indi mo ako pagpabay-an
nga mabilin sa lugar sang mga patay.[†]
Indi mo pagtugutan nga madunot ang imo matutom nga alagad.

28 Ginatudluan mo ako
kon paano ko maangkon ang *padayon nga kabuhi*.

Tungod sang imo presensya, malipayon gid ako.[‡]

29 “Mga kasimanwa, maathag nga wala naghambal si David parte sa iya kaugalingon, kay nahibaluan ta nga ang aton katigulangan nga si David napatay kag ginlubong, kag hasta gani subong nahibaluan ta kon diin iya lulubngan.

30 Propeta si David kag nahibaluan niya nga ang Dios nagpromisa sa iya nga ang isa sang iya mga kaliwat magapanubli sang iya ginharian.

31 Kag tungod nga nahibaluan ni David kon ano ang himuon sang Dios, naghambal siya parte sa

[†] 2:27 *lugar sang mga patay*: sa Griego, *Hades*. Amo man sa bersikulo 31. [‡] 2:28 Sal. 16:8-11

pagkabanhaw ni Cristo, nga wala siya pagpabay-i nga mabilin sa lugar sang mga patay kag ang iya lawas wala madunot.

³² Ang iya ginatumod wala sing iban kundi si Jesus nga ginbanhaw sang Dios, kag kami tanan makasaksi nga nabanhaw siya.

³³ Ginbayaw siya sa tuo sang Dios. § Kag ginhatag sa iya sang Amay ang Espiritu Santo nga ginpromisa sa iya. Ining Espiritu Santo ginpadala ni Jesus sa amon, *kag ang iya gahom amo* ang inyo nakita kag nabatian subong.

³⁴⁻³⁵ Indi si David ang ginbayaw sa langit, pero nagsiling siya,

“Nagsiling ang Ginoo sa akon Ginoo:

Pungko diri sa akon tuo

hasta mapaidalom ko sa imo ang imo mga kaaway.”*

³⁶ “Gani dapat gid nga mahibaluan sang tanan nga Israelinhon nga ini nga Jesus nga inyo ginlansang sa krus amo ang ginpili sang Dios nga mangin Ginoo kag Cristo.”

³⁷ Pagkabati sadto sang mga tawo natandog ang ila mga tagipusuon. Gani nagpamangkot sila kay Pedro kag sa iya kaupod nga mga apostoles, “Mga kauturan, ano ang dapat namon himuon?”

³⁸ Nagsiling si Pedro sa ila, “Ang tagsa-tagsa sa inyo maghinulsol sa inyo mga sala kag magpabautiso sa ngalan ni Jesu-Cristo, † kag dayon

§ **2:33** *Ginbayaw siya sa tuo sang Dios nga amo ang pinakamataas nga posisyon.* * **2:34-35** Sal. 110:1 † **2:38** *sa ngalan ni Jesu-Cristo: siguro ang buot silingon, sa pagpakita nga kamo ara na kay Jesu-Cristo.*

mapatawad ang inyo mga sala kag mabaton ninyo ang regalo sang Dios nga amo ang Espiritu Santo.

³⁹ Kay ini ginpromisa para sa inyo kag sa inyo mga anak kag sa tanan nga tawo nga didto sa malayo, sa tanan nga tawgon sang Ginoo nga aton Dios nga magpalapit sa iya.”

⁴⁰ Madamo pa ang mga ginpahayag ni Pedro sa pagpamatuod sa ila sang iya mga ginpanghambal. Kag nagpangabay siya sa ila, “Luwasa ninyo ang inyo kaugalingon sa sining malain nga katawhan.”

⁴¹ Madamo ang nagtuo sa iya mensahi kag nagpabautiso dayon sila. Sa sadto nga adlaw mga 3,000 ka tawo ang nagdugang sa *mga tumuluo*.

⁴² Nangin mapisan sila sa pagtuon sang mga ginatudlo sang mga apostoles, sa pagtilipon bilang mag-ulutod, sa pagpamihak-pihak sang tinapay, kag sa pagpangamuyo.

Ang Kabuhi sang mga Tumuluo

⁴³ Madamo nga milagro kag makatilingala nga mga butang ang ginhimo *sang Dios* paagi sa mga apostoles. Gani nagkabuhi ang mga tawo nga may pagtahod kag kahadlok sa Dios.

⁴⁴ Malapit ang pag-inupdanay sang mga tumuluo, kag gintingob nila ang ila mga pagkabutang para makaambit ang tanan.

⁴⁵ Ginpamaligya nila ang ila mga duta kag mga pagkabutang, kag ginpanagtag nila ang bili sa ila mga kaupod suno sa kinahanglan sang kada isa.

⁴⁶ Adlaw-adlaw nagatipon sila sa templo kag nagapamihak-pihak sang tinapay sa ila mga

balay. Malipayon gid sila sa ila pag-ambitanay sa pagkaon,

⁴⁷ kag sige ang ila pagdayaw sa Dios. Naluyagan sila sang tanan nga tawo. Adlaw-adlaw ginadugang sang Ginoo sa ila ang mga tawo nga iya ginaluwas.

3

Ang Pag-ayo sang Tawo nga Lupog

¹ Isa sadto ka adlaw, sang mga alas tres sang hapon, nagkadto si Pedro kag si Juan sa templo. Oras ato sang pagpangamuyo.

² Sa puwertahan sang templo may tawo didto nga lupog halin pa sang iya pagkatawo. Adlaw-adlaw ginadala siya sa sina nga puwertahan nga ginatawag “Matahom,” para magpakilimos sa mga tawo nga nagasulod sa templo.

³ Pagkakita niya kay Pedro kag kay Juan nga nagapasulod sa templo, nagpangayo siya sing limos.

⁴ Ginhimutaran siya ni Pedro kag ni Juan. Dayon nagsiling si Pedro sa iya, “Magtulok ka sa amon.”

⁵ Nagtulok ang tawo sa ila nga nagapaabot nga limusan siya.

⁶ Pero nagsiling si Pedro sa iya, “Wala gid ako sing kuwarta. Pero may ari ako nga ihatag sa imo: Sa ngalan* ni Jesu-Cristo nga taga-Nazaret, maglakat ka!”

* **3:6** *ngalan*: buot silingon, *gahom ukon awtoridad*

⁷ Dayon ginkaptan ni Pedro ang tuo nga kamot sang tawo kag ginpatindog siya. Hinali lang nga nagbaskog ang iya mga tiil kag mga bukobuko.[†]

⁸ Sa gilayon nagtindog siya kag naglakat-lakat. Pagkatapos nag-upod siya sa ila sa templo. Sige ang iya lakat-lakat kag tumbo-tumbo nga naga-dayaw sa Dios.

⁹ Nakita sang tanan nga nagalakat kag naga-dayaw siya sa Dios.

¹⁰ Natalupangdan nila nga siya gali amo ang tawo nga nagapungko kag nagapakilimos didto sa puwertahan sang templo nga ginatawag “Matahom.” Gani natingala gid sila sing dako sa natabo sa iya.

Naghambal si Pedro sa Balkon ni Solomon

¹¹ Daw indi na magbulag kay Pedro kag kay Juan ato nga tawo. Sige ang iya uyat sa ila samtang nagalakat sila sa lugar nga ginatawag “Balkon ni Solomon.” Nagdinaguso ang tanan nga tawo didto sa ila, kay natingala gid sila.

¹² Pagkakita ni Pedro sa mga tawo nagsiling siya sa ila, “Mga *kasimanwa ko nga mga* Israelinhon, ngaa natingala kamo sini? Ngaa ginatulok gid ninyo kami? Nagahunahuna bala kamo nga napalakat namon ang tawo nga ini tungod sa amon gahom kag pagkadiosnon?”

¹³ Ang Dios sang aton mga katigulangan nga si Abraham, si Isaac, kag si Jacob amo ang naghimo sini para padunggan niya ang iya alagad nga si Jesus. Amo ini ang Jesus nga inyo gintugyan sa mga may awtoridad kag inyo ginsikway sa atubangan

[†] **3:7** bukobuko: sa English, *ankle-bones*

ni Pilato, bisan nadesisyunan na niya nga buy-an siya.

¹⁴ Balaan siya kag matarong, pero ginsikway ninyo siya kag ginpangayo kay Pilato nga buy-an ang manugpatay nga tawo sa baylo niya.

¹⁵ Ginpatay ninyo ang nagahatag sang kabuhi, pero ginbanhaw siya sang Dios. Kag makapamatuod kami nga nabanhaw siya.

¹⁶ Ang pagtuo sa kay Jesus[‡] amo ang naghatag sang kabaskog sa sini nga tawo nga inyo nakilala kag nakita subong. Kamo mga saksi nga nag-ayo siya. Natabo ini tungod sa pagtuo kay Jesus.

¹⁷ “Mga kauturan, nahibaluan ko nga kamo kag ang inyo mga pangulo naghimo sini kay Jesus tungod nga wala kamo nakahibalo kon sin-o gid siya.

¹⁸ Ginpahayag na sang Dios sang una paagi sa mga propeta nga si Cristo kinahanglan gid nga mag-antos, kag sa inyo ginhimo sa iya, natuman ang ginhambal sang Dios.

¹⁹ Gani karon, kinahanglan maghinulsol na kamo kag magpalapit sa Dios, para patawaron niya ang inyo mga sala,

²⁰ kag magaabot sa inyo ang bag-o nga kusog halin sa Ginoo. Pagkatapos ipadala niya si Jesus nga amo ang Cristo nga iya na nga daan ginpili para sa inyo.

²¹ Pero kinahanglan didto lang anay si Jesus sa langit hasta mag-abot ang tion nga bag-uhon sang Dios ang tanan nga butang. Amo man ina ang

[‡] **3:16** sa kay Jesus: sa literal, sa ngalan ni Jesus

ginsiling sang Dios sang una paagi sa iya pinili nga mga propeta.

²² Pareho sang ginsiling ni Moises, ‘Magapadala sa inyo ang Ginoo nga inyo Dios sang isa ka propeta nga pareho sa akon, nga kadugo ninyo. Kinahanglan nga pamatian ninyo ang tanan nga ginasing niya sa inyo.

²³ Ang indi magpamati sa ginasing sang sini nga propeta pagapainon halin sa katawhan sang Dios kag pagalaglagon.’§

²⁴ Pareho man sina ang ginsiling sang tanan nga propeta umpisa kay Samuel. Sila tanan nagprope-siya sang mga butang nga nagakalatabo subong.

²⁵ Ang mga ginpromisa sang Dios paagi sa iya mga propeta para gid sa aton nga mga Judio, kag lakip kita sa kasugtanan nga ginhimo sang Dios sa aton mga katigulangan, tungod nga nagsiling siya kay Abraham, ‘Paagi sa imo kaliwat,* pakamaayuhon ko ang tanan nga katawhan sa kalibutan.’†

²⁶ Gani ginsugo sang Dios ang iya pinili nga Alagad, una anay sa aton nga mga Judio, para pakamaayuhon kita paagi sa pagbiya sa aton mga kalautan.”

4

Si Pedro kag si Juan sa Atubangan sang Korte

¹ Samtang nagahambal pa si Pedro kag si Juan sa mga tawo, ginpalapitan sila sang mga pari, sang opisyal sang mga guwardya sa templo, kag sang mga Saduceo.

§ 3:23 Deu. 18:15, 18, 19

* 3:25 kaliwat: ukon, mga kaliwat

† 3:25 Gen. 22:18; 26:4

² Naakig sila tungod nga nagapanudlo ining duha nga si Jesus nabanhaw, kag ini nagapamatuod nga may pagkabanhaw.

³ Gani gindakop nila si Pedro kag si Juan. *Kuntani imbistigaron nila ang duha*, pero tungod nga sirom na, ginsulod lang anay nila sila sa prisohan hasta mag-aga.

⁴ Pero *bisan amo ini ang natabo sa ila*, madamo sa mga nakabati sang ila pagpanudlo ang nagtuo. Ang mga lalaki lang nga nagtuo mga 5,000.

⁵ Pagkaaga, nagtilipon sa Jerusalem ang mga manugdumala nga mga pari, ang mga manugdumala sang mga Judio, kag ang mga manunudlo sang Kasuguan.

⁶ Didto man si Anas nga pangulo nga pari, si Caifas, si Juan, si Alexander, kag ang iban pa nga mga miyembro sang pamilya ni Anas.

⁷ Gindala sa ila si Pedro kag si Juan kag ginpamangkot, “Sa ano nga gahom kag kay sin-o awtoridad* ang inyo gin-gamit sa pag-ayo sang tawo nga lupog?”

⁸ Si Pedro nga gin-gamhan sang Espiritu Santo nagsabat, “Kamo nga mga pangulo kag mga manugdumala sang mga Judio,

⁹ kon ginausisa ninyo kami parte sa pag-ayo sang tawo nga lupog,

¹⁰ dapat mahibaluan ninyo tanan kag sang tanan nga taga-Israel, nga gin-ayo ang tawo nga ini nga nagatindog diri subong paagi sa ngalan† ni Jesu-Cristo nga taga-Nazaret. Siya amo ang inyo

* **4:7** awtoridad: sa literal, ngalan † **4:10** ngalan: buot silingon, gahom ukon awtoridad

ginlansang sa krus kag ginpatay. Pero ginbanhaw siya sang Dios.

¹¹ Si Jesus *amo ang ginatumod nga bato sa Kasu-latan nga nagasiling*,

“‘Ang bato nga ginsikway ninyo nga mga panday amo ang nanging pundasyon nga bato.’[‡]

¹² Wala na sing iban sa bilog nga kalibutan nga makaluwas sa aton kundi si Jesus lang.”

¹³ Natingala sila kay Pedro kag kay Juan nga wala gid sila nahadlok sa pagsugid, kay nahibaluan nila nga sila mga ordinaryo lang nga mga tawo kag wala sing mataas nga tinunan. Dayon natalupangdan nila nga ini sila mga kaupod ni Jesus sang una.

¹⁴ Gusto nila nga maghambal kontra sa milagro nga ginhimo nila ni Pedro, pero tungod nga ang tawo nga gin-ayo nagatindog sa tupad ni Pedro kag ni Juan, naghipos na lang sila.

¹⁵ Gani ginpaguwa nila anay si Pedro kag si Juan sa Korte sang mga Judio kag naghambalanay sila.

¹⁶ Siling nila, “Ano bala ang aton himuon sa mga tawo nga ini? Kay bantog na sa bilog nga Jerusalem nga nakahimo sila sang milagro, kag indi kita makasiling nga butig ini.

¹⁷ Gani para indi na maglapnag ang ila pagpanudlo sa mga tawo, paandaman ta sila nga indi na gid magtudlo parte kay Jesus.”

¹⁸ Dayon ginpatawag nila si Pedro kag si Juan kag ginsilingan nga indi na gid sila maghambal ukon magpanudlo parte kay Jesus.[§]

[‡] **4:11** Sal. 118:22 **§ 4:18** *parte kay Jesus: sa literal, sa ngalan ni Jesus*

¹⁹ Pero nagsabat si Pedro kag si Juan sa ila, “Abi hunahunaa ninyo sing maayo kon diin sini ang matarong sa panulok sang Dios: ang pagtuman sa inyo ukon ang pagtuman sa Dios?”

²⁰ Indi mahimo nga indi kami magsugid parte sa amon nakita kag nabatian.”

²¹ Pero ginpaandaman gihapon sila nga indi na gid magpanugid, kag pagkatapos ginbuy-an sila. Bisan gusto nila kuntani nga sakiton ang duha, indi nila ini mahimo tungod nga nahadlok sila sa mga tawo, kay ang mga tawo nagadayaw sa Dios tungod sa milagro nga natabo.

²² Kay ang tawo nga gin-ayo paagi sa milagro sobra 40 ka tuig *nga siya lupog*.

Ang Pangamuyo sang mga Tumuluo kay Jesus

²³ Sang nabuy-an na si Pedro kag si Juan, nag-balik sila sa ila mga kaupod, kag ginsugid nila sa ila kon ano ang ginsiling sang manugdumala nga mga pari kag sang mga manugdumala sang mga Judio.

²⁴ Pagkabati sadto sang mga tumuluo nag-pangamuyo sila sa Dios, “Ginoo nga makagagahom sa tanan, ikaw ang naghimo sang kalangitan, sang duta, sang dagat, kag sang tanan nga ara sa ila.

²⁵ Paagi sa Espiritu Santo ginpahambal mo ang amon katigulangan nga si David nga imo alagad. Siling niya,

“‘Ngaa bala puwerte gid ang kaakig sang mga indi Judio?’*

* **4:25** *mga indi Judio: ukon, mga nasyon*

Kag ngaa nagaplano ang mga Judio[†] sang wala sing pulos?

²⁶ Ang mga hari kag mga pangulo sa kalibutan nagtilipon kag nagpreparar sa pagpakig-away

kontra sa Ginoo kag sa hari nga iya ginpili.[‡]

²⁷ Matuod nga natuman na subong ang imo ginhambal sang una tungod nga diri mismo sa Jerusalem ang mga indi Judio kag ang katawhan sang Israel, pati si Herodes *nga hari* kag si Poncio Pilato *nga gobernador*, nagsugtanay nga kontrahon ang imo balaan nga alagad nga si Jesus nga imo ginpili nga mangin Hari.

²⁸ Sa ila ginhimo natuman na ang imo plano sang una. Kag ini natabo suno sa imo gahom kag kabubut-on.

²⁹ Kag karon, Ginoo, ginapahog nila kami. Buligi kami nga imo mga alagad nga magmaisog sa pagwali sang imo pulong.

³⁰ Ipakita ang imo gahom. Itugot nga paagi sa ngalan[§] ni Jesus nga imo balaan nga alagad, ma-paayo namon ang mga masakiton kag makahimo kami sang mga milagro kag makatilingala nga mga butang.”

³¹ Pagkatapos nila pangamuyo, nag-uyog ang balay nga ila ginatipunan. Gin-gamhan sila tanan sang Espiritu Santo kag nangisog sa pagwali sang pulong sang Dios.

Ang Pagbinuligay sang mga Tumuluo

[†] **4:25** mga Judio: ukon, mga katawhan [‡] **4:26** Sal. 2:1-2 [§] **4:30**
ngalan: buot silingon, gahom ukon awtoridad

³² Tanan nga tumuluo isa lang sa panghuhuna kag balatyagon. Ang kada isa sa ila wala nagkabig nga ang iya mga pagkabutang iya gid lang, kundi para sa tanan.

³³ Grabe nga mga milagro ang ginhimo sang mga apostoles sa ila pagpamatuod nga si Ginoong Jesus nabanhaw. Kag dako gid ang bulig sang Dios sa tanan nga tumuluo.

³⁴ Wala sing may nawad-an sa ila kinahanglanon tungod kay may mga tumuluo nga nagpamaligya sang ila mga duta kag mga balay,

³⁵ kag ginhatag nila ang bili sa mga apostoles. Dayon ginpanagtag ini sang mga apostoles sa kada isa suno sa iya kinahanglanon.

³⁶ Amo man ini ang ginhimo ni Jose nga taga-Cyprus, nga kaliwat ni Levi. Ginatawag siya sang mga apostoles nga si Barnabas, nga kon sayuron “Manugpabakod.”

³⁷ Ginbaligya ni Jose ang iya duta kag ginhatag niya ang bili sa mga apostoles.

5

Si Ananias kag si Safira

¹ May ara nga mag-asawa nga nagbaligya man sang ila duta. Ang ngalan sang bana si Ananias, kag ang iya asawa si Safira.

² Pero gintago ni Ananias ang iban nga kantidad sang bili sang duta para sa ila kaugalingon. Ang iya asawa nagsugot man. Kag ginhatag niya ang nabilin nga kantidad sa mga apostoles.

³ Dayon nagpamangkot si Pedro, “Ananias, ngaa nagpadaog ka kay Satanas? Nagabutig ka sa Espiritu Santo tungod nga ang iban nga kuwarta nga bili sang imo duta gintago mo!

⁴ Indi bala nga sa wala mo pa mabaligya ang imo duta ikaw ang tag-iya sina? Kag sang nabaligya mo na ina indi bala ara sa imo pagbuot kon anhon mo ang kuwarta? Ngaa bala naghunahuna pa gid ikaw sa paghimo sini? Wala lang ikaw nagbutig sa tawo kundi labi na gid sa Dios.”

⁵⁻⁶ Pagkabati sadto ni Ananias, natumba siya kag napatay. Dayon ginpalapitan siya sang mga pamatan-on kag ginputos nila ang iya bangkay. Pagkatapos gindala nila siya paguwa kag ginlubong. Kag ang tanan nga nakabati sa natabo hinadlukan gid.

⁷ Pagkaligad sang mga tatlo ka oras, nagsulod ang asawa ni Ananias. Wala siya kahibalo kon ano ang natabo sa iya bana.

⁸ Ginpamangkot siya ni Pedro, “Sugiri ako sang matuod, amo gid bala ini tanan ang kantidad nga inyo nabaton sa inyo ginbaligya nga duta?” Nagsabat si Safira, “Huo, amo gid ina tanan ang amon nabaton.”

⁹ Gani nagsiling si Pedro sa iya, “Ngaa nag-sugtanay kamo nga mag-asawa nga tilawan ang Espiritu sang Ginoo? Tan-awa, ara na sa puwertahan ang mga pamatan-on nga naglubong sang imo bana, kag ikaw ila man nga tuwangan *kag ilubong*.”

¹⁰ Hinali lang natumba si Safira sa atubangan ni Pedro kag napatay. Pagsulod sang mga pamatan-on nakita nila nga patay na si Safira. Gani gin-

tuwangan nila siya paguwa kag ginlubong sa tu-pad sang iya bana.

¹¹ Tungod sa mga natabo nga ato, dako gid ang kahadlok sang bilog nga iglesya kag sang tanan nga nakabati sini.

Mga Milagro kag Makatilingala nga mga Bu-tang

¹² Madamo nga milagro kag makatilingala nga mga butang ang ginhimo sang mga apostoles sa mga tawo. Nagatipon permi ang tanan nga tumu-luo didto sa Balkon ni Solomon.

¹³ Bisan tuod nga ginatahod sila sang mga tawo, ang iban wala nangisog sa pagsimpon sa ila.

¹⁴ Nagdugang pa gid ang mga tumuluo sang Ginoo, mga lalaki kag mga babayi.

¹⁵ Tungod sa mga milagro nga ginpanghimo sang mga apostoles, gindala sang mga tawo ang ila mga masakiton sa higad sang mga dalan kag ginbutang nila sa mga hiligdaan, para kon mag-agi si Pedro maagyan sila bisan sang iya landong na lang.

¹⁶ Indi lang ina, kundi madamo man nga mga tawo sa mga baryo sa palibot ang nag-abot sa Jerusalem nga nagadala sang mga masakiton kag mga tawo nga ginagamhan sang mahigko nga mga espiritu. Kag nag-alayo sila tanan.

Ang Paghingabot sa mga Apostoles

¹⁷ Nahisa gid ang pangulo nga pari kag ang iya mga kaupod nga mga miyembro sang sekta nga Saduceo.

¹⁸ Gani gindakop nila ang mga apostoles kag ginsulod sa prisohan.

¹⁹ Pero pagkagab-i, ginbuksan sang anghel sang Ginoo ang puwertahan sang prisohan kag ginpaguwa niya sila. Nagsiling ang anghel sa ila,

²⁰ “Magkadto kamo sa templo kag tudluan ninyo ang mga tawo parte sa bag-o nga kabuhi nga ginahatag sang Dios.”

²¹ Gintuman nila ang ginsiling sang anghel, gani pagbutlak sang adlaw nagkadto sila sa templo kag nagpanudlo sa mga tawo.

Karon, ginpatawag sang pangulo nga pari kag sang iya mga kaupod ang tanan nga manugdumala sang Israel para mag-meeting ang bilog nga Korte sang mga Judio. May ginsugo man sila nga magkadto sa prisohan para kuhaon ang mga apostoles kag dal-on didto sa ila.

²² Pero pag-abot sang mga ginsugo didto sa prisohan, wala na didto ang mga apostoles. Gani nagbalik sila sa Korte sang mga Judio

²³ kag nagpanugid, “Pag-abot namon sa prisohan nakita namon nga may mga kandado pa ang mga puwertahan, kag ang mga guwardya didto pa sa mga puwertahan nga nagabantay. Pero pagbukas namon sang prisohan wala kami sing may nakita nga tawo sa sulod.”

²⁴ Pagkabati sadto sang opisyal sang mga guwardya sa templo kag sang manugdumala nga mga pari, naglibog ang ila ulo kag indi nila maintiendihan kon ano ang natabo sa mga apostoles.

²⁵ Sang ulihi may isa ka tawo nga nag-abot kag nagsugid, “Ang mga tawo nga inyo ginsulod sa prisohan didto na sa templo kag nagapanudlo sa mga tawo.”

²⁶ Dayon nagkadto sa templo ang opisyal sang mga guwardya kag ang iya mga tinawo kag gindakop nila liwat ang mga apostoles, pero wala nila sila pagpuwersaha tungod nga nahadlok sila basi kon batuhon sila sang mga tawo.

²⁷ Gindala nila ang mga apostoles didto sa Korte sang mga Judio. Nagsiling ang pangulo nga pari sa ila,

²⁸ “Indi bala nga ginmanduan namon kamo nga indi kamo magtudlo parte kay Jesus? Pero tan-awa ninyo ang inyo ginhimo! Naglapnag na ang inyo pagpanudlo sa bilog nga Jerusalem, kag kami pa ang inyo ginapasibangdan nga nagpatay sa iya!”

²⁹ Nagsabat si Pedro kag ang iya mga kaupod, “Ang Dios ang dapat namon tumanon, kag indi ang mga tawo.

³⁰ Ginpatay ninyo si Jesus paagi sa paglansang sa iya sa krus. Pero ginbanhaw siya sang Dios, ang Dios nga ginsimba sang aton mga katigulangan.

³¹ Ginbayaw sang Dios si Jesus, kag didto na siya sa iya tuo bilang Pangulo kag Manluluwas, para kita nga mga Israelinhon mahatagan sang kahigayunan nga maghinulsol para mapatawad ang aton mga sala.

³² Nagapamatuod kami nga ini tanan matuod gid. Kag ang Espiritu Santo nga ginhatag sang Dios sa tanan nga nagatuman sa iya nagapamatuod man sa sini nga mga butang.”

³³ Pagkabati sadto sang mga miyembro sang Korte sang mga Judio, nangakig gid sila kag gusto nila nga patyon ang mga apostoles.

³⁴ Pero nagtindog ang ila kaupod nga si Gamaliel. Ini nga tawo Pariseo kag manunudlo sang Kasuguan. Ginatahod siya sang tanan. Nagsugo siya nga paguwaon anay ang mga apostoles.

³⁵ Dayon naghambal si Gamaliel sa iya mga kaupod, “Mga *kasimanwako nga mga* Israelinhon, hunahunaa ninyo anay sing maayo kon ano ang inyo himuon sa sini nga mga tawo.

³⁶ Kay sang una may tawo nga ang iya ngalan si Teudas nga nagapabugal nga daw si sin-o gid siya, kag may mga 400 ka tawo nga nagsunod sa iya. Pero sang ulihi ginpatay siya, kag ang iya mga sumulunod naglalapta, kag nadula man lang ato nga grupo.

³⁷ Pagkatapos sini, sang tion sang pag-census sa mga tawo, si Judas naman nga taga-Galilea nakatipon sang mga tawo nga nagsunod sa iya. Pero ginpatay man siya kag naglalapta man ang iya mga sumulunod.

³⁸ Gani ang akon mahambal sa inyo amo ini: pabay-i lang ini nga mga tawo, kag indi sila pagsapaka. Kay kon ang ila mga ginahimo kag ginatudlo halin lang sa tawo, madula man lang ina.

³⁹ Pero kon ina halin sa Dios, indi ta sila mapunggan. Indi lang ina, kundi basi kon magguwa pa nga ang Dios na gid ang aton kontra.” Nakombinsi ang Korte sa laygay ni Gamaliel.

⁴⁰ Ginpatawag nila liwat ang mga apostoles kag ginpahanot. Pagkatapos ginmanduan nila sila nga indi na gid magpanudlo sa ngalan ni Jesus kag ginbuy-an dayon sila.

⁴¹ Naghalin didto ang mga apostoles nga may dako nga kalipay, tungod nga ginhatagan sila sang Dios sang pribilehiyo nga mag-antos para sa ngalan *ni Jesus*.

⁴² Adlaw-adlaw nagakadto sila sa templo kag sa mga balay, kag sige ang ila panudlo kag pagwali sang Maayong Balita parte kay Jesus nga siya amo ang Cristo.

6

Ang Pagpili sang Pito ka Lalaki

¹ Sang sadto nga panahon, nagadamo na gid ang mga sumulunod *ni Jesus*. Karon, nagreklamo ang mga Judio nga ang ila linguahe Griego kontra sa mga Judio nga ang ila linguahe Hebreo, tungod kay wala mahatagi sing adlaw-adlaw nga rasyon ang ila mga balo nga babayi.

² Gani gintawag sang dose ka apostoles ang tanan nga sumulunod *ni Jesus*. Dayon nagsiling sila, “Indi maayo nga pabay-an namon ang pagwali sang pulong sang Dios para mag-atipan lang sang materyal nga mga bulig.

³ Gani, mga kauturan, magpili kamo halin sa inyo mga kaupod sang pito ka lalaki nga napamatud-an nga may maayo nga reputasyon, maalamon, kag ginagamhan sang Espiritu *Santo*. Sila amo ang aton padumalahon sining mga materyal nga mga bulig.

⁴ Kag kami naman ya, gamiton namon ang amon tiyempo sa pagpangamuyo kag sa pagwali sang pulong sang Dios.”

⁵ Komporme ang tanan nga tumuluo sa ginsiling sang mga apostoles. Gani ginpili nila si Esteban nga isa ka tawo nga hugot ang iya pagtuo kay Jesus kag ginagamhan sang Espiritu Santo. Napilian man nila si Felipe, si Procorus, si Nicanor, si Timon, si Parmenas, kag si Nicolas nga taga-Antioc. Si Nicolas nga ini indi Judio, pero nagsaylo sa relihiyon sang mga Judio.

⁶ Gindala nila ining mga napilian sa mga apostoles. Kag nagpangamuyo ang mga apostoles kag nagtungtong sang ila mga kamot sa ila.*

⁷ Gani padayon nga naglapnag ang pulong sang Dios. Madamo pa gid nga mga taga-Jerusalem ang nangin sumulunod *ni Jesus*, kag madamo man nga mga pari ang nagtuo *sa iya*.

Ang Pagdakop kay Esteban

⁸ Ginbugayan sang *Dios* si Esteban sang dako gid nga gahom. Gani madamo nga milagro kag makatilingala nga butang ang iya ginhimo nga nakita sang mga tawo.

⁹ Pero may mga tawo nga nagkontra kay Esteban. Ini nga mga tawo mga Judio nga halin sa Cyrene, sa Alexandria, sa Cilicia, kag sa Asia. Mga miyembro sila sang simbahan sang mga Judio nga kon tawgon Simbahan sang mga Ginhilway sa Pagkaulipon. Padayon ang ila pagpakigbais kay Esteban.

¹⁰ Pero tungod nga si Esteban ginhatagan sang kaalam sang Espiritu *Santo*, indi gid sila makadaog sa iya.

* **6:6** *nagtungtong sang ila mga kamot sa pagdedikar sa ila sa ila buluhaton ukon sa pagbendisyon sa ila.*

¹¹ Gani ginsuhulan[†] nila ang pila ka tawo nga magsiling, “Nabatian namon si Esteban nga nag-insulto kay Moises kag sa Dios.”

¹² Sa sini nga paagi ginsutsot nila ang mga tawo, ang mga manugdumala sang mga Judio, kag ang mga manunudlo sang Kasuguan. Gindakop nila si Esteban kag gindala sa Korte sang mga Judio.

¹³ May ginpasulod man sila nga pila ka tawo sa pagtestigo sang butig kontra kay Esteban. Nagsiling sila, “Ini nga tawo permi gid nagahambal kontra sa aton sagrado nga templo kag sa Kasuguan *ni Moises*.

¹⁴ Nabatian namon siya nga nagasiling nga ang aton templo gub-on ni Jesus nga taga-Nazaret kag ilisan niya ang mga kinabatasan nga ginbiling sa aton ni Moises!”

¹⁵ Ang tanan nga miyembro sang Korte sang mga Judio naghimutad gid kay Esteban, kag nakita nila ang iya guya nga daw guya sang anghel.

7

Ang Wali ni Esteban

¹ Karon, nagpamangkot ang pangulo nga pari kay Esteban, “Ano, matuod bala ang ginasugid sang sini nga mga tawo?”

² Nagsiling si Esteban, “Mga kauturan kag mga ginikanan, pamatii ninyo ako. Sang una nga tiyempo, nagpakita ang Dios nga makagagahom sa aton katigulangan nga si Abraham sang didto pa siya sa Mesopotamia, sa wala pa siya magsaylo sa Haran.

[†] **6:11** *ginsuhulan*: ukon, *ginsutsot*

³ Nagsiling ang Dios kay Abraham, ‘Bayai ang imo nasyon kag mga paryente, kag magkadto ka sa lugar nga akon itudlo sa imo.’*

⁴ Gani naghalin si Abraham sa lugar sang mga Kaldeanhon kag didto siya nag-estar sa Haran. Pagkapatay sang iya amay, ginpakadto siya sang Dios sa lugar nga aton ginaestaran subong.

⁵ Sa sadto nga tiyempo wala pa si Abraham paghatagi sang Dios sang bisan diutay lang nga duta. Pero nagpromisa ang Dios nga ang ini nga lugar ihatag niya sa iya kag sa iya mga kaliwat. Wala pa sing anak si Abraham sang pagpromisa sang Dios sadto.

⁶ Nagsiling ang Dios sa iya, ‘Ang imo mga kaliwat mangin pangayaw sa iban nga lugar. Mangin ulipon sila didto kag pintasan sa sulod sang 400 ka tuig.

⁷ Pero silutan ko ang nasyon nga magaulipon sa ila. Pagkatapos magahalin sila sa sadto nga nasyon kag magabalik sa sini nga lugar kag diri sila magasimba sa akon.’†

⁸ Dayon nagsugo ang Dios kay Abraham nga ang tanan nga lalaki dapat tulion bilang tanda sang kasugtanan. Gani pagkatawo sang iya bata nga si Isaac, gintuli niya siya sang walo pa lang siya ka adlaw. Amo man ini ang ginhimo ni Isaac kay Jacob nga iya anak. Kag si Jacob naghimoman sini sa dose niya ka anak nga sa diin kita nga mga Judio naghalin.

⁹ “Si Jose nga isa sa dose ka anak ni Jacob gin-hisaan sang iya mga utod, gani ginbaligya nila

* 7:3 Gen. 12:1 † 7:7 Gen. 15:13, 14

siya. Dayon gindala siya sa Egypt kag nangin ulipon didto. Pero tungod nga ang Dios kaupod ni Jose,

¹⁰ ginbuligan niya siya sa tanan nga pag-antos nga iya gin-agyan. Ginhatagan man siya sang Dios sang kaalam, gani naluyagan siya sang Faraon, ang hari sang Egypt. Ginhimo siya sang hari nga pangulo sa *bilog nga* Egypt kag sa tanan niya nga propedad.

¹¹ Sang ulihi nag-abot ang gutom sa bilog nga Egypt kag sa Canaan. Nag-antos gid ang mga tawo, kag ang aton mga katigulangan wala gid sing may makuhaan sang pagkaon.

¹² Gani pagkabati ni Jacob nga may pagkaon didto sa Egypt, ginpakadto niya didto *ang iya mga anak, nga amo* ang aton mga katigulangan. Amo ato ang nahauna nila nga pagkadto sa Egypt.

¹³ Sang ikaduha na nila nga pagkadto didto, nagpakilala sa ila si Jose nga siya ila utod, kag ginsugid man niya sa Faraon ang parte sa iya pamilya.

¹⁴ Dayon nagtugon si Jose nga pakadtuon ang iya amay nga si Jacob sa Egypt upod sa bilog niya nga pamilya. (Mga 75 sila tanan.)

¹⁵ Gani nagkadto si Jacob kag ang aton mga katigulangan sa Egypt, kag didto sila nag-estar hasta nagkalamatay sila.

¹⁶ Gindala ang ila mga tul-an[‡] sa Shekem kag ginlubong sa lulubngan nga ginbakal ni Abraham sang una sa mga anak ni Hamor.

¹⁷ “Karon, sang malapit na matuman ang

[‡] 7:16 *ang ila mga tul-an: sa literal, sila*

promisa sang Dios kay Abraham, nagdamo pa gid ang aton mga katigulangan didto sa Egypt.

¹⁸ Nag-abot man ang adlaw nga lain na ang hari sa Egypt. Wala siya makakilala kay Jose.

¹⁹ Gindayaan sini nga hari ang aton mga katigulangan kag ginpintasan. Ginpilit niya sila nga ihaboy nila ang ila mga lapsag§ para magkalamatay.

²⁰ Amo man ato ang tion nga natawo si Moises, isa ka bata nga nahamut-an sang Dios. Ginsagod siya sang iya mga ginikanan sa ila balay sa sulod sang tatlo ka bulan.

²¹ Sang ginbilin na siya sa guwa sang balay, ginkuha siya sang babayi nga bata sang Faraon kag ginsagod bilang iya gid bata.

²² Gintudluan si Moises sang tanan nga ki-naalam sang mga Egyptohanon, kag nangin bantog siya tungod sa iya mga paghambal kag sa iya mga hinimuan.

²³ “Sang si Moises 40 na ka tuig, napinsaran niya nga magbisita sa iya mga kasimanwa nga mga Israelinhon.

²⁴ Didto nakita niya ang isa sa ila nga ginapintasan sang isa ka Egyptohanon. Gin-apinan niya ang iya kasimanwa nga Israelinhon kag bilang balos ginpatay niya ang Egyptohanon.

²⁵ Sa ginhimo niya nga ini naghunahuna si Moises nga maintiendihan sang iya kapareho nga mga Israelinhon nga siya amo ang gamiton sang Dios sa paghilway sa ila. Pero wala sila nakaintiendi.

§ 7:19 lapsag: bata nga bag-o natawo

²⁶ Sang sunod nga adlaw, nagbalik si Moises kag nakita niya ang duha ka Israelinhon nga nagaaway. Gusto niya nga husayon ang duha, gani naghambal siya sa ila, 'Pareho kamo nga mga Israelinhon. Ngaa nagaaway kamo?'

²⁷ Pero gintiklod siya sang isa nga nagapangdaogdaog kag ginsilingan, 'Sin-o ang naghimo sa imo nga pangulo kag manughukom namon?'

²⁸ Ano, patyon mo man bala ako pareho sa ginhimo mo sa Egyptohanon kahapon?*

²⁹ Pagkabati sadto ni Moises nagpalagyo siya halin sa Egypt kag nagkadto sa duta sang Midian. Didto siya nag-estar kag nagpangasawa, kag didto man natawo ang iya duha ka anak nga lalaki.

³⁰ "Pagkaligad sang 40 ka tuig, may isa ka anghel nga nagpakita kay Moises sang didto siya sa kamingawan nga malapit sa Bukid sang Sinai. Nakita ni Moises ang anghel sa nagadabadaba nga kahoy-kahoy.

³¹ Natingala gid si Moises sa iya nakita, gani ginpalapitan niya ang kahoy-kahoy para tan-awon kon ano ato. Sang nagapalapit na siya, nabatian niya ang tingog sang Ginoo nga nagahambal sa iya,

³² 'Ako ang Dios sang imo mga katigulangan nga si Abraham, si Isaac, kag si Jacob.† Pagkabati sadto ni Moises nagkurog siya sa kahadlok kag wala siya nangahas nga magtulok.

³³ Dayon nagsiling ang Ginoo sa iya, 'Ubaha ang imo sandalyas, kay balaan ang lugar nga imo ginatindugan.

* 7:28 Exo. 2:14 † 7:32 Exo. 3:6

³⁴ Nakita ko gid ang pag-antos sang akon katawhan sa Egypt, kag nabatian ko man ang ila mga paghibi. Gani nagpanaog ako sa pagluwas sa ila. Karon magpreparar ka, kay ikaw ang akon ipadala didto sa Egypt.’[‡]

³⁵ “Amo ini ang Moises nga ginsikway sadto sang iya mga kapareho nga Israelinhon nga nagasing, ‘Sin-o ang naghimo sa imo nga pangulo kag manughukom *namon*?’ Amo man ini ang Moises nga ginpadala sang Dios nga mangin pangulo kag manughilway sa mga Israelinhon paagi sa bulig sang anghel nga iya nakita didto sa nagadabadaba nga kahoy-kahoy.

³⁶ Si Moises amo ang nagdala sang mga Israelinhon paguwa sa duta sang Egypt. Naghimo siya sang mga milagro kag makatilingala nga mga butang sa Egypt, sa Mapula nga Dagat, kag sa kamingawan nga ila gin-agnan sa sulod sang 40 ka tuig.

³⁷ Amo man ini ang Moises nga nagsiling sa mga Israelinhon, ‘Magapadala sa inyo ang Dios sang isa ka propeta nga pareho sa akon, nga kadugo ninyo.’[§]

³⁸ Sang didto na ang aton mga katigulangan sa kamingawan, si Moises man ang nagpatunga sa mga tawo kag sa anghel nga nagpakighambal sa iya sa Bukid sang Sinai; kag didto siya nagbaton sang pulong sang Dios nga nagahatag sang kabuhi para ihatag man sa aton.

³⁹ “Pero ang aton mga katigulangan wala nagtuman sa ginpahimo ni Moises sa ila. Ginsikway

[‡] 7:34 Exo. 3:5, 7-8, 10 [§] 7:37 Deu. 18:15

nila si Moises bilang ila pangulo, kay gusto nila nga magbalik sa Egypt.

⁴⁰ Naghambal sila kay Aaron, ‘Himui kami sang mga dios nga magapanguna sa amon, tungod nga wala kita kahibalo kon ano na ang natabo sining tawo nga si Moises nga nagpaguwa sa aton sa duta sang Egypt.’*

⁴¹ Dayon naghimo sila sang dios-dios sa dagway sang bataon nga baka. Naghalad sila sa sini nga dios-dios, kag nagpiesta sila sa kadunggan sang ila ginhimo.

⁴² Gani gintalikdan sila sang Dios. Ginpabay-an na lang niya sila nga magsimba sa mga bituon sa langit suno sa sinulatan sang mga propeta:

“Katawhan sang Israel, sang didto sa kamingawan

ang inyo mga katigulangan sa sulod sang 40

ka tuig,

ako bala ang ila ginhalaran sang ila mga halad? *Indi!*

⁴³ Kag karon ginadala-dala pa ninyo ang tolda nga simbahan

sang *inyo dios-dios nga si Molec,*

kag ang bituon *nga larawan*

sang inyo dios-dios nga si Refan.

Ginhimo ninyo ini nga mga imahen para simbahan.

Gani ipabihag ko kamo sa unhan pa sang Babilonia.’”†

⁴⁴ *Nagsiling pa gid si Esteban,* “Sang didto pa ang aton mga katigulangan sa kamingawan, ara sa ila ang Tolda nga Simbahan nga sa diin nabutang ang

* **7:40** Exo. 32:1 † **7:43** Amo. 5:25-27

Kasuguan. Ginhimo ang ini nga tolda suno sa sugo sang Dios kay Moises, suno sa desinyo nga ginpakita sa iya.

⁴⁵ Sang ulihi, sang napatay na ang aton mga katigulangan, ang ila mga anak naman amo ang nagdala sang tolda. Ang ila pangulo amo si Josue. Naangkon nila ang mga duta *nga ginpromisa sang Dios* sa tapos nga matabog sang Dios ang mga katawhan nga nagaestar sa sadto nga mga lugar. Kag nagpabilin didto ang tolda nga gindala sang mga Israelinhon hasta sa tiyempo nga si David nangin hari.

⁴⁶ Nalipay gid ang Dios kay David kag ginpan-gayo niya *sa Dios* nga tugutan siya nga magpatindog sang balay para *simbahan sang* mga kaliwat ni Jacob.

⁴⁷ Pero si Solomon amo ang nagpatindog sang templo para sa Dios.

⁴⁸ “Ugaling ang Labing Mataas nga Dios wala nagaestar sa mga balay nga ginhimo sang tawo. Pareho sang ginsiling sang *Dios paagi sa isa ka* propeta,

⁴⁹ “*Ako, ang Ginoo, nagasiling:*

Ang langit amo ang akon trono,

kag ang duta amo ang tulungtungan sang akon mga tiil.

Gani ano nga klase sang balay

ang patindugon ninyo para sa akon?

Diin bala ang lugar nga inyo papahuwayan sa akon?

⁵⁰ Indi bala ako ang naghimo sang tanan nga butang?”[‡]

[‡] **7:50** Isa. 66:1-2

⁵¹ *Nagsiling dayon si Esteban*, “Matig-a gid ang inyo mga ulo! Nagapabungol lang kamo sa mga mensahi sang Dios, kay indi ninyo gusto nga magtuman sang iya mga ginasiling sa inyo. Permi lang ninyo ginakontra ang Espiritu Santo. Pareho gid kamo sang inyo mga katigulangan.

⁵² Wala gid sing propeta sa ila tiyempo nga wala nila ginhingabot. Ang mga nagsugid parte sa pag-abot sang Matarong *nga Alagad*§ ginpatay nila. Kag pag-abot diri ni Jesus, kamo amo ang nagtraidor kag nagpatay sa iya.

⁵³ Nagbaton kamo sang Kasuguan nga ginhatag sang Dios paagi sa mga anghel, pero wala ninyo pagtumana.”

Ang Pagbato kay Esteban

⁵⁴ Pagkabati sadto sang mga miyembro sang Korte, nangakig gid sila kay Esteban. Nagbagrot gid ang ila mga ngipon sa puwerte nga kaakig.

⁵⁵ Pero si Esteban nga ginagamhan sang Espiritu Santo nagtangla sa langit, kag nakita niya ang gahom sang Dios nga nagasilak kag si Jesus nga nagatindog sa tuo sang Dios.

⁵⁶ Pagkakita niya sadto nagsiling siya, “Tan-awa ninyo! Nakita ko nga abri ang langit kag si Jesus nga Anak sang Tawo nagatindog sa tuo sang Dios!”

⁵⁷ Nagsinggit ang mga miyembro sang Korte kag gintakpan nila ang ila mga dulunggan. Kag nagdinaguso sila pakadto sa iya.

⁵⁸ Gindala nila si Esteban paguwa sa siyudad kag ginbato. Ginhukas sang mga nagsaksi kontra

§ 7:52 *Matarong nga Alagad*: buot silingon, si Jesus

kay Esteban ang ila mga pangtabon nga panap-ton* kag ginbiling sa isa ka pamatan-on nga ang iya ngalan si Saulo.

⁵⁹ Sang ginabato nila si Esteban, nagapangamuyo siya. Siling niya, “Ginoong Jesus, batuna ang akon espiritu.”

⁶⁰ Dayon nagluhod siya kag nagsinggit sing mabaskog, “Ginoong, indi sila pagsukta sang sini nga sala nga ila ginahimo.” Pagkahambal niya sini, napatay siya dayon.

8

¹ Nagkomporme si Saulo sa pagpatay kay Esteban.

Ginhingabot ni Saulo ang mga Tumuluo

Halin sadto, nagsugod ang dako nga paghingabot sa iglesya sa Jerusalem. Gani naglalapta ang mga tumuluo sa bilog nga Judea kag Samaria. Ang mga apostoles lang ang wala naghalin sa Jerusalem.

² Ginlubong si Esteban sang diosnon nga mga tawo, kag ginhibian gid nila siya.

³ Pero si Saulo nagsugod sa paglaglag sa iglesya. Ginpamalaybalay niya *ang mga tumuluo* kag ginpapriso, lalaki ukon babayi man.

Gintudlo ang Maayong Balita sa Samaria

⁴ Naglalapta ang mga tumuluo kag ginwali nila ang Maayong Balita.

* **7:58** *Ginhukas...pangtabon nga panapton*: seguro para matawhay ang ila pagbato kay Esteban.

⁵ Isa sang mga tumuluo amo si Felipe. Nagkadto siya sa isa ka siyudad sa Samaria kag nagwali sa mga tawo parte kay Cristo.

⁶ Pagkabati sang mga tawo sang mga ginhambal ni Felipe, kag pagkakita nila sang mga milagro nga iya ginhimo, nagpamati gid sila.

⁷ Madamo nga tawo nga ginagamhan sang mahigko nga mga espiritu ang gin-ayo niya. Nagsinggit sing mabaskog ang mga espiritu samtang nagaguwa sila sa mga tawo. Madamo man nga mga paralitiko kag mga piang ang nag-alayo.

⁸ Gani dako gid ang kalipay sang mga tawo sa sadto nga siyudad.

⁹ May tawo man didto nga ang iya ngalan si Simon. Dugay na nga natingala gid sa iya ang katawhan sa Samaria tungod sang iya abilidad sa madyik. Nagapabugal siya nga daw si sin-o gid siya.

¹⁰ Ang tanan nga tawo sa siyudad, imol ukon manggaranon man, nagapamati gid sa iya. Nagsil-ing sila, “Ini nga tawo amo ang gahom sang Dios nga kon tawgon ‘Dako nga Gahom.’”

¹¹ Dugay na niya nga nadala ang mga tawo sa iya abilidad sa madyik, amo gani nga nagpati ang mga tawo sa iya.

¹² Pero sang pagwali ni Felipe sa ila sang Maay-ong Balita parte sa paghari sang Dios kag parte kay Jesu-Cristo, nagtuo sila kag nagpabautiso, lalaki kag babayi.

¹³ Pati si Simon nagtuo man, kag sang nabautisohan na siya, nag-upod siya kay Felipe. Natingala gid siya sa makatilingala nga mga butang kag mga milagro nga ginhimo ni Felipe.

¹⁴ Pagkabati sang mga apostoles sa Jerusalem nga ang mga taga-Samaria nagtuo man sa pulong sang Dios, ginpadala nila didto si Pedro kag si Juan.

¹⁵ Pag-abot nila sa Samaria, nagpangamuyo sila para sa mga tumuluo didto nga mabaton nila ang Espiritu Santo.

¹⁶ Kay bisan nga nabautisohan na sila sa ngalan ni Ginoong Jesus, wala pa gid sila nakabaton sang Espiritu Santo.

¹⁷ Gintungtungan sila ni Pedro kag ni Juan sang ila mga kamot, kag nabaton nila dayon ang Espiritu Santo.

¹⁸ Nakita ni Simon nga sang pagtungtong sang mga apostoles sang ila mga kamot sa mga tumuluo nabaton nila ang Espiritu Santo. Gani gintanyagan niya sing kuwarta si Pedro kag si Juan kag nagsiling,

¹⁹ “Hatagi man ninyo ako sang sina nga gahom, para ang bisan sin-o nga tungtungan ko sang akon mga kamot magabaton man sang Espiritu Santo.”

²⁰ Pero nagsabat si Pedro sa iya, “Kabay pa nga madula ka kag ang imo kuwarta! Kay nagahunahuna ka nga mabakal mo sang kuwarta ang regalo sang Dios?

²¹ Wala ka sing labot ukon parte sa mga ginapahimo sa amon sang Dios tungod nga ang imo tagipusuon indi matarong sa panulok sang Dios.

²² Gani hinulsuli ang imo malain nga tuyo kag magpangamuyo ka sa Ginoo nga patawaron ka sa imo ginahunahuna nga mahigko.

²³ Tungod nga nakita ko nga nahisa ka gid kag ginagapos ka sang imo kalautan.”

²⁴ Nagsiling si Simon, “Kon mahimo magpangamuyo man kamo sa Ginoo para sa akon para indi matabo sa akon ang silot nga inyo ginasiling.”

²⁵ Sa tapos nga nakapamatuod kag nakawali si Pedro kag si Juan sang mensahi sang Ginoo, nagbalik sila sa Jerusalem. Kag nagsugid man sila sang Maayong Balita sa mga baryo nga ila naagyan sa Samaria.

Si Felipe kag ang Opisyal nga Taga-Ethiopia

²⁶ Karon, may anghel sang Ginoo nga nagham-bal kay Felipe, “Magkadto ka gid dayon sa south, kag usuyon mo ang dalan nga halin sa Jerusalem pakadto sa Gaza.” (Ini nga dalan talagsa na lang ginaagyan.)

²⁷ Gani naglakat si Felipe, kag didto nakita niya ang tawo nga taga-Ethiopia. Nagapauli siya halin sa Jerusalem sa diin nagsimba siya sa Dios. Mataas ang iya katungdanan tungod nga siya ang ginatugyanan sang manggad sang Candace. (Ang Candace amo ang tawag sa rayna sang Ethiopia.)

²⁸ Nagasakay siya sa iya karwahe kag nagabasa sang libro ni Propeta Isaias.

²⁹ Nagsiling ang Espiritu *Santo* kay Felipe, “Kadtui kag magdungan ka sa iya karwahe.”

³⁰ Gani nagdalagan si Felipe kag nalambot niya ang karwahe, kag nabatian niya nga nagabasa ang opisyal sang libro ni Propeta Isaias. Ginpamangkot siya ni Felipe kon naintiendihan niya ang iya ginabasa.

³¹ Nagsabat ang opisyal, “Indi gani! Kay paano ako makaintiendi kon wala sing may magpaathag

sa akon?” Dayon ginpangabay niya si Felipe nga magsakay sa iya karwahe kag magtupad sa iya.

³² Amo ini ang parte sang Kasulatan nga iya ginabasa:

“Wala gid siya nagreklamo.

Pareho siya sang karnero nga ginadala sa ilihawan para ihawon,

ukon sang karnero nga samtang ginaguntingan wala gid nagatingog.

³³ Ginpakahuy-an siya kag indi husto ang pagsentensya sa iya.

Wala sing may makasugid parte sa iya mga kaliwat

tungod nga ang iya kabuhi diri sa duta ginkuha.”*

³⁴ Nagsiling ang opisyal kay Felipe, “Palihog sugiri ako kon sin-o ang ginatumod sang propeta—ang iya kaugalingon bala ukon ang iban nga tawo?”

³⁵ Gani sugod sa sadto nga parte sang Kasulatan, ginsugid sa iya ni Felipe ang Maayong Balita parte kay Jesus.

³⁶ Sang nagapadayon sila sa dalanon nakaabot sila sa lugar nga may tubig. Nagsiling ang opisyal kay Felipe, “May tubig diri. May kabangdanan pa bala nga indi ako mabautisohan?”

³⁷ Nagsabat si Felipe sa iya, “Puwede ka na mabautisohan kon ang imo pagtuo hugot gid sa imo tagipusuon.” Nagsiling ang opisyal, “Huo, nagatuo ako nga si Jesu-Cristo amo ang Anak sang Dios.”†

* **8:33** Isa. 53:7-8 † **8:37** Ini nga bersikulo indi makita sa iban nga mga kopya sang orihinal nga teksto.

³⁸ Ginpadulog sang opisyal ang karwahe kag naglusong sila nga duha sa tubig kag ginbautisohan siya ni Felipe.

³⁹ Pagkatakas nila sa tubig, gulpi lang nga gindala si Felipe sang Espiritu sang Ginoo. Wala na siya makita sang opisyal, pero malipayon gid ang opisyal samtang nagapadayon siya sa iya pagpuli.

⁴⁰ Sang makamarasmas si Felipe, didto na siya sa lugar sang Azotus.[‡] Nagwali siya sang Maayong Balita sa mga banwa nga iya ginaagyan hasta nakaabot siya sa Cesarea.

9

Nakilala ni Saulo si Ginoong Jesus

(Bin. 22:6-16; 26:12-18)

¹ Padayon pa gid ang pagpamahog ni Saulo sa mga sumulunod sang Ginoo nga pamatyon niya sila. Nagkadto pa siya sa pangulo nga pari

² kag nagpangayo sang mga surat nga magahatag sa iya sang awtoridad kag magapakilala sa iya sa mga simbahan sang mga Judio sa Damascus. Tuyo niya nga pangdakpon kag dal-on pabalik sa Jerusalem ang iya makita didto nga *mga sumulunod sang Dalan nga si Jesus*, lalaki ukon babayi man.

³ Sang malapit na lang si Saulo sa siyudad sang Damascus, may kasanag nga naghalin sa langit nga gulpi lang nagsilak sa iya palibot.

⁴ Dayon natumba siya sa duta, kag may tingog siya nga nabatian nga nagasiling, “Saulo, Saulo! Ngaa ginahingabot mo ako?”

[‡] **8:40** Azotus: ukon, Ashdod

⁵ Nagsabat si Saulo, “Sir, sin-o ka?” Nagsiling ang tingog, “Ako amo si Jesus nga imo ginahingabot.

⁶ Tindog ka kag magkadto sa siyudad, kay didto may masugid sa imo kon ano ang dapat mo nga himuon.”

⁷ Wala gid sing may nakatingog sa mga kaupod ni Saulo. Nagtilindog lang sila nga naurungan. Nakabati sila sang tingog, pero wala sila sing may nakita.

⁸ Nagtindog si Saulo, pero pagmuklat niya indi na siya makakita. Gani gintuytuyan siya sang iya mga kaupod hasta sa Damascus.

⁹ Sa sulod sang tatlo ka adlaw indi siya makakita, kag wala siya magkaon ukon mag-inom.

¹⁰ Karon, didto sa Damascus may isa ka sumuludon *ni Jesus* nga ang iya ngalan si Ananias. Nagpakita sa iya ang Ginoo paagi sa palanan-awon kag nagsiling, “Ananias!” Nagsabat si Ananias, “Ginoo, ari ako.”

¹¹ Nagsiling ang Ginoo sa iya, “Maglakat ka sa dalan nga ginatawag ‘Matadlong,’ kag didto sa balay ni Judas pangitaon mo ang tawo nga taga-Tarsus nga ang iya ngalan si Saulo. Subong gid nagapangamuyo siya,

¹² kag ginpakita ko sa iya nga ikaw nagsulod kag nagtungtong sang imo kamot sa iya para makakita siya liwat.”

¹³ Pero nagsabat si Ananias, “Ginoo, nabatian ko halin sa madamo nga tawo ang parte sa tawo nga ina, kon daw ano siya kapintas sa imo mga katawhan sa Jerusalem.

¹⁴ Nagkadto siya gani diri sa Damascus nga

may awtoridad halin sa manugdumala nga mga pari para pangdakpon niya ang tanan nga naganawag sa imo.”

¹⁵ Pero nagsiling ang Ginoo kay Ananias, “Lakat ka, kay ginpili ko siya sa pag-alagad sa akon, para ipakilala niya ang akon ngalan sa mga indi Judio kag sa ila mga hari, kag sa mga Israelinhon.

¹⁶ Kag ipakita ko man sa iya ang mga pag-antos nga dapat niya pagaagyan para sa akon.”

¹⁷ Gani ginkadtuan ni Ananias si Saulo sa balay *nga iya ginadayunan*, kag gintungtung niya ang iya kamot kay Saulo. Dayon nagsiling siya, “Saulo, utod ko sa *Ginoo*, ginsugo ako ni Ginoong Jesus diri sa imo. Siya ang nagpakita sa imo sa dalan sang nagapakadto ka diri. Ginsugo niya ako diri para makakita ka liwat, kag para gamhan ka sang Espiritu Santo.”

¹⁸ Hinali lang nagkalahulog halin sa mga mata ni Saulo ang daw mga himbis sang isda, kag nakakita siya liwat. Dayon nagtindog siya kag nagpabautiso.

¹⁹ Nagkaon siya kag nagbaskog liwat ang iya lawas.

Nagwali si Saulo sa Damascus

Nagtiner si Saulo sing mga pila ka adlaw sa Damascus upod sa mga sumulunod *ni Jesus*.

²⁰ Nagkadto siya sa mga simbahan sang mga Judio kag ginwali niya ang parte kay Jesus nga siya amo ang Anak sang Dios.

²¹ Natingala gid ang tanan nga nakabati sa iya. Nagsiling sila, “Indi bala nga amo ini ang tawo nga nagahingabot sa mga nagatuo kay Jesus didto sa

Jerusalem? Indi bala nagkadto siya gani diri para pangdakpon ang mga nagatuo sa sadto nga ngalan kag dal-on sa manugdumala nga mga pari?”

²² Nagdugang pa gid ang gahom ni Saulo sa pagwali. Ginpamatud-an niya nga indi gid mahimutig nga si Jesus amo ang Cristo. Kag indi makasabat sa iya ang mga Judio sa Damascus.

²³ Pagkaligad sang pila ka adlaw, nagtipon ang mga Judio kag nagplano nga patyon nila si Saulo.

²⁴ Adlaw-gab-i ginbantayan nila ang mga puwertahan sang siyudad, kay patyon nila siya. Pero may nakasugid kay Saulo parte sa ila plano.

²⁵ Gani isa ka gab-i, ginpasulod siya sang iya mga sumulunod sa kaing kag gintunton sa guwa sang pader *sang siyudad*.

Si Saulo sa Jerusalem

²⁶ Pag-abot ni Saulo sa Jerusalem, gusto gid niya kuntani nga magpakig-upod sa mga sumulunod *ni Jesus*, pero nahadlok sila sa iya. Indi sila magpati nga siya sumulunod na *ni Jesus*.

²⁷ Pero ginbuligan siya ni Barnabas. Gindala niya siya sa mga apostoles *kag ginpakilala*. Ginsugid ni Barnabas sa ila kon paano nakita ni Saulo ang Ginoo sa dalan kag kon ano ang ginhambal sa iya. Kag ginsugid man niya ang kaisog ni Saulo sa pagwali parte kay Jesus* didto sa Damascus.

²⁸ Gani halin sadto nangin kaupod na nila si Saulo, kag bisan diin sa Jerusalem wala nahadlok si Saulo sa pagwali parte sa Ginoo.†

* **9:27** parte kay Jesus: sa literal, sa ngalan ni Jesus † **9:28** parte sa Ginoo: sa literal, sa ngalan sang Ginoo

²⁹ Naghambal man siya kag nagpakigbais sa mga Judio nga ang ila linguahe Griego, pero nangakig sila kag nagplano nga patyon siya.

³⁰ Pagkahibalo sang mga tumuluo sang amo nga plano, gindul-ong nila si Saulo sa Cesarea kag ginpapuli sa Tarsus.

³¹ Pagkatapos sadto, nangin malinong ang pag-pangabuhi sang iglesya sa bilog nga Judea, sa Galilea, kag sa Samaria. Nagbakod pa gid ang pagtuo sang mga tumuluo kag nagkabuhi sila nga may pagtahod sa Ginoo; kag tungod nga ginapabaskog sila sang Espiritu Santo, nagdamo pa gid sila.

Si Pedro sa Lyda kag sa Jopa

³² Karon, madamo nga lugar ang ginakadtuan ni Pedro para magbisita sa mga katawhan sang Dios. Nagkadto man siya sa mga tumuluo sa Lyda.

³³ Didto nakita ni Pedro ang tawo nga ang iya ngalan si Eneas. Paralitiko siya kag wala gid makabangon sa iya hiligdaan sa sulod sang walo ka tuig.

³⁴ Nagsiling si Pedro sa iya, “Eneas, ginaayo ka ni Jesu-Cristo. Gani magbangon ka kag himusa ang imo hiligdaan.” Dayon nagbangon si Eneas.

³⁵ Nakita sang tanan nga pumuluyo sang Lyda kag sang Sharon nga maayo na si Eneas, kag nagtuo man sila sa Ginoo.

³⁶ Karon, sa Jopa may tumuluo nga babayi nga ang iya ngalan si Tabita. (Sa Griego ang iya ngalan Dorcas.†) Ini nga babayi madamo sang maayo nga mga binuhatan labi na gid sa mga imol.

† **9:36 Dorcas:** Ang buot silingon sang sini nga ngalan, usa.

³⁷ Natabuan man sadto nga nagmasakit ini nga babayi kag napatay. Gintinluan nila ang iya bangkay kag ginhamyang sa ibabaw nga kuwarto.

³⁸ Ang Jopa indi gid man malayo sa Lyda. Gani pagkabati sang mga sumulunod *ni Jesus* nga si Pedro didto sa Lyda, ginsugo nila ang duha ka tawo nga pangabayon siya nga magkadto dayon sa Jopa.

³⁹ *Pag-abot nila kay Pedro*, nag-upod si Pedro sa ila. Pag-abot nila sa Jopa gindala siya sa ibabaw nga kuwarto. May mga balo didto nga nagahinibi. Ginpakita nila kay Pedro ang mga bayo nga gintahi ni Dorcas sang buhi pa siya.

⁴⁰ Dayon ginpaguwa sila tanan ni Pedro sa kuwarto. Nagluhod siya kag nagpangamuyo. Pagkatapos nag-atubang siya sa bangkay kag nagsiling, “Tabita, bangon ka!” Nagmuklat si Tabita, kag pagkakita niya kay Pedro nagpungko siya.

⁴¹ Gin-uyatan siya ni Pedro sa kamot kag ginbuligan nga magtindog. Pagkatapos gintawag niya ang mga balo kag ang iban nga mga katawhan sang Dios didto, kag ginpakita sa ila si Tabita nga buhi na.

⁴² Ini nga hitabo nabalitaan sa bilog nga Jopa, kag madamo ang nagtuo kay Ginoo *ng Jesus*.

⁴³ Nagtiner pa si Pedro sing mga pila ka adlaw sa Jopa sa balay ni Simon nga manugbulad sang panit.

10

Si Pedro kag si Cornelius

¹ Didto sa Cesarea may tawo nga ang iya ngalan si Cornelius. Ini nga tawo isa ka kapitan sang Romanhon nga mga soldado sa batalyon nga ginatawag Batalyon Italyano.

² Diosnon siya kag ang iya bilog nga pamilya. Madamo ang iya nahatag nga bulig sa imol nga mga Judio, kag permi siya nagapangamuyo sa Dios.

³ Isa sadto ka adlaw, mga alas tres sang hapon, may nagpakita sa iya nga anghel sang Dios. Klaro gid ang iya pagkakita sa anghel nga nagsulod sa iya balay kag nagtawag sa iya, "Cornelius!"

⁴ Pagkakita niya sa anghel hinadlukan siya kag nagsiling, "Ano ang imo kinahanglan?" Nagsiling ang anghel, "Ginpamatian sang Dios ang imo mga pangamuyo kag nalipay siya sa imo bulig sa mga imol. Gani ginadumdom ka sang Dios.

⁵ Karon, magsugo ka sang mga tawo sa Jopa kag ipasugat mo si Simon nga ginatawag Pedro.

⁶ Didto siya nagadayon kay Simon nga manug-bulad sang panit. Ang iya balay ara sa higad sang baybay."

⁷ Sang makahalin na ang anghel, gintawag ni Cornelius ang duha sang iya mga suluguon kag ang isa ka soldado nga isa sang iya mga ginasugosugo. Ang soldado nga ini diosnon man nga tawo.

⁸ Ginsugiran sila ni Cornelius sang tanan nga natabo, kag pagkatapos ginsugo niya sila pa-Jopa.

⁹ Sang sunod nga adlaw, sang manug-abot na sila sa banwa sang Jopa, nagsaka si Pedro sa atop* para magpangamuyo. Udtong-adlaw sadto.

* **10:9** Ang ila atop sadto matapan kag puwede mapahuwayan.

¹⁰ Gin-gutom si Pedro kag gusto niya nga magkaon. Pero sang ginapreparar pa nila ang pagkaon, may ginpakita sa iya ang Dios.

¹¹ Nakita niya ang langit nga nagbukas kag may nagapaidalom nga daw habol nga malapad, nga nahigtan sa apat ka corner.

¹² Kag sa sini nga habol nakita niya ang tanan nga klase sang mga sapat—ang mga sapat nga nagalakat, ang mga nagakamang, kag ang mga nagalupad.

¹³ Dayon may tingog siya nga nabatian nga nagsiling, “Pedro, magtindog ka! Mag-ihaw ka kag magkaon!”

¹⁴ Nagsabat si Pedro, “Ginoo, indi mahimo, tungod nga halin sadto wala pa gid ako nakakaon sang mga sapat nga pareho sini nga *suno sa Kasuguan* mahigko kag ginabawal nga kaunon.”

¹⁵ Nagsiling liwat ang tingog kay Pedro, “Indi pagkabiga nga mahigko ang bisan ano nga butang nga gintinluan na sang Dios.”

¹⁶ Ini nga hitabo tatlo gid ka beses nga ginsulit, kag pagkatapos, ginbatak ato gilayon pa-langit.

¹⁷ Samtang nagalibog ang ulo ni Pedro kag nagahunahuna kon ano ang kahulugan sang iya nakita, nag-abot man ang mga tawo nga ginsugo ni Cornelius. Kay pagkahibalo nila kon diin ang balay ni Simon, nagderetso sila dayon didto; kag pag-abot nila sa puwertahan sang kudal,

¹⁸ nagpanawag sila kag nagpamangkot kon nagadayon didto si Simon nga ginatawag Pedro.

¹⁹ Sang nagapalibog pa si Pedro kon ano ang kahulugan sang iya nakita, nagsiling ang Espiritu

Santo sa iya, “May tatlo ka tawo nga nagapangita sa imo.

²⁰ Magpanaog ka kag mag-upod sa ila. Indi ka magkatahap sa pag-upod sa ila, kay ako amo ang nagsugo sa ila.”

²¹ Dayon nagpanaog si Pedro kag nagsiling sa mga tawo, “Ako amo ang inyo ginapangita. Ano ang inyo kinahanglan sa akon?”

²² Nagsiling sila, “Ginsugo kami diri ni Kapitan Cornelius. Maayo siya nga tawo kag nagasimba sa Dios. Ginatahod siya sang tanan nga Judio. Nagsiling sa iya ang balaan nga anghel sang Dios nga agdahon ka didto sa iya balay para mabatian niya kon ano ang imo ihambal.”

²³ Ginpasulod sila ni Pedro, kag didto sila nagtulog sa sadto nga gab-i.

Sang sunod nga adlaw nag-upod si Pedro sa ila. May pila man ka tumuluo sa Jopa nga nag-upod sa iya.

²⁴ Nag-abot sila sa Cesarea pagkasunod nga adlaw. Nagahulat sa ila si Cornelius kag ang iya mga paryente kag mga abyan nga inagda niya.

²⁵ Sang pag-abot ni Pedro, ginsugata siya ni Cornelius kag nagluhod sa pagsimba sa iya.

²⁶ Pero ginpatindog siya ni Pedro kag ginsilingan, “Magtindog ka, kay tawo man lang ako.”

²⁷ Kag padayon ang ila estorya samtang nagapasulod sila sa balay. Didto sa sulod sang balay nakita ni Pedro nga madamo ang mga tawo nga nagatlipon.

²⁸ Naghambal si Pedro sa ila, “Nakahibalo kamo nga kami nga mga Judio ginabawalan sang amon relihiyon nga magbisita ukon magpakig-upod sa

mga indi Judio. Pero ginpaathag sang Dios sa akon nga indi ko dapat pagkabigon nga mahigko ang bisan sin-o nga tawo.

²⁹ Gani sang ginpasuguan ninyo ako nga magkadto diri, wala ako nagreklamo. Gani gusto ko karon mahibaluan kon ngaa ginpatawag ninyo ako.”

³⁰ Nagsabat si Cornelius, “Tatlo na subong ka adlaw ang nagligad sang nagapangamuyo ako diri sa balay, kag pareho man sini nga oras, mga alas tres sang hapon. Sang nagapangamuyo ako, hinali lang nga nagpakita sa akon ang tawo nga may masilaw nga bayo.

³¹ Dayon naghambal siya sa akon, ‘Cornelius, ginpamatian sang Dios ang imo pangamuyo kag ginadumdom niya ang imo bulig sa mga imol.

³² Karon, magsugo ka sang mga tawo nga magkadto sa Jopa kag ipasugat si Simon nga ginatawag Pedro. Didto siya nagadayon sa balay ni Simon nga manugbulad sang panit. Ang iya balay sa higad sang baybay.’

³³ Gani ginpatawag ko ikaw dayon, kag salamat kay nag-abot ka. Ari na kami tanan sa presensya sang Dios para magpamati kon ano ang ginsugo sang Ginoo sa imo nga isugid sa amon.”

Nagwali si Pedro sa Balay ni Cornelius

³⁴ Gani naghambal si Pedro, “Karon nareyalisar ko nga matuod gid man nga wala pinilian ang Dios.

³⁵ Ginabaton niya ang tawo sa bisan diin nga nasyon kon nagakahadlok ini sa Dios kag husto ang iya ginahimo.

³⁶ Nabatian ninyo ang Maayong Balita nga gin-sugid sang Dios sa amon nga mga Israelinhon, nga ang tawo makaangkon na sang maayo nga relasyon sa iya paagi sa pagtuo kay Jesu-Cristo nga amo ang Ginoo sang tanan.

³⁷⁻³⁸ Nahibaluan man ninyo ang mga natabo sa bilog nga Judea parte kay Jesus nga taga-Nazaret. Indi bala nagsugod ini sa Galilea sa tapos nga nakawali si Juan parte sa pagbautiso? Ginhatagan sang Dios si Jesus sang Espiritu Santo kag gahom. Kag tungod nga ang Dios kaupod niya, naglakat siya sa nagkalain-lain nga lugar nga nagahimo sang maayo nga mga butang. Gin-ayo man niya ang tanan nga ginapaantos sang yawa.

³⁹ Kami mismo makapamatuod sang tanan niya nga ginpanghimo tungod nga nakita namon ini sa Jerusalem kag sa iban nga mga banwa sang mga Judio. Ginpatay nila siya paagi sa paglansang sa iya sa krus.

⁴⁰ Pero ginbanhaw siya sang Dios sa ikatlo nga adlaw kag ginpakita sa amon nga siya buhi.

⁴¹ Wala siya ginpakita sa tanan kundi sa amon lang nga mga pinili sang Dios nga mga saksi para ibalita sa iban ang parte sa iya. Nag-upod pa gani kami sa iya kaon kag inom pagkatapos nga nabanhaw siya.

⁴² Ginsugo niya kami sa pagwali sang Maayong Balita sa mga tawo kag sa pagpamatuod nga siya amo gid ang ginpili sang Dios nga mangin hukom sa mga buhi kag sa mga patay na.

⁴³ Si Jesu-Cristo amo ang ginsiling sang tanan nga propeta nga ang tanan nga nagatuo sa iya patawaron sa ila mga sala paagi sa iya ngalan.”

Nag-abot ang Espiritu Santo sa mga Indi Judio

⁴⁴ Samtang nagawali pa si Pedro, nag-abot ang Espiritu Santo sa tanan nga nagapamati didto.

⁴⁵ Ang mga tumuluo nga mga Judio nga nag-upod kay Pedro halin sa Jopa natingala nga ang Dios naghatag man sang Espiritu Santo sa mga indi Judio.

⁴⁶ Kay nabatian nila sila nga nagahambal sa nagkalain-lain nga linguahe nga wala nila natun-i kag nagadayaw sa Dios. Gani nagsiling si Pedro,

⁴⁷ “Nabaton na sini nga mga tawo ang Espiritu Santo pareho sa aton *bisan indi sila mga Judio*. Gani wala na sing makapugong sa ila para mabautisohan sila sa tubig.”

⁴⁸ Dayon nagsugo siya sa ila nga magpabautiso sa ngalan ni Jesu-Cristo.[†] Pagkatapos sadto, gin-pangabay nila si Pedro nga magtiner anay sa ila sang pila ka adlaw.

11

Nagpaathag si Pedro sa mga Tumuluo sa Jerusalem

¹ Karon, nabatian sang mga apostoles kag sang mga tumuluo sa Judea nga ang mga indi Judio nagbaton man sang pulong sang Dios.

² Gani pagbalik ni Pedro sa Jerusalem, gin-usisa siya sang mga tumuluo nga mga Judio nga nagap-ati nga ang mga indi Judio kinahanglan magpatuli anay antes sila makaimpon sa ila.

[†] **10:48** sa ngalan ni Jesu-Cristo: siguro ang buot silingon, sa pagpakita nga sila ara na kay Jesu-Cristo.

³ Nagsiling sila *kay Pedro*, “Ngaa nagkadto ka didto kag nagkaon pa sa balay sang mga indi Judio nga wala matuli?”

⁴ Gani ginpaathag ni Pedro sa ila ang tanan nga natabo sa iya halin gid sa ginsuguran.

⁵ Nagsiling siya, “Sang nagapangamuyo ako didto sa banwa sang Jopa may ginpakita sa akon ang Dios. Nakita ko ang daw habol nga malapad nga nagapaidalom halin sa langit. Nahigtan ini sa apat ka corner, kag sa akon tupad nagpundo.

⁶ Ginhimutaran ko gid kag nakita ko nga ang iya sulod nagkalain-lain nga klase sang mga sapat—ang mga sapat nga nagalakat pati ang mga maila, ang mga nagakamang, kag ang mga nagalupad.

⁷ Dayon nabatian ko ang tingog nga nagsiling sa akon, ‘Pedro, magtindog ka! Mag-ihaw ka kag magkaon!’

⁸ Pero nagsabat ako, ‘Ginoo, indi ko ini mahimo tungod nga wala pa gid ako nakakaon sang mga sapat nga pareho sini nga *suno sa Kasuguan* mahigko kag ginabawal nga kaunon.’

⁹ Pagkatapos naghambal liwat ang tingog halin sa langit, ‘Indi pagkabiga nga mahigko ang bisan ano nga butang nga gintinluan na sang Dios.’

¹⁰ Ini nga hitabo tatlo gid ka beses nga ginsulit, kag pagkatapos ginbatak liwat ato pa-langit.

¹¹ Sa sadto man nga oras may tatlo ka tawo halin sa Cesarea nga nag-abot didto sa balay nga akon ginadayunan. Ato nga mga tawo ginsugo para pangitaon ako.

¹² Nagsiling sa akon ang Espiritu *Santo* nga indi ako magkatahap sa pag-upod sa ila. Ining anom

ka utod *naton kay Cristo nga taga-Jopa* kaupod ko sa pagkadto sa balay ni Cornelius sa Cesarea.

¹³ Pag-abot namon didto ginsugiran kami ni Cornelius nga may nakita siya nga anghel sa sulod sang iya balay, kag nagsiling ang anghel sa iya, ‘Magsugo ka sang mga tawo nga magkadto sa Jopa sa pagsugat kay Simon nga ginatawag Pedro.

¹⁴ Isugid niya sa imo kon paano ka maluwas pati ang imo pamilya.’

¹⁵ Kag sang nagsugod na ako hambal, nag-abot ang Espiritu Santo sa ila pareho man sang iya pag-abot sa aton sang una.

¹⁶ Dayon nadumduman ko ang ginsiling ni Ginoong *Jesus*: ‘Nagpangbautiso si Juan sa tubig, pero pagabautisohan kamo sa Espiritu Santo.’

¹⁷ Gani ang natabo nga ato nagapamatuod nga ang ginhatag sang Dios sa aton nga mga Judio, sang kita nagtuo kay Ginoong Jesu-Cristo, ginhatag man niya sa mga indi Judio. Gani kon amo ato ang luyag sang Dios, sin-o ako nga magsupak sa iya?”

¹⁸ Pagkabati sadto sang mga tumuluo nga Judio, wala na sila magsagi basol kay Pedro, kundi nagdayaw sila sa Dios. Nagsiling sila, “Kon amo, ginahatag man sang Dios sa mga indi Judio ang kahigayunan nga maghinulsol para makabaton man sila sing kabuhi *nga wala sing katapusan*.”

Ang mga Tumuluo sa Antioc

¹⁹ Halin sang pagkapatay ni Esteban, naglalapta ang mga tumuluo tungod sang paghingabot sa ila. Ang iban sa ila nakalambot sa Fenicia, sa Cyprus,

kag sa Antioc. Ginsugid nila ang mensahi *bisan diin sila magkadto*, pero sa mga Judio lang.

²⁰ Pero ang iban nga mga tumuluo nga taga-Cyprus kag taga-Cyrene nagkadto man sa Antioc kag nagwali sang Maayong Balita parte kay Ginoong Jesus pati sa mga indi Judio.

²¹ Ang gahom sang Ginoo ara sa ila kag madamo gid ang nagtuo kag nagliso sa Ginoo.

²² Ini nga hitabo nabatian sang iglesya sa Jerusalem, gani ginpadala nila si Barnabas didto sa Antioc.

²³ Pag-abot niya didto, nalipay siya kay nakita niya ang mga pagpakamaayo sang Dios sa mga tawo didto. Kag ginlaygayan niya sila tanan nga magmatutom sa Ginoo sa bug-os nila nga tagipusuon.

²⁴ Si Barnabas nga ini maayo gid nga tawo. Ginagamhan siya sang Espiritu Santo, kag hugot gid ang iya pagtuo sa Dios. Gani madamo didto ang nagtuo sa Ginoo.

²⁵ Dayon nagkadto si Barnabas sa Tarsus sa pagpangita kay Saulo.

²⁶ Pagkakita niya kay Saulo, gindala niya siya pabalik sa Antioc. Isa gid ka tuig nga nangin kaupod sila sang iglesya didto kag madamo nga tawo ang ila gintudluan. Ang mga sumulunod *ni Jesus* sa Antioc amo ang una nga gintawag nga mga Kristohanon.

²⁷ Sa sadto nga mga inadlaw may mga propeta sa Jerusalem nga nagkadto sa Antioc.

²⁸ Ang ngalan sang isa sa ila si Agabus. Nagtingog siya kag paagi sa Espiritu *Santo* nagpropesiya siya nga may isa ka dako nga gutom nga magaabot

sa bilog nga kalibutan. (Ini natabo sa panahon nga si Claudius ang Emperador sang Roma.)

²⁹ Gani nagsugtanay ang mga sumulunod *ni Jesus sa Antioc* nga ang tagsa-tagsa sa ila magpadala sing bulig sa mga tumuluo sa Judea suno sa ila masarangan.

³⁰ Ginpadala nila ini paagi kay Barnabas kag kay Saulo para ihatag sa mga nagadumala sa mga tumuluo sa Jerusalem.

12

Ginhingabot ni Herodes ang mga Tumuluo

¹ Sang sadto nga tiyempo, nagsugod si Haring Herodes* sa paghingabot sa pila ka miyembro sang iglesya.

² Ginpapatay niya si Santiago nga utod ni Juan paagi sa espada.

³ Pagkakita niya nga nalipay ang mga Judio tungod sang iya ginhimo, ginpadakop man niya si Pedro. Natabo ini sa tion sang Piesta sang Tinapay nga Wala sing Inugpahabok.

⁴ Ginpaprison niya si Pedro kag ginpaguwardyahan *sing bulos-bulos* sa apat ka grupo sang mga soldado, nga may apat ka soldado sa kada grupo. Suno sa plano ni Herodes, ang hearing ni Pedro himuon niya sa publiko pagkatapos sang Piesta sang Paglabay sang Anghel.

⁵ Gani ginpaguwardyahan niya si Pedro didto sa prisohan. Pero padayon nga nagpangamuyo sing hugot sa Dios ang iglesya para sa iya.

* **12:1** *Haring Herodes:* amo si Herodes Agripa I. Apo siya ni Herodes nga makita sa Mat. 2:1; 14:1

Ginpaguwa si Pedro sa Prisohan

⁶ Sang gab-i nga wala pa mapamatian ang kaso ni Pedro, nagakatulog siya nga ginakadenahan sang duha ka kadena sa tunga sang duha man ka soldado. Kag may mga guwardya pa nga nagabantay sa puwertahan sang prisohan.

⁷ Sa hinali lang nagsanag sa sulod sang prisohan kag nagpakita ang isa ka anghel sang Ginoo. Gin-uyog niya ang kilid ni Pedro para puka-won, kag nagsiling siya, “Dali! Bangon ka!” Kag nagkalahukas ang mga kadena nga nagagapos sa iya mga kamot.

⁸ Nagsiling ang anghel, “Isuksok ang imo bayo kag sandalyas.” Kag ginsunod ini ni Pedro. Dayon nagsiling ang anghel sa iya, “Isuksok ang imo pangtabon nga panapton kag magsunod sa akon.”

⁹ Kag nagsunod siya sa anghel paguwa sa prisohan. Wala kahibalo si Pedro kon bala matuod ang nagakalatabo. Abi niya damgo lang ato.

¹⁰ Gin-agyan lang nila ang nahauna kag ang ikaduha nga mga guwardya. Pag-abot nila sa salalon nga puwertahan nga nagaatubang sa siyudad, nag-abri lang ini sa iya kaugalingon. Kag nagguwa sila dayon. Pag-agi nila sa isa ka kalye, hinali lang nga ginbayaan siya sang anghel.

¹¹ Didto lang niya nahibaluan nga indi gali damgo ang natabo sa iya. Nagsiling siya, “Matuod gid nga ginpadala sang Ginoo ang iya anghel kag ginluwas niya ako sa kamot ni Herodes kag sa tanan nga ginahandom sang mga Judio nga matabo sa akon.”

¹² Sang nasapwan niya nga luwas na siya, nagkadto siya sa balay ni Maria nga iloy ni Juan

Marcos. Madamo nga tawo ang nagtipon didto kag nagapangamuyo.

¹³ Nagpanuktok si Pedro sa guwa nga puwertahan, kag nagpalapit ang suluguon nga si Roda para tan-awon kon sin-o ang nagapanuktok.

¹⁴ Nakilala niya ang tingog ni Pedro kag sa iya kalipay, imbes nga abrihan niya ang puwertahan, nagdalagan siya pasulod para sugiran ang iya mga kaupod nga si Pedro ara sa guwa.

¹⁵ Nagsiling sila kay Roda, “Nagbuang ka na siguro!” Pero nag-insister gid si Roda nga ara gid si Pedro. Gani nagsiling sila, “Basi kon anghel ina ni Pedro.”

¹⁶ Pero sige pa gid ang panuktok ni Pedro. Gani sang ulihi gin-abrihan nila ang puwertahan, kag daw indi sila makapati nga si Pedro gid man gali.

¹⁷ Ginsinyasan sila ni Pedro nga maghipos, kag gin-estorya niya dayon sa ila kon paano siya ginpaguwa sang Ginoo sa prisohan. Ginsilingan niya sila nga sugiran nila si Santiago kag ang iban pa nga mga tumuluo. Dayon naghalin siya kag nagkadto sa iban nga lugar.

¹⁸ Pagkaaga, nagkinagamo ang mga guwardya, kay wala na si Pedro kag wala sila nakahibalo kon ano ang natabo sa iya.

¹⁹ Nagsugo si Herodes nga pangitaon siya, pero wala gid nila makita. Gani ginpaimbistigar niya ang mga guwardya kag ginpapatay niya dayon. Sa tapos sadto, naghalin si Herodes sa Judea. Nagkadto siya sa Cesarea kag didto nagtiner.

Ang Pagkapatay ni Herodes

²⁰ Naakig gid si *Haring* Herodes sa mga tawo sa Tyre kag Sidon. Gani nagsugtanay ang mga tawo nga magpakig-areglo sa hari tungod nga ang ila banwa nagakuha sang pagkaon sa banwa sang hari. Una, gin-amigo nila anay si Blastus para buligan sila, kay siya amo ang ginasaligan sang hari sa palasyo. Dayon, nagkadto sila sa hari para magpakigkita sa iya.

²¹ Pag-abot sang adlaw nga si Herodes magpakigkita na sa mga taga-Tyre kag taga-Sidon, ginsuksok niya ang iya harianon nga bayo kag nagpungko sa hukmanan kag nagpamulong-pulong.

²² Nagsilinggit ang mga tawo, “Indi tawo ang nagahambal nga ini, kundi dios!”

²³ Sa sadto gid nga tion ginsilutan siya sang anghel sang Ginoo, tungod nga wala niya ginhatagan sang kadungganang ang Dios. Gin-uluran siya kag napatay.

²⁴ Gani padayon nga naglapnag ang pulong sang Dios kag nagdamo pa gid ang mga tumuluo.

²⁵ Sa pihak nga bahin, nagbalik si Barnabas kag si Saulo sa Antioch halin sa Jerusalem[†] pagkatapos nga madul-ong nila *didto* ang bulig sa mga tumuluo. Gin-upod nila si Juan Marcos.

13

Ginpadala si Barnabas kag si Saulo sang Espiritu Santo

[†] **12:25** sa Antioch halin sa Jerusalem: Amo ini sa iban nga mga kopya sang Griego. Sa iban pa nga mga kopya, sa Jerusalem. Sa iban pa gid nga mga kopya, halin sa Jerusalem.

¹ Sa Antioc may mga propeta kag mga manunudlo nga miyembro sang iglesya. Sila amo si Barnabas, si Simeon nga ginatawag Negro, si Lucio nga taga-Cyrene, si Manaen nga nagdako sa panimalay* ni Herodes nga gobernador, kag si Saulo.

² Samtang nagasimba sila sa Ginoo kag nagapuasa, nagsiling ang Espiritu Santo sa ila, “Paina ninyo para sa akon si Barnabas kag si Saulo, kay may ipahimo ako sa ila.”

³ Pagkatapos sang ila pagpuasa kag pagpangamuyo, gintungtungan nila si Barnabas kag si Saulo sang ila mga kamot kag ginpalakat sila.

Si Barnabas kag si Saulo sa Cyprus

⁴ Gani nagpa-Seleucia si Barnabas kag si Saulo nga ginpadala sang Espiritu Santo. Halin didto nagbiyahe sila pakadto sa *isla sang Cyprus*.

⁵ Pag-abot nila didto sa banwa sang Salamis, nagwali sila sang pulong sang Dios sa mga simbahan sang mga Judio. Si Juan Marcos kaupod man nila bilang kabulig nila sa obra.

⁶ Ginlibot nila ang bilog nga isla hasta nakalambot sila sa banwa sang Pafos. May nakita sila didto nga madyikero nga si Bar Jesus. Judio siya, kag nagapakuno-kuno nga siya propeta *sang Dios*.

⁷ Abyan siya ni Sergius Paulus nga gobernador sang amo nga isla. Si Sergius Paulus maalam nga tawo. Ginpatawag niya si Barnabas kag si Saulo tungod nga luyag niya nga magpamati sang pulong sang Dios.

* **13:1** *nagdako sa panimalay*: ukon, kababata; ukon, suod nga abyan

⁸ Pero ginbalabagan sila sang madyikero nga si Elimas. (Amo ini ang ngalan ni Bar Jesus sa linguahe nga Griego.) Ginhimulatan gid niya nga mapalikaw ang gobernador nga indi siya makatuo kay Jesus.

⁹ Pero si Saulo nga ginatawag man nga Pablo gin-gamhan sang Espiritu Santo, kag gintulok niya sing masakit si Elimas kag nagsiling,

¹⁰ “Anak ka sang yawa! Kaaway ka sang tanan nga maayo! Pulos pangdaya kag pangtunto ang imo ginahimo. Ginabaliskad mo permi ang mga husto nga pamaagi sang Ginoo.

¹¹ Karon silutan ka sang Ginoo. Mabulag ka kag indi gid makakita sa sulod sang pila ka adlaw.” Nagdulom gilayon ang panulok ni Elimas kag nabulag siya. Nagpangapkap na lang siya nga nagapangita sang magatuytoy sa iya.

¹² Pagkakita sang gobernador sa natabo kay Elimas, nagtuo siya, kag natingala gid siya sa mga pagpanudlo parte sa Ginoo.

Sa Antioc nga Sakop sang Pisidia

¹³ Paghalin nila ni Pablo sa Pafos, nagbiyahe sila pa-Perga nga sakop sang Pamfilia. Pag-abot nila didto ginbayaan sila ni Juan Marcos. Nagbalik siya sa Jerusalem.

¹⁴ Sila ni Pablo nagderetso sa Antioc nga sakop sang Pisidia. Pag-abot sang Adlaw nga Inug-pahuway, nagkadto sila sa simbahan sang mga Judio kag nagpungko didto.

¹⁵ May nagbasa sa Kasuguan ni Moises kag sa mga *sinulatan sang mga* propeta. Dayon may ginsugo ang mga manugdumala sang simbahan

sa pagsiling sa ila ni Pablo, “Mga kauturan, kon may inughambal kamo nga makapabakod sa mga tawo, ihambal ninyo.”

¹⁶ Gani nagtindog si Pablo, kag ginsinyasan niya ang mga tawo nga magpamati sa iya. Nagsiling siya,

“Mga *kapareho ko nga mga* Israelinhon, kag kamo nga mga indi Israelinhon pero nagatahod man sa Dios, pamatii ninyo ako!

¹⁷ Ang Dios nga ginasimba sang mga Israelinhon amo ang nagpili sang aton mga katigulangan, kag ginpadamo niya sila sang didto pa sila nagaestar sa duta sang Egypt. Kag paagi sa iya gahom ginbuligan niya sila para makahalin sa Egypt.

¹⁸ Sa sulod sang 40 ka tuig, gin-agwanta[†] niya sila didto sa kamingawan.

¹⁹ Pagkatapos ginlaglag niya ang pito ka nasyon sa duta sang Canaan, kag ginhatag niya ini nga kadutaan sa aton mga katigulangan.

²⁰ Ini tanan ginhimo sang Dios sa sulod sang 450 ka tuig.

“Dayon ginhatagan niya sila sang mga tawo nga magapangulo sa ila hasta sa panahon ni Propeta Samuel.

²¹ Sang ulihi nagpangayo sila sang hari, gani ginhatag sang Dios si Saul nga anak ni Kish, nga isa sang mga kaliwat ni Benjamin. Naghari si Saul sa ila sa sulod sang 40 ka tuig.

²² Sang napahalin na sang Dios si Saul, si David naman ang iya ginhimo nga hari nila. Amo ini ang ginsiling sang Dios, ‘May nakita na ako nga

[†] **13:18** *gin-agwanta*: sa iban nga mga kopya sang Griego, *gin-atipan*

tawo nga si David nga anak ni Jesse, nga nagakomporme sa akon luyag. Magatuman siya sa tanan ko nga isugo sa iya.”[‡]

²³ *Nagsiling pa gid si Pablo sa mga tawo*, “Sa kaliwat ni David naghalin si Jesus nga amo ang Manluluwas nga ginpromisa sang Dios sa Israel.

²⁴ Sa wala pa magsugod si Jesus sa iya buluhaton, nagwali si Juan sa tanan nga Israelinhon nga maghinulsol sila sa ila mga sala kag magpabautiso.

²⁵ Sang malapit na matapos ni Juan ang iya buluhaton, nagsiling siya sa mga tawo, ‘Siguro nagahunahuna kamo nga ako amo na ang inyo ginapaabot. Pero indi! Ginpauna lang ako. Magasunod siya sa akon, kag indi gani ako takos mangin iya ulipon.[§]”

²⁶ *Dayon nagsiling si Pablo*, “Mga kauturan, nga mga kaliwat ni Abraham kag mga indi Judio pero nagatahod man sa Dios, kita amo ang ginpadal-an sang Dios sang Maayong Balita parte sa kaluwasan.

²⁷ Pero ang mga Judio nga nagaestar sa Jerusalem kag ang ila mga manugdumala wala nagkilala nga si Jesus amo ang Manluluwas. Wala man sila makaintiendi sang ginhambal sang mga propeta nga ginabasa nila kada Adlaw nga Inugpahuway; pero sila man mismo amo ang nagtuman sang mga ginpropesiya sang mga propeta sang paghukom nila kay Jesus nga patyon.

[‡] 13:22 1 Sam. 13:14 [§] 13:25 *mangin iya ulipon*: sa literal, *maghubad sang higot sang iya mga sandalyas*

²⁸ Bisan wala sila sang mabakod nga ebidensya para patyon siya, ginpangayo gihapon nila kay Pilato nga ipapatay si Jesus.

²⁹ Sang nahimo na nila ang tanan nga ginsiling sang Kasulatan nga matabo sa iya, ginkuha nila siya sa krus kag ginbutang sa lulubngan,

³⁰ pero ginbanhaw siya sang Dios.

³¹ Kag sa madamo nga inadlaw nagpakita siya sa mga tawo nga nag-upod sa iya sang paghalin niya sa Galilea pakadto sa Jerusalem. Atong mga tawo amo man ang nagapanugid subong sa mga Israelinhon parte kay Jesus.

³² Kag ari kami subong para isugid sa inyo ang Maayong Balita nga ginpromisa sang Dios sa aton mga katigulangan,

³³ nga gintuman na niya sa aton nga ila mga kaliwat. Ginhimo niya ini sang pagbanhaw niya kay Jesus. Amo ini ang nasulat sa ikaduha nga Salmo,

“‘Ikaw ang akon Anak, kag subong ipakilala ko nga ako ang imo Amay.’^{*}

³⁴ Kay ginpromisa man nga daan sang Dios nga banhawon niya siya kag ang iya lawas indi madunot, tungod kay nagsiling siya,

“‘Ang mga sagrado kag masaligan nga promisa nga akon ginpromisa kay David himuon ko sa imo.’[†]

³⁵ Gani ginsiling pa gid sa isa pa ka Salmo,

“‘Indi mo pagtugutan nga madunot ang imo matutom nga alagad.’[‡]

^{*} **13:33** Sal. 2:7 [†] **13:34** Isa. 55:3 [‡] **13:35** Sal. 16:10

³⁶ “*Indi si David ang iya ginatumod, tungod nga pagkatapos sang pag-alagad ni David sa mga tawo sa iya nga henerasyon, suno sa mga ginpahimo sang Dios sa iya, napatay siya kag ginlubong sa kilid sang ginlubngan sang iya mga katigulangan, kag ang iya lawas nadunot.*

³⁷ Pero si Jesus nga ginbanhaw sang Dios wala gid madunot.

³⁸⁻³⁹ Gani mga kauturan, dapat ninyo mahibaluan nga paagi kay Jesus ginasugid namon sa inyo ang balita nga kita mapatawad sang Dios sa aton mga sala. Ang bisan sin-o nga nagatuo kay Jesus ginapakamatarong sang Dios. Ini indi mahimo paagi sa pagsunod sa Kasuguan ni Moises.

⁴⁰ Gani mag-andam kamo para indi matabo sa inyo ang ginsiling sang mga propeta,

⁴¹ “‘Kamo nga mga nagayaguta, matینگala gid kamo sa akon himuon. Magakalamatay kamo tungod nga may himuon ako sa inyo

tiyempo nga indi gid kamo magpati

bisan may magsugid pa sini sa inyo.’”§

⁴² Sang nagaguwa na si Pablo kag si Barnabas sa simbahan sang mga Judio, ginpangabay sila sang mga tawo nga magbalik sa sunod nga Adlaw nga Inugpahuway para sugiran pa gid sila parte sa sini nga mga butang.

⁴³ Pagbululag sang mga tawo sa simbahan, madamo nga Judio kag debotado nga mga convert sa relihiyon sang mga Judio ang nagsunod kay Pablo kag kay Barnabas. Ginhambalan sila

§ 13:41 Hab. 1:5

ni Pablo kag ni Barnabas kag ginkombinsi nga magpadayon sila sa pagsalig sa grasya sang Dios.

⁴⁴ Sang sunod nga Adlaw nga Inugpahuway halos ang tanan nga pumuluyo sa Antioc nagtipon *didto sa simbahan sang mga Judio* para magpamati sa pulong sang Ginoo.

⁴⁵ Pagkakita sang mga *lider sang mga Judio* sa madamo nga tawo nga nagtalambong, nahisa gid sila kag naghambal sila kontra sa mga ginpanghambal ni Pablo kag ginpakalain pa nila siya.

⁴⁶ Pero nag-isog pa gid si Pablo kag si Barnabas. Nagsiling sila sa *mga Judio*, “Kinahanglan gid nga iwali anay sa inyo *nga mga Judio* ang pulong sang Dios. Pero tungod kay ginasikway ninyo siya, nagapakilala lang ina nga kamo indi bagay nga hatagan sang kabuhi nga wala sing katapusan. Gani halin subong, sa mga indi Judio na kami mawali sang Maayong Balita.

⁴⁷ Kay amo ini ang sugo sang Ginoo sa amon:
“‘Ginhimo ko ikaw nga pareho sa suga
nga magapasanag sa mga indi Judio,*
agod paagi sa imo makaabot ang kaluwasan
hasta sa pinakamalayo nga parte sang kalibutan.’”†

⁴⁸ Pagkabati sadto sang mga indi Judio, nalipay sila kag gindayaw nila ang pulong sang Ginoo. Kag ang tanan nga ginpili para sa kabuhi nga wala sing katapusan nanging tumuluo.

⁴⁹ Gani naglapnag ang pulong sang Ginoo sa sadto nga lugar.

* **13:47** *mga indi Judio: ukon, mga nasyon* † **13:47** Isa. 49:6

⁵⁰ Pero ginsutsot sang mga *lider sang mga* Judio ang mga pangulo sang siyudad, pati ang mga relihiyoso kag kilala nga mga babayi, nga kontrahon sila ni Pablo. Gani ginhingabot nila si Pablo kag si Barnabas, kag gintabog sila sa sadto nga lugar.

⁵¹ Gintaktak ni Pablo kag ni Barnabas ang yabok sa ila mga tiil bilang paandam kontra sa ila. Dayon nagkadto sila sa Iconium.

⁵² Ang mga sumulunod ni *Jesus didto sa Antioc* ginagamhan sang Espiritu Santo, kag malipayon gid sila.

14

Sa Iconium

¹ Ang natabo sa Iconium pareho man sa *natabo sa Antioc*. Nagkadto si Pablo kag si Barnabas sa simbahan sang mga Judio. Kag tungod sa ila pagwali, madamo nga Judio kag indi Judio ang nagtuo kay Jesus.

² Pero ginpalain sang mga Judio nga wala nagtuo ang buot sang mga indi Judio sa mga tumulu, kag ginsutsot pa nila nga kontrahon sila.

³ Madugay ang tiner didto ni Pablo kag ni Barnabas. Wala sila nahadlok maghambal parte sa Ginoo. Ginpakita sang Ginoo nga matuod ang ila ginatudlo parte sa iya grasya, kay ginhatagan niya sila sing gahom sa paghimo sing mga milagro kag makatilingala nga mga butang.

⁴ Gani, ang mga tawo sa sadto nga siyudad nagbinahin-bahin; ang iban nagdampig sa mga Judio nga wala nagtuo, kag ang iban nagdampig sa mga apostoles.

⁵ May mga Judio kag mga indi Judio, kaupod ang ila mga pangulo, nga nagplano nga sakiton nila kag batuhon ang mga apostoles.

⁶ Pagkahibalo sang mga apostoles sang amo nga plano nagpalagyo sila pakadto sa Lystra kag sa Derbe, nga mga siyudad nga sakop sang Lycaonia, kag sa palibot nga mga lugar.

⁷ Kag ginwali nila didto ang Maayong Balita.

Sa Lystra

⁸ Sa Lystra may isa ka tawo nga lupog halin pa sang iya pagkatawo.

⁹ Nagpamati siya sa mga ginahambal ni Pablo. Ginhimutaran siya ni Pablo kag nakita niya nga may pagtuo ang lupog nga maayo siya.

¹⁰ Gani sa mabaskog nga tingog naghambal si Pablo sa iya, “Tindog ka sing tadlong!” Nagtindog dayon ang tawo kag naglakat-lakat.

¹¹ Pagkakita sang mga tawo sa ginhimo ni Pablo, nagsinggit sila sa Lycaonia nga linguahe, “Nagpanaog ang mga dios diri sa aton sa dagway sang tawo!”

¹² Gintawag nila si Barnabas nga si Zeus, kag si Pablo nga si Hermes tungod nga siya amo ang manughambal.

¹³ Ang templo sang ila dios nga si Zeus malapit lang sa guwa sang siyudad. Gani nagdala ang pari ni Zeus sing turo nga mga baka nga may kulin-tas nga bulak didto sa puwertahan sang siyudad. Gusto niya kag sang mga tawo nga ihalad ato sa mga apostoles.

14 Pagkahibalo ni Barnabas kag ni Pablo kon ano ang ila tuyo, gin-gisi nila ang ila mga bayo* kag nagdalagan sila sa tunga sang mga tawo kag nagsinggit,

15 “Mga abyan, ngaa mahalad kamo sa amon? Kami mga tawo man lang nga pareho sa inyo. Ginawali namon sa inyo ang Maayong Balita para bayaan na ninyo ang mga wala pulos nga mga butang nga ini kag magpalapit sa Dios nga buhi. Siya amo ang naghimo sang kalangitan, sang duta, sang dagat, kag sang tanan nga ara sa ila.

16 Sang una ginpabay-an lang sang Dios ang mga tawo sa pagsunod sa ila luyag.

17 Pero sa tanan nga oras ginapakilala sang Dios ang iya kaugalingon sa mga tawo paagi sa iya mga ginahimo nga maayo. Ginahatagan niya kamo sing ulan kag mga patubas pag-abot sang tig-alani. Bugana nga pagkaon ang iya ginahatag sa inyo para malipay kamo.”

18 Pero bisan amo ini ang ginahambal sang mga apostoles, nabudlayan pa gid sila sa pagpugong sa mga tawo nga magpatay sang ila mga baka para ihalad sa ila.

19 May nag-abot nga mga Judio halin sa Antioc nga sakop sang *Pisidia* kag sa *Iconium*. Gin-ganyat nila ang mga tawo nga magdampig sa ila. Gin-pulihan nila bato si Pablo kag gin-guyod dayon paguwa sa banwa, kay hunahuna nila patay na siya.

20 Pero pagtipon sang mga sumulunod ni *Jesus* didto sa iya palibot, nagbangon siya kag nagbalik

* 14:14 gin-gisi nila ang ila mga bayo sa pagpakita nga malain gid ang ginahimo sang mga tawo.

sa banwa. Sang sunod nga adlaw nagkadto sila nga duha ni Barnabas sa Derbe.

Ang Ila Pagbalik sa Antioc nga Sakop sang Syria

²¹ Ginwali ni Pablo kag ni Barnabas ang Maay-ong Balita didto sa Derbe kag madamo ang ila nadala nga magsunod kay Jesu-Cristo. Pagkatapos nagbalik naman sila sa Lystra, sa Iconium, kag sa Antioc *nga sakop sang Pisidia*.

²² Ginpabakod nila ang mga sumulunod *ni Jesus* kag ginlaygayan nga magpadayon gid sa ila pagtuo. Nagsiling man sila sa ila, “Madamo nga kabudlayan ang aton dapat pagaagyan antes kita masakop sa paghari sang Dios.”

²³ Sa kada lugar nga may iglesya, nagpili sila sang mga manugdumala para sa ila. Nagpuasa sila kag nagpangamuyo para sa mga ginpili, kag gintugyan nila sila sa Ginoo nga ila ginatuohan.

²⁴ Pagkatapos nag-agi sila sa Pisidia kag nag-abot sila sa Pamfilia.

²⁵ Nagwali sila didto sa Perga kag dason nagdulhog sila sa Atalia.

²⁶ Halin didto nagbiyahe sila pabalik sa Antioc *nga sakop sang Syria*. Amo ini ang lugar nga ila ginhalinan, kag diri man sila ginpangamuyuan sang mga tumuluo nga pakamaayuhon sila sang Dios sa ila buluhaton nga natapos na nila subong.

²⁷ Sang pag-abot ni Pablo kag ni Barnabas sa Antioc, gintipon nila ang mga tumuluo[†] kag ginsugid dayon sa ila ang tanan nga ginhimo sang Dios paagi sa ila, kag kon paano nga ang Dios naghatag

[†] **14:27** *mga tumuluo*: sa literal, *iglesya*

kahigayunan para makatuo man ang mga indi Judio.

²⁸ Kag dugay ang ila pagtiner sa Antioc upod sa mga sumulunod *ni Jesus* didto.

15

Ang Meeting sa Jerusalem

¹ May mga tawo halin sa Judea nga *nagkadto sa Antioc kag* nagtudlo sa mga kauturan didto nga sila *nga mga indi Judio* indi maluwas kon indi sila magpatuli suno sa kinabatasan nga gintudlo ni Moises.

² Mainit ang pagpakigbais ni Pablo kag ni Barnabas kontra sa ila parte sini. Gani nagsugtanay ang mga tumuluo didto nga pakadtuon sa Jerusalem si Pablo kag si Barnabas, kag ang iban nga mga tumuluo sa Antioc, para magpakigkita sa mga apostoles kag sa mga manugdumala sang iglesya parte sa sini nga butang.

³ Dayon ginpadala sang iglesya sila ni Pablo. Sang pag-agi nila sa Fenicia kag sa Samaria, ginsugid nila sa mga tumuluo didto nga may mga indi Judio nga nagtuo man kay Cristo. Pagkabati nila sini, nalipay gid sila.

⁴ Pag-abot nila *ni Pablo* sa Jerusalem ginbaton sila sang iglesya, sang mga apostoles, kag sang mga manugdumala sang iglesya. Ginsugid nila ang tanan nga ginhimo sang Dios paagi sa ila.

⁵ Karon, may mga tumuluo didto nga mga miyembro sang grupo sang mga Pariseo. Nagtingog sila kag nagsiling, “Kinahanglan tulion ang mga indi Judio kag silingon sila nga magtuman sa Kasuguan ni Moises.”

⁶ Gani nag-meeting ang mga apostoles kag ang mga manugdumala sang iglesya para hambalan ini nga butang.

⁷ Malawig ang ila diskusyon. Sang ulihi nagtindog si Pedro kag nagsiling, “Mga kauturan, nahibaluan na ninyo nga ginpili ako sang Dios halin sa inyo sang una pa para itudlo ko ang Maayong Balita sa mga indi Judio, para makabati man sila kag magtuo.

⁸ Nahibaluan sang Dios ang tagipusuon sang mga tawo. Kag ginpakita niya nga ginabaton man niya ang mga indi Judio, tungod nga ginhatag man niya ang Espiritu Santo sa ila pareho sang iya ginhimo sa aton sang una.

⁹ Sa panulok sang Dios, kita nga mga Judio kag sila nga mga indi Judio palareho lang. Kay gintinluan man niya ang ila mga tagipusuon tungod nga nagtuo sila.

¹⁰ Ngaa ginapaakig ninyo ang Dios? Ngaa gusto ninyo nga pasundon ang *aton kapareho nga* mga sumulunod *ni Jesus* sa mga pagsulundan nga bisan gani ang aton mga katigulangan kag kita wala man makasunod?

¹¹ Nagatuo kita nga maluwas kita paagi sa grasya ni Ginoong Jesu-Cristo, kag amo man ini sa mga indi Judio.”

¹² Pagkabati nila sadto naghupos sila tanan. Dayon ginpamatian nila ang ginsugid ni Barnabas kag ni Pablo parte sa mga milagro kag makatilingala nga mga butang nga ginhimo sang Dios sa mga indi Judio paagi sa ila.

¹³ Pagkatapos nila hambal, nagsiling si Santiago, “Mga kauturan, pamatii ninyo ako.

¹⁴ Ginsugid sa aton ni Simon *Pedro* ang una nga pagtawag sang Dios sa mga indi Judio para may mga tawo man nga halin sa ila nga mangin iya.

¹⁵ Ini suno man sa mga ginsulat sang mga propeta sang una, kay nagasiling ang Kasulatan,

¹⁶ “Pagkatapos sini magabalik ako, kag patindugon ko liwat ang ginharian ni David nga pareho sang payag nga nawasak.

Pabangunon ko liwat ini sa iya pagkarumpag,

¹⁷ para ang iban nga mga tawo makapangita sa akon,

ang tanan nga indi Judio nga akon gintawag nga mangin akon.

Ako, ang Ginoo, ang nagasiling sini,

kag himuon ko ini nga mga butang,*

¹⁸ kag ginpahibalo ko na ini halin sang una pa.”

¹⁹ *Nagpadayon si Santiago sa pagsiling*, “Gani kon sa akon lang, indi na naton pagpabudlayan ang mga indi Judio nga nagatuo sa Dios.

²⁰ Sa baylo, sulatan ta sila nga indi magkaon sang mga pagkaon nga ginhalad sa mga dios-dios, tungod nga mahigko ato sa aton panulok. Indi sila maghimo sang imoral nga pagpakigrelasyon. Indi man sila magkaon sang dugo ukon sang karne sang sapat nga sang pagkapatay ang dugo wala nakaguwa,

²¹ *agod indi mahigkuan ang mga Judio sa ila*. Tungod nga halin pa sang una, ginabasa na sang mga Judio kada Adlaw nga Inugpahuway sa ila mga simbahan ang nasulat nga Kasuguan nga

* **15:17** Amo. 9:11-12

ginbilin ni Moises. Kag ini ginatudlo nila sa kada banwa.”

Ang Sulat Para sa mga Indi Judio nga Nagtuo kay Cristo

²² Dayon nagsugtanay ang mga apostoles kag ang mga manugdumala sang iglesya kag ang tanan nga tumuluo didto nga mapili sila sang mga lalaki sa grupo nila nga ila paupdon kay Pablo kag kay Barnabas sa Antioc. Si Judas nga kon tawgon Barsabas kag si Silas amo ang ila napilian. Ini nga mga tawo ginatahod sang mga tumuluo.

²³ Ang sulat nga ginpadala sa ila nagasiling:

“Kami nga mga apostoles kag mga manugdumala sang iglesya diri, nga inyo mga kauturan, nagapangamusta sa inyo nga mga indi Judio nga dira sa Antioc, Syria, kag Cilicia.

²⁴ Nakabati kami nga may mga tawo nga halin diri sa amon nga nagkadto dira sa inyo kag ginpali-bog nila ang inyo mga hunahuna tungod sang ila mga gintudlo dira. Wala kami nagsugo sa ila nga magkadto dira kag magtudlo sang pareho sina.

²⁵ *Gani pagkabati namon sadto* nagsugtanay kami nga magpili sang mga tawo nga amon ipadala sa inyo *agod magsugid sang amon ginkasugtan*. Kaupod sila sang aton pinalangga nga si Pablo kag si Barnabas.

²⁶ Si Barnabas kag si Pablo nga ini nagtaya sang ila kabuhi sa pag-alagad sa aton Ginoong Jesu-Cristo.

²⁷ Si Judas kag si Silas nga amon ginpadala sa inyo magasugid man sang parte sa mga butang nga nasambit diri sa amon sulat.

²⁸ Nagsugtanay kami suno sa pagtuytoy sang Espiritu Santo nga indi na pagdugangan ang inyo mga sulundon luwas sa masunod nga mga kinahanglan gid nga tumanon ninyo:

²⁹ Indi kamo magkaon sang mga pagkaon nga ginhalad sa mga dios-dios; indi kamo magkaon sang dugo ukon sang karne sang sapat nga sang pagkapatay ang dugo wala nakaguwa; kag indi kamo maghimo sang imoral nga pagpakigrelasyon. Maayo kon likawan ninyo ang mga butang nga ini. Hasta na lang diri.”

³⁰ Dayon naglakat ang mga tawo nga ila ginpadala. Pag-abot nila didto sa Antioc, gintipon nila ang mga tumuluo kag ginhatag nila dayon ang sulat.

³¹ Pagkabasa sang mga tumuluo sang mga pagpabaskog sa ila, nalipay gid sila.

³² Si Judas kag si Silas mga propeta man, kag madamo ang ila mga gintudlo sa mga tumuluo sa pagpabakod sang ila pagtuo.

³³ Sa tapos sila makapabilin didto sing pila ka adlaw, nagbalik sila sa *Jerusalem* sa mga nagpadala sa ila. Pero sa wala pa sila maglakat, ginpangamuyuan anay sila sang mga tumuluo nga mangin maayo lang ang ila paglakat.

³⁴ Pero si Silas nagdesisyon nga magpabilin didto.[†]

³⁵ Nagtiner si Pablo kag si Barnabas sing pila ka adlaw sa Antioc. Madamo ang ila kaupod nga nagpanudlo kag nagwali sang pulong sang Ginoo.

[†] **15:34** Ini nga bersikulo indi makita sa iban nga mga kopya sang orihinal nga teksto.

Nagbulagay si Pablo kag si Barnabas

³⁶ Sang ulihi nagsiling si Pablo kay Barnabas, “Mabalik kita sa tanan nga banwa nga aton ginwalihan sang pulong sang Ginoo, kag bisitahan ta ang mga kauturan para mahibaluan ta kon ano ang ila kahimtangan.”

³⁷ Komporme si Barnabas, pero gusto niya nga dal-on si Juan nga ginatawag Marcos.

³⁸ Pero si Pablo indi luyag nga paupdon si Marcos, tungod nga sang una nangin kaupod nila si Marcos, pero sang ulihi gimbayaan niya sila didto sa Pamfilia.

³⁹ Mainit ang ila pagbinaisay, gani nagbulagay sila. Gindala ni Barnabas si Marcos kag nagbiyahe sila pa-Cyprus.

⁴⁰ Kag si Silas ya ang gindala ni Pablo. Sa wala pa maghalin si Pablo kag si Silas, nagpangamuyo ang mga tumuluo sa Ginoo nga buligan niya sila nga duha sa ila paglakat.

⁴¹ Nagkadto sila ni Pablo sa Syria kag sa Cilicia kag ginpabakod nila ang mga iglesya didto.

16

Nag-upod si Timoteo kay Pablo kag kay Silas

¹ Nagpadayon sila ni Pablo sa paglakat sa Derbe kag sa Lystra. May sumulunod ni Jesus didto sa Lystra nga si Timoteo. Ang iya iloy Judio kag tumuluo man, pero ang iya amay Griego.

² Suno sa mga tumuluo didto sa Lystra kag sa Iconium, si Timoteo maayo nga tawo.

³ Gusto ni Pablo dal-on si Timoteo, gani gintuli niya siya para wala sing reklamo ang mga Judio

kontra kay Timoteo, kay ang tanan nga Judio nga nagaestar sa amo nga mga lugar nakahibalo nga Griego ang amay ni Timoteo.

⁴ Pagkatapos nagkadto sila sa mga banwa kag ginpaathag nila sa mga tumuluo ang mga pagsulundan nga gindesisyunan sang mga apostoles kag sang mga manugdumala sang iglesya didto sa Jerusalem. Ginsilingan nila ang mga tumuluo nga tumanon nila ini nga mga pagsulundan.

⁵ Gani napabakod ang pagtuo sang mga iglesya, kag adlaw-adlaw nagadamo pa gid sila.

Ang Lalaki nga Taga-Macedonia

⁶ Dayon nagkadto sila sa mga lugar nga sakop sang Frigia kag Galacia, kay wala sila pagtuguti sang Espiritu Santo nga magwali sang pulong sang Dios didto sa *probinsya sang Asia*.

⁷ Pag-abot nila sa border sang Mysia, gusto nila kuntani nga magkadto sa Bitinia, pero ang Espiritu ni Jesus wala nagtugot sa ila.

⁸ Gani nag-agi na lang sila sa Mysia kag nagdulhog sa Troas.

⁹ Sadto nga gab-i may ginpakita ang Dios kay Pablo. Nakita niya ang isa ka tawo nga taga-Macedonia nga nagatindog kag nagapakitluoy sa iya. Siling sang tawo, “Tabok ka diri sa Macedonia kag buligi kami.”

¹⁰ Gani nanghimos kami dayon sa pagkadto sa Macedonia, tungod nga nabatyagan namon nga ginatawag kami sang Dios sa pagwali sang Maayong Balita sa mga tawo didto.

Nagtuo si Lydia kay Jesus

¹¹ Nagsakay kami sa sakayan halin sa Troas kag nagderetso sa Samotracia, kag sang masunod nga adlaw nag-abot kami didto sa Neapolis.

¹² Halin sa Neapolis nagdungka kami sa Filipos nga isa ka siyudad sa nahauna nga distrito sang Macedonia. Madamo sa mga nagaestar didto taga-Roma, pati ang ila mga manugdumala. Nagtiner kami sa Filipos sang pila ka adlaw.

¹³ Pag-abot sang Adlaw nga Inugpahuway, nagguwa kami sa siyudad kag nagkadto sa higad sang suba tungod nga naghunahuna kami nga may lugar didto nga ginatipunan sang mga Judio para magpangamuyo. May nagtipon didto nga mga babayi, gani nagpungko kami kag nag-estorya sa ila.

¹⁴ Isa sang mga nagapamati sa amon amo si Lydia nga taga-Tiatira. Negosyante siya sang malahalón nga mga tela nga granate,* kag nagasimba man sa Dios. Gintandog sang Ginoo ang iya tagipusuon nga batunon ang mga ginahambal ni Pablo.

¹⁵ Nagpabautiso siya kag ang iya panimalay. Pagkatapos gin-agda niya kami sa iya balay. Nagsiling siya, “Kon sa pagbinagbinag ninyo ako matuod na nga tumuluo sa Ginoo, didto kamo magdayon sa akon balay.” Kag napilitan kami.

Ginpriso si Pablo kag si Silas sa Filipos

¹⁶ Isa ka adlaw, samtang nagapakadto kami sa lugar nga ginatipunan sa pagpangamuyo, ginsug-ata kami sang isa ka ulipon nga dalagita. Ato nga dalagita ginagamhan sang *malain nga* espiritu

* **16:14** *granate*: sa English, *purple*

nga nagahatag sa iya sang abilidad sa pagpakot sang mga matabo sa palaabuton. Paagi sa sining abilidad nakapangwarta sing dako ang iya mga amo.

¹⁷ Karon, ini nga babayi permi lang nagasunod-sunod sa amon ni Pablo, kag amo ini ang iya ginasinggit, “Ini nga mga tawo mga alagad sang Labing Mataas nga Dios! Ginawali nila sa inyo kon paano kamo maluwas!”

¹⁸ Adlaw-adlaw amo ato ang iya ginahimo hasta tinak-an si Pablo. Gani binalikid niya ini nga babayi kag nagsiling sa espiritu *nga nagagahom sa iya*, “Sa ngalan[†] ni Jesu-Cristo ginamanduan ko ikaw nga magguwa sa iya!” Kag sa gilayon nagguwa sa iya ang espiritu.

¹⁹ Pagkakita sang iya mga amo nga wala na sila paglaom nga makapanguwarta pa paagi sa iya, gindakop nila si Pablo kag si Silas kag gin-guyod sa plasa kag gindala sa mga opisyal sang sadto nga lugar.

²⁰ Nagsiling sila sa mga opisyal, “Ini nga mga tawo mga Judio kag nagagamo diri sa aton siyudad.

²¹ Nagatudlo sila sang mga pamatasan nga kontra sa aton kasuguan. Mga Romanhon kita, gani indi kita makasunod sang ila mga ginatudlo!”

²² Kag nagpuli ang mga tawo didto sa pagsakit sa ila ni Pablo. Pagkatapos ginpabugras sang mga opisyal ang mga bayo ni Pablo kag ni Silas kag ginpahanot sila dayon.

²³ Sang natam-an na sila sing hanot, ginsulod nila sila sa prisohan. Ginsugo nila ang guwardya

[†] **16:18** *ngalan*: buot silingon, *gahom ukon awtoridad*

nga bantayan gid sila sing maayo.

²⁴ Gani ginsulod sila sang guwardya sa sulod gid nga selda kag gin-gapos ang ila mga tiil.

²⁵ Sang mga tungang gab-i na, nagapangamuyo si Pablo kag si Silas kag nagakanta sang mga pag-dayaw sa Dios. Ang ila mga kaupod nga mga priso nagapamati sa ila.

²⁶ Sa hinali lang naglinog sing mabaskog kag nag-uyog ang prisohan. Nag-alabri ang mga puwertahan sang prisohan kag nagkalahukas ang mga kadena sang tanan nga priso.

²⁷ Nakamata ang guwardya, kag pagkakita niya nga abri na ang mga puwertahan sang prisohan, ang hunahuna niya nakapalagyo na ang mga priso. Gani gin-gabot niya ang iya espada para manginmatay.

²⁸ Pero nagsinggit si Pablo, “Indi ka magpanginmatay! Ari pa kami tanan!”

²⁹ Nagpakuha sing suga ang guwardya kag nagdali-dali siya sulod didto kag nagluhod sa atubangan nila ni Pablo kag ni Silas nga nagakurog.

³⁰ Dayon, gindala niya sila ni Pablo sa guwa kag nagpamangkot, “Ano ang akon himuon para maluwas ako?”

³¹ Nagsabat sila ni Pablo, “Magtuo ka kay Ginoo sa Jesus kag maluwas ka kag ang imo panimalay.”

³² Dayon gintudlo nila ni Pablo ang pulong sang Ginoo sa iya kag sa tanan nga miyembro sang iya panimalay.

³³ Sa sadto gid nga gab-i ginhugasan sang guwardya ang ila mga pilas, kag nagpabautiso

siya dayon pati ang bilog niya nga panimalay.

³⁴ Pagkatapos gindala niya sila ni Pablo sa iya balay kag ginpakaon. Nalipay gid ang guwardya kag ang iya bilog nga panimalay nga sila nagatuo na sa Dios.

³⁵ Pagkaaga nagsugo ang mga opisyal sa mga pulis nga buy-an na sila ni Pablo.

³⁶ Kag ini ginbalita sang guwardya kay Pablo. Nagsiling siya, “Nagpasugo ang mga opisyal nga buy-an na kamo. Gani magguwa na kamo kag maayo lang nga paglakat.”

³⁷ Pero nagsiling si Pablo sa mga pulis nga ginsugo, “Ginpahanot nila kami sa publiko nga wala anay pag-imbistigara bisan mga Romanhon kami. Dayon ginpapriso nila kami. Pero karon gusto nila nga sa tago lang ang pagpaguwa sa amon? Indi mahimo! Kinahanglan ang mga opisyal mismo amo ang magkadto diri kag sila gid ang magpaguwa sa amon.”

³⁸ Pagsugid sang mga pulis sa mga opisyal sang ginhambal ni Pablo nga sila mga Romanhon, kinulbaan sila.

³⁹ Gani nagkadto ang mga opisyal sa prisohan kag nagpangayo pasensya sa ila ni Pablo. Dayon ginpaguwa nila sila ni Pablo kag ginpangabay nga maghalin na sila sa sadto nga siyudad.

⁴⁰ Sang nakaguwa na si Pablo kag si Silas sa prisohan, nagkadto sila dayon sa balay ni Lydia. Nagpakigkita sila didto sa mga tumuluo, kag ginlaygayan nila sila para palig-unon ang ila pagtuo. Pagkatapos naglakat sila.

Sa Tesalonica

¹ Nag-agi sila sa Amfipolis kag sa Apolonia hasta nakaabot sila sa Tesalonica. Didto sa Tesalonica may simbahan sang mga Judio.

² Kag suno sa kinabatasan ni Pablo, nagsulod siya sa ila simbahan, kag sa sulod sang tatlo ka Adlaw nga Inugpahuway, nagdiskusyon siya sa mga tawo didto. Ang Kasulatan amo ang iya gin-gamit

³ para pamatud-an sa ila nga ang Cristo kinahanglan gid nga mag-antos kag mabanhaw. Nagsiling si Pablo, “Ining Jesus nga akon ginasugid sa inyo amo ang Cristo.”

⁴ Ang iban sa ila nakombinsi sa ginhambal ni Pablo, kag nagsunod sila kay Pablo kag kay Silas. Madamo man nga mga Griego nga nagasimba sa Dios kag kilala nga mga babayi ang nag-upod sa ila.

⁵ Karon, nahisa ang mga *lider sang mga* Judio. Gani gintipon nila ang mga bugoy nga mga istambay. Kag sang madamo na ang ila natipon, nagsugod sila panggamo sa bilog nga siyudad. Gingubat nila ang balay ni Jason sa pagpangita kay Pablo kag kay Silas para madala sila sa atubangan sang mga tawo.

⁶ Pero sang wala nila makita si Pablo kag si Silas, gindakop nila si Jason kag ang iban pa nga mga tumuluo. Gin-guyod nila sila pakadto sa mga opisyal sang siyudad kag nagasinggit sila, “Ining mga tawo nagadala sing gamo bisan diin sila magkadto tungod sang ila mga ginatudlo. Kag karon ari na sila sa aton siyudad.

⁷ Ginpadayon pa sila ni Jason sa iya balay. Ini

sila tanan nagakontra sa mga kasuguan sang Emperador tungod nga nagasiling sila nga may isa pa ka hari nga ang iya ngalan si Jesus.”

⁸ Pagkabati sadto sang mga tawo kag sang mga opisyal, nagginamo sila.

⁹ Sa wala pa nila mabuy-i si Jason kag ang iya mga kaupod, ginpabayad anay sila sang piansa.

Sa Berea

¹⁰ Pagkagab-i, ginpadala sang mga tumuluo si Pablo kag si Silas sa Berea. Pag-abot nila didto, nagkadto sila sa simbahan sang mga Judio.

¹¹ Mas bukas ang hunahuna sang mga tawo sa Berea sang sa mga tawo sa Tesalonica. Dako gid ang ila luyag sa pagpamati sang ginatudlo nila ni Pablo. Kag adlaw-adlaw sige ang ila usisa sang Kasulatan para tan-awon kon matuod gid bala ang mga ginapanghambal nila ni Pablo.

¹² Madamo sa ila ang nagtuo pati ang mga lalaki kag mga kilala nga mga babayi nga Griego.

¹³ Pero pagkabati sang mga Judio sa Tesalonica nga nagwali man si Pablo sang pulong sang Dios didto sa Berea, nagkadto sila didto kag ginsutsot ang mga tawo sa paggamo.

¹⁴ Gani gindul-ong dayon sang mga tumuluo si Pablo sa baybay. Pero si Silas ya kag si Timoteo nagpabilin sa Berea.

¹⁵ Ang mga tawo nga nagdul-ong kay Pablo nag-upod sa iya hasta sa Athens. Dayon nagbalik sila sa Berea nga may tugon halin kay Pablo nga si Silas kag si Timoteo maapas lang dayon sa iya sa Athens.

Sa Athens

¹⁶ Samtang nagahulat si Pablo kay Silas kag kay Timoteo didto sa Athens, nakita niya nga madamo gid ang ila mga dios-dios. Natublag gid siya.

¹⁷ Gani nagsulod siya sa simbahan sang mga Judio kag nagpakigdiskusyon sa ila kag sa mga indi Judio nga nagasimba man sa Dios. Adlaw-adlaw didto siya sa plasa nga nagapakigdiskusyon sa mga tawo nga iya masugata.

¹⁸ May duha ka klase sang mga manunudlo ang nagpakigdiskusyon kay Pablo. Ang isa ginatawag mga Epicureo, kag ang isa mga Estoico. Nagsiling ang iban sa ila, “Ano ayhan ang ginawakal sang tikalon nga ini?” Ang iban nagsiling, “Daw lain man nga mga dios ang iya ginawali.” Amo ini ang ila ginsiling tungod nga nagawali si Pablo sang Maayong Balita parte kay Jesus kag sa iya pagkabanhaw.

¹⁹ Gani gindala nila si Pablo sa *tilipunan nga ginatawag* Areopagus. Nagsiling sila sa iya, “Gusto namon nga mahibaluan ang bag-o nga pagtulunan nga imo ginawali.

²⁰ Kay may lain ka nga mga butang nga ginatudlo nga bag-o sa amon, gani gusto namon mahibaluan kon ano ina nga mga butang.”

²¹ (*Amo ini ang ila ginhambal tungod nga ang mga taga-Athens kag ang mga taga-iban nga lugar nga didto na nagaestar wala sing iban nga naluyagan kundi ang magdiskusyon parte sa bag-o nga mga pagpanudlo.*)

²² Gani nagtindog si Pablo sa atubangan sang mga tawo nga nagatipon didto sa Areopagus kag nagsiling, “Mga taga-Athens! Nakita ko nga kamo relihiyuso gid nga mga tawo.

²³ Kay sa akon paglibot diri sa inyo siyudad nakita ko ang inyo mga ginasimba. May nakita pa ako nga halaran nga may nasulat nga nagasiling:

SA WALA PA MAKILALA NGA DIOS.

Ining Dios nga inyo ginasimba nga wala pa ninyo makilala amo ang Dios nga akon ginawali sa inyo.

²⁴ “Amo ini ang Dios nga nagtuga sang kalibutan kag sang tanan nga ara sa kalibutan. Siya ang Ginoo nga tag-iya sang langit kag duta, gani wala siya nagapuyo sa mga templo nga ginhimo sang mga tawo.

²⁵ Wala man siya nagakinahanglan sang bulig nga halin sa mga tawo tungod nga siya mismo ang nagahatag sang kabuhi sa aton, pati sang tanan ta nga kinahanglanon.

²⁶ Halin sa isa lang ka tawo, ginhimo niya ang tanan nga lahi sang mga tawo kag ginpalapta sa bilog nga kalibutan. Ginplano man niya sang una pa ang mga border kon diin maestar ang mga tawo pati ang tion nga sila magakabuhi diri.

²⁷ Ini tanan ginhimo sang Dios para kita nga mga tawo magpangita sa iya, kag basi pa lang nga makita ta man siya. Pero ang matuod, ang Dios indi malayo sa aton,

²⁸ kay ‘tungod sa iya gahom nagakabuhi kita kag nagahulag.’ Pareho man sang ginsiling sang iban ninyo nga mga manugbinalaybay, ‘Kita matuod mga anak niya.’

²⁹ Gani, tungod nga kita mga anak sang Dios, indi kita dapat maghunahuna nga ang Dios pareho sang dios-dios nga bulawan, ukon pilak, ukon bato—imahen nga imbinto sang hunahuna kag kamot sang tawo.

³⁰ Sang una, sang wala pa makakilala ang mga tawo sa Dios, wala niya pagsapaka ang ila mga sala. Pero subong ginasugo sang Dios ang tanan nga tawo sa tanan nga lugar nga maghinulsol na kag bayaan ang ila malain nga mga ginahimo.

³¹ Kay may adlaw nga ginpili ang Dios nga hukman niya sing matarong ang tanan nga tawo diri sa kalibutan paagi sa tawo nga iya ginpili. Ginpamatud-an niya ini sa tanan paagi sa iya pagbanhaw sang amo nga tawo.”

³² Pagkabati nila nga nagahambal si Pablo parte sa pagkabanhaw, ang iban sa ila nagyaguta sa iya. Pero ang iban nagsiling, “Balik ka diri tungod nga gusto namon nga magpamati pa gid sa imo parte sa sini nga mga butang.”

³³ Pagkatapos naghalin si Pablo sa ila ginatipunan.

³⁴ Ang iban nga mga lalaki nagdampig sa iya kag nagtuo *kay Jesus*. Ang isa sa ila amo si Dionisius nga miyembro sang Areopagus; kag may babayi man nga si Damaris, kag may iban pa gid.

18

Sa Corinto

¹ Pagkatapos sadto, naghalin si Pablo sa Athens kag nagkadto sa Corinto.

² Didto nakilala niya si Aquila nga Judio nga taga-Pontus kag ang iya asawa nga si Priscila. Bag-o lang sila nag-abot halin sa Italia tungod nga may sugo ang Emperador nga si Claudius, nga ang tanan nga Judio kinahanglan maghalin sa Roma. Ginbisitahan ni Pablo ini nga mag-asawa sa ila balay.

³ Kag tungod nga pareho sila sa iya nga manughimo sang tolda, didto siya nagdayon sa ila kag nag-updanay sila sa ila obra.

⁴ Kada Adlaw nga Inugpahuway didto si Pablo sa simbahan sang mga Judio nga nagapakigdiskusyon sa mga Judio kag sa mga Griego para kombinsihon sila.

⁵ Sang pag-abot ni Silas kag ni Timoteo halin sa Macedonia, gin-gamit ni Pablo ang iya bilog nga tiyempo sa pagwali sang pulong sang Dios. Ginpamatud-an niya sa mga Judio nga si Jesus amo gid ang Cristo.

⁶ Pero ginkontra nila si Pablo kag ginpakalain. Gani ginwaswas niya ang yab-ok sa iya mga bayo *bilangpaandam kontra sa ila*. Nagsiling siya, “Inyo gid sala kon silutan kamo sang Dios. Wala na ako sing salabton. Halin subong ang mga indi Judio na ang akon walihan.”

⁷ Gani ginbayaan niya ang mga Judio kag didto siya nagdayon sa balay ni Titius Justus. Ini nga tawo indi Judio, pero nagasimba sa Dios, kag ang iya balay ara gid sa tupad sang simbahan sang mga Judio.

⁸ Si Crispus nga manugdumala sang simbahan sang mga Judio kag ang iya panimalay nagtuo man kay Ginoo *ng Jesus*; kag madamo pa gid nga mga taga-Corinto nga nakabati kay Pablo ang nagtuo kag nagpabautiso.

⁹ Isa ka gab-i, nagpakita ang Ginoo kay Pablo paagi sa palanan-awon kag nagsiling, “Indi ka magkahadlok. Magpadayon ka sa pagwali kag indi ka mag-untat,

¹⁰ tungod kay ako kaupod mo. Madamo ang akon mga pinili sa sini nga siyudad, gani wala sing may magpangahas nga magsakit sa imo.”

¹¹ Gani isa ka tuig kag tunga ang pagtiner ni Pablo sa Corinto, kag gintudlo niya sa mga tawo ang pulong sang Dios.

¹² Pero sang si Galio na ang gobernador sa Acaya, nagtilipon ang mga Judio kag gindakop nila si Pablo kag gindala sa hukmanan.

¹³ Nagsiling sila, “Ini nga tawo nagakombinsi sa mga tawo nga magsimba sa Dios sa paagi nga kontra sa aton kasuguan.”

¹⁴ Mahambal na kuntani si Pablo, pero nagsiling si Galio sa mga Judio, “Kon ang kaso nga ini nga inyo ginadala diri sa akon parte sa nahimo nga malain ukon mabug-at nga sala, pamatian ko kamo.

¹⁵ Pero ini parte lang sa mga pulong, mga ngalan, kag sa inyo Kasuguan. Gani bahala kamo. Indi ko gusto nga maghusgar parte sa sina nga mga butang.”

¹⁶ Dayon ginpaguwa niya sila sa hukmanan.

¹⁷ Pagkatapos gindakop sang mga Griego si Sostenes nga manugdumala sang simbahan sang mga Judio kag ginbunal nila didto sa guwa sang hukmanan, pero wala gid nagsapak si Galio.

Nagbalik si Pablo sa Antioc

¹⁸ Madugay-dugay pa ang pagtiner ni Pablo kaupod sa mga tumuluo didto sa Corinto. Pagkatapos nagkadto siya dayon sa Cencrea kaupod sang mag-asawa nga si Priscila kag si Aquila. Nagpautod siya sang buhok didto tungod nga may panaad

siya sa Dios, kag natuman na niya atong panaad. Halin sa Cencrea nagbiyahe* sila pa-Syria.

¹⁹⁻²¹ Nag-agi sila sa Efeso kag didto nagkadto si Pablo sa simbahan sang mga Judio kag nagpakigdiskusyon sa ila. Ginpangabay nila siya nga magtiner lang anay didto sa ila, pero indi si Pablo. Sang mahalina na siya, nagsiling siya sa ila, “Kon itugot sang Dios, mabalik lang ako diri sa inyo.” Ginbilin ni Pablo ang mag-asawa nga si Priscila kag si Aquila didto sa Efeso kag nagsakay siya.

²² Pagdungka niya sa Cesarea, nagkadto siya sa Jerusalem kag ginbisitahan niya ang iglesya didto, pagkatapos nagderetso siya sa Antioch.

²³ Wala siya nagdugay didto, naghalin siya kag ginlibot niya ang mga lugar nga sakop sang Galacia kag Frigia kag ginpabakod niya ang pagtuo sang mga sumulunod *ni Jesus* didto.

Ang Tawo nga si Apolos

²⁴ Karon may isa ka Judio nga taga-Alexandria nga nag-abot sa Efeso. Ang iya ngalan si Apolos. Maayo siya maghambal kag madamo ang nahibaluan niya sa Kasulatan.

²⁵ Natudluan na siya nga daan sang pamaagi sang Ginoo. Mapisan siya magwali kag husto ang iya mga ginatudlo parte kay Jesus. Pero ang bautismo nga gintudlo ni Juan amo lang ang iya nahibaluan.

²⁶ Wala siya nahadlok maghambal sa simbahan sang mga Judio. Pagkabati ni Priscila kag ni Aquila sang iya ginapanudlo, gin-imbitar nila siya

* **18:18** *nagbiyahe*: sa literal, *nagpalayag*

sa ila balay kag ginpaathag pa gid nila sa iya ang pamaagi sang Dios.

²⁷ Kag sang naghandom si Apolos nga magkadto sa Acaya, ginbuligan siya sang mga tumuluo sa Efeso. Ginsulatan nila ang mga sumulunod *ni Jesus* sa Acaya nga batunon nila si Apolos. Pag-abot niya didto dako gid ang iya nabulig sa mga nangin tumuluo tungod sa grasya sang Dios.

²⁸ Kay mapag-on ang iya mga rason nga halin sa Kasulatan nga si Jesus gid ang Cristo. Wala gid sang may mahimo ang mga Judio sa pagpakigbais sa iya sa tunga sang mga tawo.

19

Si Pablo sa Efeso

¹ Sang didto si Apolos sa Corinto, nagpanglakaton si Pablo sa mga kabukiran sang probinsya hasta nakaabot siya sa Efeso. Didto may nakita siya nga mga sumulunod.

² Ginpamangkot niya sila, “Nabaton na bala ninyo ang Espiritu Santo sang magtuo kamo?” Nagsabat sila, “Wala gani kami nakabati nga may ginatawag nga Espiritu Santo.”

³ Nagpamangkot si Pablo sa ila, “Sa ano nga bautiso kamo ginbautisohan?” Nagsabat sila, “Sa bautiso ni Juan.”

⁴ Nagsiling si Pablo sa ila, “Ang bautiso ni Juan para sa mga nagahinulsol sang ila mga sala. Pero nagsiling man si Juan sa mga tawo nga dapat sila magtuo sa nagasunod sa iya, nga wala sing iban kundi si Jesus.”

⁵ Pagkabati nila sadto, ginbautisohan dayon sila sa ngalan ni Ginoong Jesus.

⁶ Kag sang pagtungtong ni Pablo sang iya kamot sa ila, nag-abot sa ila ang Espiritu Santo. Naghambal sila dayon sang nagkalain-lain nga linguahe nga wala nila natun-i, kag may ginhambal man sila nga mga mensahi sang Dios.

⁷ Mga dose sila tanan ka lalaki.

⁸ Sa sulod sang tatlo ka bulan, padayon ang pagkadto ni Pablo sa simbahan sang mga Judio. Wala siya nahadlok maghambal sa mga tawo. Nagpakigdiskusyon siya para kombinsihon sila parte sa paghari sang Dios.

⁹ Pero ang iban sa ila matig-a gid ang ulo kag indi magtuo, kag sa tunga mismo sang kadam-an ginapakalain nila ang *mga sumulunod sang Dalan nga si Jesus*. Gani naghalin si Pablo sa ila simbahan kaupod ang mga sumulunod *ni Jesus*, kag adlaw-adlaw didto siya sa eskwelahan ni Tyranus nga nagapadayon sa pagpakigdiskusyon sa mga tawo.

¹⁰ Sa sulod sang duha ka tuig amo ini ang iya ginahimo, gani ang tanan nga nagaestar didto sa *probinsya sang Asia*, Judio kag indi Judio, nakabati sang pulong sang Ginoo.

Ang mga Anak ni Esceva

¹¹ Madamo nga tumalagsahon nga milagro ang ginpanghimo sang Dios paagi kay Pablo.

¹² Bisan ang mga panyo kag ang mga panghapin nga panapton nga iya nagamit gindala sa mga masakiton kag nag-ayo sila, kag nagguwa man ang malain nga mga espiritu.

¹³ Karon, may mga Judio didto nga nagalibot-libot nga nagatabog sang malain nga mga espiritu sa mga tawo nga ila ginsudlan. Gintilawan nila nga gamiton ang ngalan ni Ginoong Jesus para paguwaon ang malain nga mga espiritu. Nagsil-ing sila sa malain nga mga espiritu, “Sa ngalan* ni Jesus nga ginawali ni Pablo, ginasugo ko kamo nga magguwa!”

¹⁴ Amo man ini ang ginahimo sang pito ka anak nga lalaki ni Esceva. Si Esceva nga ini isa ka manugdumala nga pari sang mga Judio.

¹⁵ *Gintilawan nila nga paguwaon ang malain nga espiritu sa ngalan ni Jesus.* Pero ang sabat sang malain nga espiritu sa mga anak ni Esceva amo ini, “Si Jesus kilala ko, kag si Pablo kilala ko man, pero sin-o kamo?”

¹⁶ Dayon gindamhagan sila sang tawo nga may malain nga espiritu kag ginsakit. Wala gid sila sang may mahimo, gani nagpalagyo sila sa sadto nga balay nga hublas kag may mga pilas.

¹⁷ Ini nga hitabo nabalitaan sang tanan nga Judio kag mga indi Judio nga nagaestar didto sa Efeso kag hinadlukan sila, kag napadunggan pa gid ang ngalan ni Ginoong Jesus.

¹⁸ Madamo nga tumuluo didto ang nagpalapit nga nag-ako kag nagsugid sang mga malain nila nga mga nahimo.

¹⁹ Kag madamo man sang mga madyikero† ang nagdala sang ila libro kag ginsunog nila mismo sa atubangan sang tanan. Minilyon ang kantidad

* **19:13** *ngalan:* buot silingon, *gahom ukon awtoridad* † **19:19** *madyikero:* buot silingon, *nagahimo sang “black magic.”*

sang tanan nga libro nga ginsunog.

²⁰ Paagi sa sini nga hitabo naglapnag pa gid ang gahom sang pulong sang Ginoo.

Ang Gamo sa Efeso

²¹ Pagkatapos sadto nga mga hitabo nagdesider si Pablo nga mag-agi sa Macedonia kag sa Acaya sa wala pa siya magkadto sa Jerusalem. Kag suno sa iya, halin sa Jerusalem kinahanglan makakadto man siya sa Roma.

²² Ginpauna niya sa Macedonia ang duha sang iya mga kabulig nga si Timoteo kag si Erastus, kag siya ya nagpabilin pa didto sa *probinsya sang Asia*.

²³ Sang sadto nga tion, may natabo nga dako nga kinagamo sa *Efeso* tungod sa *mga sumulunod sang Dalan nga si Jesus*.

²⁴ May isa ka platero[‡] didto nga ang iya ngalan si Demetrius. Siya kag ang iya mga tinawo naga-panghimo sang gagmay nga mga templo-templo nga pilak nga ginsunod sa templo ni Artemis *nga ila diosa*, kag paagi sini nakapangwarta sila sing dako.

²⁵ Gani ginpatawag niya ang iya mga trabahador kag ang iban pa nga mga platero. Dayon nagsiling siya sa ila, “Mga abyan, nahibaluan ninyo nga ang aton pag-asenso sa pangabuhi nahahalin sa sining aton palangitan-an.

²⁶ Nakita ninyo kag nabatian ang ginahimo sin-ing tawo nga si Pablo. Nagasiling siya nga ang mga dios nga ginahimo sang tawo indi matuod nga

[‡] **19:24** *platero*: sa English, *silversmith*

mga dios. Madamo ang nakombinsi kag napatalang niya diri sa Efeso kag sa bilog nga *probinsya sang Asia*.

²⁷ Gani delikado ang aton palangitan-an, kay basi kon pakalainon sang mga tawo. Kag indi lang ina, kundi delikado man ang templo sang aton bantog nga diosa nga si Artemis, kay basi kon mangin wala na sing pulos ini, kag indi na pagkilalahon sang mga tawo ang aton diosa nga ginasimba indi lang diri sa Asia kundi sa bilog man nga kalibutan!”

²⁸ Pagkabati sadto sang mga tawo, nangakig gid sila kag nagsugod sila sa pagsinggit, “Gamhanan si Artemis sang mga taga-Efeso!”

²⁹ Kag ang kinagamo naglapnag sa bilog nga siyudad. Gindakop nila ang mga kaupod ni Pablo nga si Gaius kag si Aristarcus nga mga taga-Macedonia. Pagkatapos nagdinalagan sila tanan sa ila ginatipunan nga ginaguyod ang duha.

³⁰ Gusto kuntani ni Pablo nga maghambal sa mga tawo, pero ginpunggan siya sang mga sumulunod *ni Jesus*.

³¹ May mga abyan si Pablo nga mga opisyal sa *probinsya sang Asia*. Ini sila nagpasugo kay Pablo nga pangabayon siya nga indi gid magkadto didto sa ila ginatipunan.

³² Karon, ang mga tawo didto nagkinagamo na gid. Ang iban sa ila may ginasinggit nga isa ka butang, pero ang iban lain man ang ila ginasinggit, tungod nga ang kalabanan sa ila wala nakahibalo kon ngaa nagtilipon sila didto.

³³ May tawo didto nga si Alexander nga gintulod sang mga Judio sa unahan para magpaathag nga

sila nga mga Judio wala labot sa ginahimo nila ni Pablo. Ginbayaw niya ang iya kamot para pahipuson ang mga tawo.

³⁴ Pero pagkahibalo sang mga tawo nga siya Judio, nagsinggit sila tanan, “Gamhanan si Artemis sang mga taga-Efeso!” Kag sa sulod sang duha ka oras amo lang ato ang ila ginasinggit.

³⁵ Sang ulihi napahipos gid man sang manug-dumala sang siyudad ang mga tawo. Dayon nagsiling siya, “Mga *kasimanwa nga mga* taga-Efeso, ang tanan nga tawo nakahibalo nga kita nga taga-Efeso amo ang manugtatap sang templo ni Artemis nga gamhanan kag sang sagrado nga bato nga nahulog halin sa langit.

³⁶ Wala sing may makapanginwala sini. Gani, magpakatawhay kamo, kag indi kamo magpada-sodaso.

³⁷ Gindala ninyo diri ini nga mga tawo, bisan ini sila wala nagpangawat sa aton templo kag wala nagpakalain sang aton diosa.

³⁸ Kon si Demetrius kag ang iya mga kaupod nga mga platero may kaso kontra sa bisan kay sin-o, may mga korte kag may mga manughukom kita. Dapat dal-on nila didto ang ila mga kaso.

³⁹ Pero kon kamo may iban pa gid nga reklamo, ina kinahanglan aregluhon sa opisyal nga pagtilipon sang mga pumuluyo.

⁴⁰ Karon delikado kita sa aton ginahimo nga ini. Kay basi kon iakusar kita *sang mga opisyal sang Roma* sa pagpanggamo. Wala gid kita rason nga ihatag kon ngaa ginhimo ta ini.”

⁴¹ Pagkatapos niya hambal sini, ginpapuli niya ang mga tawo.

20

Si Pablo sa Macedonia kag sa Greece

¹ Sang matapos na ang kinagamo, ginpatawag ni Pablo ang mga sumulunod *ni Jesus*. Ginlay-gayan niya sila nga magpakabakod, kag dayon naglisensya siya nga makadto sa Macedonia.

² Madamo nga lugar ang iya ginpangadtuan didto sa Macedonia, kag ginpabakod niya ang mga tumuluo paagi sa iya pagwali sa ila. Dayon nagderetso siya sa Greece,

³ kag tatlo ka bulan ang iya pagtiner didto. Sang mabiyahe* na siya kuntani pa-Syria, nahibaluan niya ang plano sang mga Judio sa pagpatay sa iya, gani nagdesisyon siya nga magbalik paagi sa Macedonia.

⁴ Nag-upod sa iya si Sopater nga taga-Berea nga anak ni Pirus, si Aristarcus kag si Secundus nga mga taga-Tesalonica, si Gaius nga taga-Derbe, si Timoteo, kag ang mga taga-Asia nga si Tykicus kag si Trofimus.

⁵ Pag-abot namon sa Filipos, nag-una sila sa amon sa Troas kag didto nila kami ginhulat.

⁶ Ginpatapos namon anay ang Piesta sang Tina-pay nga Wala sing Inugpahabok antes kami nag-biyahe halin sa Filipos. Lima ka adlaw ang amon biyahe kag nagkit-anay kami liwat didto sa Troas. Nagtiner kami didto sing pito ka adlaw.

Nabuhi Liwat si Euticus

⁷ Sang sabado sing gab-i, nagtipon kami sa pagpamihak-pihak sang tinapay. Kag tungod nga

* **20:3** *mabiyahe*: sa literal, *mapalayag*

si Pablo mabiyahe sa sunod nga adlaw, nagwali siya hasta sang tungang gab-i.

⁸ Madamo ang mga suga didto sa ibabaw nga kuwarto nga amon ginatipunan.

⁹ May pamatan-on didto nga ang iya ngalan si Euticus nga nagapungko sa bintana. Kag tungod nga ang wali ni Pablo malawig, gintuyo siya kag sang ulihi natulugan sing hamuok kag nahulog siya sa bintana halin sa ikatlo nga panalgan.[†] Sang paghakat nila sa iya, patay na siya.

¹⁰ Pero nagpanaog si Pablo, kag pag-abot niya kay Euticus, ginhap-an kag ginhakos niya siya. Dayon nagsiling siya sa mga tawo, “Indi kamo magpakulba, buhi siya!”

¹¹ Kag nagbalik si Pablo sa ibabaw, nagpamihak-pihak sang tinapay kag nagkaon. Sang nakakaon na siya, nagwali pa gid siya sa ila hasta sang pagbutlak sang adlaw. Dayon naglakat siya.

¹² Ang pamatan-on nga nahulog gindala nila puli nga buhi, kag nalipay gid sila.

Halin sa Troas pa-Miletus

¹³ Nagsakay kami sa sakayan pa-Asos, kay nagsiling si Pablo nga hapiton siya sa Asos tungod kay malakat lang siya pakadto didto.

¹⁴ Sang pagkitaay namon sa Asos, ginpasakay namon siya kag nagpadulong kami sa Mitilene.

¹⁵ Halin sa Mitilene, nagderetso pa gid kami sa Kios, kag sang sunod nga adlaw nakaabot kami didto. Sang sunod pa nga adlaw sa Samos kami,

[†] **20:9** *panalgan*: sa Tagalog, *palapag*

kag sang sunod pa gid nga adlaw sa Miletus na kami.

¹⁶ Nagdesisyon si Pablo nga indi na lang maghapit sa Efeso, kay indi niya gusto nga maatrasar siya sa *probinsya sang* Asia, tungod nga nagadali siya nga makaabot sa Jerusalem sa wala pa ang adlaw sang Pentecostes.

Ang mga Bilin ni Pablo sa mga Manugdumala sang Iglesya sa Efeso

¹⁷ Didto sa Miletus nagpasugo si Pablo sa Efeso nga magkadto sa iya ang mga manugdumala sang iglesya.

¹⁸ Pag-abot nila, nagsiling si Pablo sa ila, “Nahibaluan ninyo kon paano ang akon pagginawi sang ako kaupod pa ninyo, halin gid sang akon pag-abot sa *probinsya sang* Asia.

¹⁹ Nag-alagad ako sa Ginoo nga may pagpaubos kag paghibi.‡ Madamo man nga mga kabudlayan ang akon gin-antos tungod sang mga malain nga mga padihot sang mga Judio kontra sa akon.

²⁰ Nahibaluan man ninyo nga wala gid sang lipod-lipod ang akon pagsugid sa inyo sang mga butang nga para sa inyo kaayuhan, nga akon gintudlo sa publiko kag sa inyo mga balay.

²¹ Ginpaandaman ko ang mga Judio kag mga indi Judio nga kinahanglan maghinulsol sila sa ila mga sala kag magbalik sa Dios, kag magtuo sa aton Ginoong Jesus.

²² Karon, makadto ako sa Jerusalem tungod nga amo ini ang sugo sang Espiritu *Santo* sa akon.

‡ **20:19** *paghibi*: siguro tungod sa iya kabug-atan para sa kalibutan.

Wala ako kahibalo kon ano ang matabo sa akon didto.

²³ Ang akon lang nahibaluan, nga bisan diin nga siyudad ang akon ginakadtuan, ang Espiritu Santo nagapaandam sa akon nga ang prisohan kag ang paghingabot nagahulat sa akon.

²⁴ Pero indi importante kon ano ang matabo sa akon, basta matapos ko lang ang buluhaton nga ginhatag sa akon ni Ginoong Jesus, nga amo ang pagwali sang Maayong Balita parte sa grasya sang Dios.

²⁵ “Nalibot ko kamo tanan sa akon pagwali parte sa paghari sang Dios, kag karon nahibaluan ko nga indi na kita magkitaay liwat.

²⁶ Gani sugiran ko kamo karon, nga kon may ara sa inyo nga indi maluwas, wala na ako sing salabton sa Dios.

²⁷ Kay wala gid ako sing may gintago sa inyo parte sa bug-os nga katuyuan kag plano sang Dios.

²⁸ Bantayi gid ninyo ang inyo kaugalingon kag ang tanan nga tawo sang Dios nga ginapabantayan sa inyo sang Espiritu Santo. Tatapa gid ninyo ang iglesya sang Dios nga iya gintubos paagi sa iya kaugalingon nga dugo. §

²⁹ Kay nahibaluan ko nga kon makahalin na ako may mga *manunudlo dira nga daw pareho sa mabangis* nga mga ido* nga magasulod sa inyo kag magaguba sang inyo grupo.

³⁰ Magaabot man ang tion nga sa inyo mismo grupo may mga tawo nga magasugid sang binutig

§ 20:28 *paagi sa iya kaugalingon nga dugo*: ukon, *paagi sa dugo sang iya kaugalingon nga Anak* * 20:29 *mabangis nga mga ido*: sa English, *wolves*

sa pagpatalang sa mga sumulunod *ni Jesus* kag para sila ang ila pagasundon.

³¹ Gani mag-andam kamo, kag dumduma ninyo nga sa sulod sang tatlo ka tuig, adlaw-gab-i wala ako nag-untat sa paglaygay sa inyo tanan nga may mga paghibi.

³² “Kag karon ginatugyan ko kamo sa Dios kag sa iya pulong, ang pulong nga parte sa iya grasya, nga makapabakod sang inyo pagtuo kag makahatag sa inyo sang tanan nga pagpakamaayo nga gintigana para sa tanan nga ginpain sang Dios nga mangin iya.

³³ Wala ako naghandom sang inyo mga kuwarta kag mga bayo.

³⁴ Nakahibalo gid kamo nga nag-obra ako para may galastuhon ako sa akon mga kinahanglanon kag sa akon mga kaupdanan.

³⁵ Ginhimo ko ato para ipakita sa inyo nga paagi sa sini nga pagpangabudlay mabuligan ang mga imol. Dumdumon ta permi ang ginsiling ni Ginoong Jesus nga mas bulahan ang nagahatag sang sa nagabaton.”

³⁶ Pagkatapos hambal ni Pablo nagluhod siya kaupod nila tanan kag nagpangamuyo.

³⁷ Naghinibi sila tanan, kag ginhakos nila si Pablo kag ginhalukan.

³⁸ Nagkasubo gid sila tungod kay nagsiling si Pablo nga indi na sila magkitaay liwat. Pagkatapos gindul-ong nila si Pablo sa sakayan.

21

Ang Pagkadto ni Pablo sa Jerusalem

¹ Naglisensya kami sa mga manugdumala sang iglesya sa Efeso, kag nagbiyahe deretso hasta nakaabot kami sa Cos. Sang sunod nga adlaw, nagderetso kami sa isla sang Rodes. Kag halin didto nagpadayon kami sa Patara.

² Didto sa Patara may nakita kami nga sakayan nga manugkadto sa Fenicia, gani nagsakay kami.

³ Nalantawan namon ang *isla sang* Cyprus, pero wala kami nagpundo didto kundi nag-agi kami sa tuo dampi kag nagderetso sa Syria. Didto kami nagpundo sa Tyre, kay nagdiskarga didto ang sakayan.

⁴ Ginpangita namon ang mga sumulunod ni Jesus didto, kag nagdayon kami sa ila sa sulod sang isa ka semana. Paagi sa gahom sang Espiritu Santo, ginpaandaman nila si Pablo nga indi magkadto sa Jerusalem.

⁵ Pero pagkatapos sang isa ka semana, nagpadayon pa gid kami sang amon pagbiyahe. Tanan sila, pati ang ila mga asawa kag mga kabataan, nagdul-ong sa amon sa guwa sang siyudad. Nagluhod kami tanan didto sa baybay kag nagpangamuyo.

⁶ Sang nakalisensya na kami sa ila, nagsakay kami sa sakayan kag sila ya nagpuli.

⁷ Paghalin namon sa Tyre, nagpadayon kami sang amon pagbiyahe pakadto sa Tolemais. Pag-abot namon didto, nagpakigkita kami sa mga katuran kag nagtiner kami didto sa ila sing isa ka adlaw.

⁸ Pagkatapos naglakat naman kami pa-Cesarea. Pag-abot namon didto, nagkadto kami sa balay ni Felipe nga manugwali sang Maayong Balita, kag

didto kami nagdayon. Si Felipe isa sang pito *ka tawo nga ginpili sang una sa Jerusalem nga magbulig sa mga apostoles*.

⁹ Apat ang iya mga bata nga dalaga nga mga propeta.

¹⁰ Pagkaligad sang pila ka adlaw, may nag-abot man nga propeta halin sa Judea. Ang iya ngalan amo si Agabus.

¹¹ Ginkadtuan niya kami kag ginkuha ang paha ni Pablo, kag gin-gapos niya ang iya kaugalingon nga mga tiil kag mga kamot. Dayon nagsiling siya, “Suno sa hambal sang Espiritu Santo, pareho man sini ang himuon sang mga Judio sa Jerusalem sa tag-iya sining paha, kag itugyan siya dayon sa mga indi Judio.”

¹² Pagkabati namon sini, kami kag ang mga tumuluo didto nagpangabay kay Pablo nga indi na siya magkadto sa Jerusalem.

¹³ Pero nagsabat si Pablo, “Ngaa nagahinibi kamo? Ginapaluya lang ninyo ako. Handa ako nga magpagapos kag bisan mapatay pa sa Jerusalem para kay Ginoong Jesus.”

¹⁴ Indi gid namon makombinsi si Pablo, gani nagsiling na lang kami, “Kabay pa nga matuman ang kabubut-on sang Ginoo.”

¹⁵ Sang makatiner kami didto sang pila ka adlaw, naghimos kami kag nagpa-Jerusalem.

¹⁶ May mga sumulunod man *ni Jesus* didto nga halin sa Cesarea nga nag-upod sa amon. Gindala nila kami sa balay ni Mnason nga taga-Cyprus kag didto kami nagdayon. Si Mnason isa sang mga una nga mga sumulunod *ni Jesus*.

Nagbisita si Pablo kay Santiago

¹⁷ Pag-abot namon sa Jerusalem, malipayon nga ginbaton kami sang mga kauturan.

¹⁸ Sang sunod nga adlaw, kaupod namon si Pablo nga nagbisita kay Santiago. Didto man ang mga manugdumala *sang iglesya sa Jerusalem*.

¹⁹ Ginkumusta sila ni Pablo kag ginsugiran sila sang tanan nga ginhimo sang Dios sa mga indi Judio paagi sa iya buluhaton.

²⁰ Pagkabati nila sa mga ginsugid niya, nagdayaw sila tanan sa Dios. Dayon nagsiling sila kay Pablo, “Nahibaluan mo utod, linibo na nga mga Judio ang nagatuo kay Jesus kag sila tanan nagasunod gid sa Kasuguan ni Moises.

²¹ Nakabati sila nga nagapanudlo ka sa mga Judio nga nagaestar sa lugar sang mga indi Judio nga indi na sila dapat magsunod sa Kasuguan ni Moises. Nagsiling ka kuno nga indi na nila pagtulion ang ila mga kabataan kag indi na magsunod sa iban pa nga mga kinabatasan *naton nga mga Judio*.

²² Karon, ano ayhan ang maayo nga himuon? Kay sigurado gid nga mahibaluan nila nga diri ka na.

²³ Maayo siguro nga himuon mo ang amon isiling sa imo. May apat diri ka lalaki nga may panaad *sa Dios*.

²⁴ Mag-upod ka sa ila kag himuon ninyo ang seremonya sa pagpakatinlo. Bayaran mo man ang ila mga kinahanglan sa paghalad sa Dios para makapakalbo man sila. Amo ini ang paagi nga ang tanan makahibalo nga ang mga balita nga ila nabatian parte sa imo indi matuod, tungod nga

makita nila nga ikaw man nagatuman sa Kasuguan *ni Moises*.

²⁵ Kon parte sa mga indi Judio nga nagatuo kay Jesus, nakapadala na kami sang sulat sa ila parte sa amon gindesisyunan nga indi sila magkaon sang mga pagkaon nga ginhalad sa mga dios-dios, ukon dugo, ukon sang karne sang sapat nga sang pagkapatay ang dugo wala nakaguwa. Kag indi sila maghimo sang imoral nga pagpakigrelasyon.”

²⁶ Gani sang sunod nga adlaw gindala ni Pablo atong apat ka lalaki kag nag-intra siya sa ila pagpakatinlo suno sa ila panaad. Dayon nagkadto si Pablo sa templo para isugid kon san-o matapos ang ila pagpakatinlo, kay sa tapos sini may ihalad nga mga sapat para sa tagsa-tagsa sa ila.

Gindakop si Pablo sa Templo

²⁷ Sang madali na lang matapos ang ikapito nga adlaw sang ila pagpakatinlo, may mga Judio nga halin sa *probinsya sang Asia* nga nakakita kay Pablo sa templo. Ginsutsot nila ang tanan nga tawo didto sa templo nga dakpon si Pablo.

²⁸ Nagsinggit sila, “Mga *kasimanwa ko nga mga Israelinhon*, bulig kamo! Amo ini ang tawo nga bisan diin siya magkadto nagapanudlo sing kontra sa aton nga mga Judio, kontra sa Kasuguan *ni Moises*, kag kontra sa sini nga templo. Indi lang ina, kundi gindala pa gid niya diri sa sulod sang templo ang mga tawo nga indi Judio, gani gindagtaan niya ining sagrado nga lugar!”

²⁹ (Ginhambal nila ini tungod nga nakita nila si Trofimus nga taga-Efeso nga nag-upod kay Pablo

didto sa Jerusalem, kag ang hunahuna nila gin-dala siya ni Pablo sa templo.)

³⁰ Gani nagkinagamo ang mga tawo sa bilog nga Jerusalem kag nagdinaguso sila pakadto sa templo para dakpon si Pablo. Pagkadakop nila sa iya didto sa sulod, gin-guyod nila siya paguwa, kag ginsiradhan nila dayon ang puwertahan sang templo.

³¹ Patyon na nila kuntani si Pablo, pero may nagsugid sa kumander sang Romanhon nga mga soldado nga ang mga tawo sa bilog nga Jerusalem nagakinagamo.

³² Gani nagdala dayon ang kumander sang mga kapitan kag mga soldado didto sa mga tawo nga nagatlipon. Pagkakita sang mga tawo sa kumander kag sa mga soldado, gin-untatan nila bakol si Pablo.

³³ Ginkadtuan sang kumander si Pablo kag gin-padakop, kag nagsugo siya nga gapuson si Pablo sang duha ka kadena. Dayon nagpamangkot ang kumander sa mga tawo, “Sin-o bala ini nga tawo kag ano ang iya nahimo?”

³⁴ Pero nagkalain-lain nga sabat ang iya nabat-tian, kag tungod sa sobra nga kinagamo sang mga tawo indi mahibaluan sang kumander kon ano ang matuod nga natabo. Gani ginmanduan niya ang mga soldado nga dal-on si Pablo sa kampo.

³⁵ Pag-abot nila sa hagdanan sang kampo, gin-hakwat na lang nila si Pablo tungod sang kinagamo sang mga tawo

³⁶ nga nagalagas kag nagasinggit, “Patyon siya!”

Ginsabat ni Pablo ang mga Akusasyon

³⁷ Sang dal-on na nila si Pablo sa sulod sang kampo, nagsiling siya sa kumander, “Puwede ko makaestorya sa imo?” Nagsiling ang kumander, “Makahibalo ka gali maghambal sang Griego?”

³⁸ Ang hunahuna ko anay nga ikaw amo ang lalaki nga taga-Egypt nga bag-o lang nagpanguna sa pagrebelde sa gobyerno. 4,000 ka tawo nga maisog kag puro armado ang iya gindala sa kamingawan.”

³⁹ Nagsabat si Pablo, “Ako isa ka Judio nga taga-Tarsus nga sakop sang Cilicia. Ang Tarsus indi lang ordinaryo nga siyudad. Kon mahimo, pahambala ako anay sa mga tawo.”

⁴⁰ Ginsugtan siya sang kumander nga maghambal, gani nagtindog si Pablo sa hagdanan kag nagsinyas sa mga tawo nga may ihambal siya. Sang naghipos na sila, naghambal siya sa Hebreo nga linguahe:

22

¹ “Mga kauturan kag mga ginikanan, pamatii ninyo anay ang akon mga rason sa pag-apin sang akon kaugalingon!”

² Pagkabati sang mga tawo nga nagahambal siya sa Hebreo nga linguahe, naghipos pa gid sila. Kag nagpadayon hambal si Pablo:

³ “Ako isa ka Judio nga natawo sa Tarsus nga sakop sang Cilicia, pero diri ako nagdako sa Jerusalem. Nagtuon ako diri kag nanging maestro ko si Gamaliel. Natuman ko sing maid-id ang Kasuguan nga ginsunod sang aton mga katigulangan. Kag pareho sa inyo karon, matutom man ako sa pag-alagad sa Dios.

⁴ Ginhingabot ko nga patyon ang *mga sumulunod sang Dalan nga si Jesus*. Indi lang ang mga lalaki kundi pati man ang mga babayi akon ginpangdakop kag ginpapriso.

⁵ Ang pangulo nga pari kag ang tanan nga miyembro sang Korte sang mga Judio makapamatuod sa sining akon ginahambal. Sila mismo ang naghatag sa akon sang mga sulat nga para sa aton kapareho nga mga Judio didto sa Damascus. *Kag sa awtoridad sang mga sulat*, nagkadto ako sa Damascus para dakpon ang mga tawo nga nagatuo kay Jesus kag dal-on pabalik diri sa Jerusalem para silutan.

Gin-estorya ni Pablo Kon Paano Niya Nakilala si Jesus

(Bin. 9:1-19; 26:12-18)

⁶ “Udtong-adlaw gid sadto sang manug-abot na kami sa Damascus. Hinali lang may masilaw nga kasanag halin sa langit nga nagsiga sa akon palibot.

⁷ Natumba ako sa duta kag may nabatian ako nga tingog nga nagasiling sa akon, ‘Saulo, Saulo! Ngaa ginahingabot mo ako?’

⁸ Nagpamangkot ako, ‘Sir, sin-o ka?’ Nagsiling ang tingog sa akon, ‘Ako si Jesus nga taga-Nazaret nga imo ginahingabot.’

⁹ Nakita sang akon mga kaupdanan ang kasanag, pero wala sila nakabati* sang tingog nga nagahambal sa akon.

* **22:9** *wala sila nakabati*: posible ang buot silingon, *wala sila nakaintiendi*

¹⁰ Kag nagpamangkot pa gid ako, ‘Ginoo, ano ang akon himuon?’ Nagsiling siya, ‘Tindog ka kag magkadto sa Damascus. Didto may masugid sa imo kon ano ang ipahimo sang Dios sa imo.’

¹¹ Nabulag ako tungod sa kasilaw sadtong kasanag. Gani gintuytuyan ako sang akon mga kaupdanan pakadto sa Damascus.

¹² “Didto sa Damascus may isa ka tawo nga ang iya ngalan si Ananias. Ini nga tawo matinumanon gid sa aton Kasuguan kag ginatahod sang tanan nga Judio nga nagaestar didto.

¹³ Nagkadto siya sa akon kag nagsiling, ‘Utod, makakita ka na.’ Kag sa gilayon *nagbalik ang akon panulok kag* nakita ko si Ananias.

¹⁴ Nagsiling siya sa akon, ‘Ginpili ka sang Dios sang aton katigulangan para mahibaluan mo ang iya kabubut-on, kag para makita mo ang Matarong *nga Alagad*[†] kag mabatian mo ang iya tingog.

¹⁵ Kay magasugid ka sa tanan sang imo nakita kag nabatian.

¹⁶ Gani indi ka na mag-atrasar. Tindog ka! Magpabautiso ka kag magpanawag sa iya para patawaron ang imo mga sala.’

Ginsugo si Pablo nga Magwali sa mga Indi Judio

¹⁷ “Pagkatapos sadto nagbalik ako sa Jerusalem, kag sang nagapangamuyo ako sa templo may nakita ako nga palanan-awon.

¹⁸ Nakita ko si Ginoong Jesus nga nagasiling sa akon, ‘Dali-dali ka halin diri sa Jerusalem, kay ang

[†] **22:14** *Matarong nga Alagad*: buot silingon, si Jesus

mga tawo diri indi magbaton sang imo ginasugid parte sa akon.'

¹⁹ Nagsiling ako sa iya, 'Pero, Ginoo, *ngaa indi sila magpati kay* sila mismo nakahibalo nga sadto anay naglibot ako sa mga simbahan sang mga Judio para dakpon kag sakiton ang mga tawo nga nagatuo sa imo?

²⁰ Kag sang pagpatay kay Esteban nga imo manugpamatuod, isa man ako didto sang mga nagkomporme nga patyon siya, kag ako pa gani ang nagbantay sang mga pangtabon nga panap-ton sang mga nagpatay sa iya.'

²¹ Pero nagsiling liwat ang Ginoo sa akon, 'Halin ka diri, tungod nga ipadala ko ikaw sa malayo nga lugar *para iwali mo ang Maayong Balita* sa mga indi Judio.'

²² Pagkahambal sini ni Pablo, wala na nagpamati sa iya ang mga tawo. Nagsinggit sila, "Patya ninyo siya! Indi dapat mabuhi ang tawo nga pareho sina!"

²³ Sige ang ila sininggit, kag ginauba nila ang ila mga bayo kag nagasabwag sila sang yab-ok sa ibabaw.

²⁴ Gani nagmando ang kumander *sa iya mga soldado* nga pasudlon na si Pablo sa kampo kag hanuton para magsugid siya kon ano nga sala ang iya nahimo nga nangin kabangdanan kon ngaa ang mga Judio nagsinggit kontra sa iya.

²⁵ Pero sang ginagapos na nila si Pablo para hanuton, nagsiling si Pablo sa kapitan nga nagatindog didto sa tupad niya, "Tugot bala sa kasuguan nga hanuton ninyo ang tawo nga Romanhon bisan wala pa nahukman kon may sala siya?"

²⁶ Pagkabati sadto sang kapitan, ginkadtuan niya ang kumander kag ginsilingan, “Ano ining ginapahimo mo? Ini nga tawo Romanhon gali!”

²⁷ Gani, nagkadto ang kumander kay Pablo kag nagpamangkot, “Sugiri ako. Romanhon ka bala?” Nagsabat si Pablo, “Huo.”

²⁸ Nagsiling dayon ang kumander, “Ako nangin Romanhon paagi sa pagbayad sing dako nga kantidad.” Nagsabat si Pablo, “Pero ako Romanhon halin sang akon pagkatawo.”

²⁹ Nag-isol dayon ang mga soldado nga magahanot na kuntani kay Pablo. Hinadlukan man ang kumander tungod nga ginpakadenahan niya si Pablo nga Romanhon gali.

Gindala si Pablo sa Korte sang mga Judio

³⁰ Gusto pa gid masiguro sang kumander kon ngaa ginaakusar sang mga Judio si Pablo. Gani sang sunod nga adlaw ginpahubaran niya si Pablo sang mga kadena kag nagpatawag siya sang meeting sa manugdumala nga mga pari kag sa bilog nga Korte sang mga Judio. Dayon gindala niya si Pablo didto sa ila.

23

¹ Gintulok maayo ni Pablo ang mga miyembro sang Korte kag naghambal, “Mga kauturan, kon parte sa akon pagkabuhi, matinlo ang akon konsensya sa Dios hasta subong.”

² Paghambal sadto ni Pablo, ginsugo sang pangulo nga pari nga si Ananias ang mga nagatindog malapit kay Pablo nga tampaon ang iya baba.

³ Nagsiling si Pablo sa iya, “Tampaon ka man sang Dios, ikaw nga hipokrito! Nagapungko ka

dira para husgaran ako suno sa Kasuguan, pero ginalapas mo man ang Kasuguan sa imo pagsugo nga tampaon ako!”

⁴ Nagsiling ang mga tawo nga nagatindog malapit kay Pablo, “Ginainsulto mo ang pangulo nga pari sang Dios!”

⁵ Nagsabat si Pablo, “Mga kauturan, wala ako nakahibalo nga siya gali ang pangulo nga pari, tungod nga nagsiling ang Kasulatan, ‘Indi ninyo paghambalan sang malain ang nagadumala sa inyo.’*”

⁶ Sang makita ni Pablo nga may mga Saduceo kag mga Pariseo nga nagatambong didto, naghambal siya sing mabaskog sa mga miyembro sang Korte, “Mga kauturan, ako isa ka Pariseo, kag Pariseo man ang akon amay kag ang akon mga katigulangan. Ginaakusar ako diri subong tungod nga nagalaom ako nga may pagkabanhaw.”

⁷ Pagkahambal niya sini, nagkinagamo ang mga Pariseo kag ang mga Saduceo kag nagbinahinbahin ang mga miyembro sang Korte.

⁸ Natabo ato tungod nga suno sa mga Saduceo wala sing pagkabanhaw. Wala man sila nagapati nga may mga anghel ukon mga espiritu. Pero ini tanan ginapatihan sang mga Pariseo.

⁹ Gani ang resulta, nag-amat-amat baskog ang pagsininggit. May mga manunudlo sang Kasuguan nga mga Pariseo nga nagtindog kag nagpamatok gid nga nagsiling, “Wala kami sing may nakita nga sala sa sini nga tawo. Ayhan may espiritu ukon anghel nga nagpakighambal sa iya!”

* 23:5 Exo. 22:28

¹⁰ Nag-init pa gid ang ila pagbinais, hasta nga hinadlukan ang kumander kay basi kon pulihan[†] sang mga tawo si Pablo. Gani nagmando siya sa iya mga soldado nga magpanaog kag kuhaon si Pablo didto sa mga tawo kag dal-on sa kampo.

¹¹ Pagkagab-i nagpakita ang Ginoo kay Pablo kag nagsiling, “Indi ka magkahadlok! Kay kon paano ka nagsugid parte sa akon diri sa Jerusalem, kinahanglan nga amo man ina ang imo himuon didto sa Roma.”

Ang Plano sa Pagpatay kay Pablo

¹²⁻¹³ Pagkaaga, nag-meeting ang mga sobra 40 ka Judio, kag nagplano sila kon ano ang ila himuon. Nagpanumpa sila nga indi gid sila magkaon kag mag-inom hasta indi nila mapatay si Pablo.

¹⁴ Pagkatapos nagkadto sila sa manugdumala nga mga pari kag sa mga manugdumala sang mga Judio kag nagsiling, “Nagpanumpa kami nga indi kami magkaon bisan ano hasta indi namon mapatay si Pablo.

¹⁵ Gani kamo kag ang Korte magpahibalo sa kumander nga gusto ninyo nga ipadala niya liwat diri sa inyo si Pablo. Magpakuno-kuno kamo nga gusto ninyo mag-imbistigar sa iya sing maid-id. Pero sa wala pa siya makaabot diri patyon namon siya.”

¹⁶ Pero ining plano nabatian sang hinablos nga lalaki ni Pablo, ang anak sang iya utod nga babayi. Gani nagkadto siya sa kampo kag ginsugiran niya si Pablo.

[†] **23:10** *pulihan*: ukon, hulugniton

¹⁷ Dayon gintawag ni Pablo ang isa sang mga kapitan didto kag nagsiling, “Dal-a ang pamatan-on nga ini didto sa kumander, kay may isugid siya sa iya.”

¹⁸ Gani gindala siya sang kapitan didto sa kumander. Pag-abot nila didto, nagsiling ang kapitan, “Gintawag ako sang priso nga si Pablo, kag nagpangabay siya nga dal-on ko diri sa imo ini nga pamatan-on, kay may isugid siya kuno sa imo.”

¹⁹ Gin-uyatan sang kumander ang kamot sang pamatan-on kag gindala niya siya sa lugar nga indi sila mabatian sang iban. Dayon ginpamangkot niya siya, “Ano bala ang imo inugsugid sa akon?”

²⁰ Nagsiling ang pamatan-on, “Nagsugtanay ang mga Judio nga pangabayon ka nila nga dal-on si Pablo sa Korte buwas, kay imbistigaron kuno nila sing maid-id.

²¹ Pero indi ka magpati sa ila, kay sobra 40 ka tawo ang magabantay kag magabangga sa iya. Nagpanumpa sila nga indi sila magkaon kag maginom hasta indi nila mapatay si Pablo. Preparado na sila kag nagahulat na lang sang imo pagtugot.”

²² Nagsiling ang kumander sa iya, “Indi ka gid magpanugid bisan kay sin-o nga ginsugiran mo ako sini.” Dayon ginpapuli niya ang pamatan-on.

Gindul-ong si Pablo kay Gobernador Felix

²³ Ginpatawag dayon sang kumander ang duha sang iya mga kapitan kag nagsiling sa ila, “Magpreparar kamo sang 200 ka soldado, kay ipadala ko kamo sa Cesarea. Magdala man kamo sang 70 ka manugkabayo kag 200 man ka soldado nga

manugbangkaw. Kag maglakat kamo karon sa gab-i sa mga alas nuebe.

²⁴ Magpreparar man kamo sang mga kabayo nga pagasakyan ni Pablo. Bantayan gid ninyo siya sing maayo para indi siya maano hasta makaabot siya kay Gobernador Felix.”

²⁵ Kag nagsulat dayon ang kumander sa Gobernador nga nagasiling:

²⁶ “*Ako, si Claudius Lysias, nagapangamusta sa imo, Talahunon nga Gobernador Felix.*

²⁷ Ang tawo nga ini *nga akon ginpadala sa imo* gindakop sang mga Judio kag patyon na nila kuntani. Pero pagkahibalo ko nga siya Romanhon, nagdala ako sang mga soldado para luwason siya.

²⁸ Gusto ko kuntani nga mahibaluan kon ano ang ila akusasyon sa tawo nga ini, gani gindala ko siya sa ila Korte.

²⁹ Kag suno sa akon pagpangusisa, wala gid siya sing may nahimo nga malain para patyon siya ukon prisohon. Ang akusasyon kontra sa iya parte lang gid sa ila kaugalingon nga kasuguan.

³⁰ Gani sang pagkahibalo ko nga ini siya ginplanohan na sang mga Judio nga patyon, napinsaran ko nga mas maayo pa kon ipadala ko siya dira sa imo. Kag ginsilingan ko na ang mga may reklamo kontra sa iya nga sa imo nila dal-on ang ila akusasyon.”

³¹ Gintuman sang mga soldado ang ginmando sa ila. Kag sa sadto nga gab-i ginkuha nila si Pablo kag gindala sa Antipatris.

³² Pagkaaga, nagbalik sa kampo ang mga soldado nga nagalakat. Ang mga nagasakay sa

kabayo amo lang ang nag-upod kay Pablo.

³³ Pag-abot nila sa Cesarea, ginhatag nila ang sulat sa Gobernador kag gin-intrigar si Pablo sa iya.

³⁴ Pagbasa niya sang sulat, ginpamangkot niya si Pablo kon taga-diin siya nga probinsya. Pagkahibalo niya nga taga-Cilicia si Pablo,

³⁵ nagsiling siya, “Pamatian ko ang imo kaso kon mag-abot na ang mga nag-akusar sa imo.” Kag ginpabantayan niya si Pablo didto sa palasyo nga ginpahimo ni Herodes.

24

Gin-akusar si Pablo sang mga Judio

¹ Sang makaligad ang lima ka adlaw, nagkadto sa Cesarea si Ananias nga pangulo nga pari. Kaudpod niya ang pila ka manugdumala sang mga Judio kag ang abogado nga si Tertulus. Nag-atubang sila kay Gobernador Felix kag ginsugid nila sa iya ang ila akusasyon kontra kay Pablo.

² Pagtawag kay Pablo, nagsugod si Tertulus sa pag-akusar kay Pablo. Nagsiling siya, “Talahuron nga Gobernador, tungod sa imo maayo nga pagdumala naeksperiensyahan namon ang malawig nga kalinong. Kag madamo ang imo nahimo nga kaayuhan para sa amon nasyon.

³ Gani dako gid ang amon pagpasalamat sa imo kag indi gid namon ini malipatan.

⁴ Karon, tungod nga indi namon gusto nga maa-trasar ang imo oras, ginapangabay ko lang nga kon mahimo, pamatii kami anay sing makadali lang.

⁵ Nakita namon nga ini nga tawo perwisyo. Nagadala siya sang gamo sa mga Judio sa bilog nga kalibutan, kag nagadumala siya sang sekta nga ginatawag Nazaretnon.*

⁶ Bisan ang amon templo gintinguhaan niya nga dagtaan. Gani gindakop namon siya. Sentensyahan na namon siya kuntani suno sa amon Kasuguan,

⁷ pero nag-abot ang kumander nga si Lysias kag ginpuwersa niya kuha sa amon si Pablo.

⁸ Dayon nagsiling siya nga kon sin-o ang may akusasyon kontra kay Pablo kinahanglan magkadto sa imo.† Kon usisaon mo ini nga tawo mahibaluan mo ang tanan nga amon ginaakusar sa iya.”

⁹ Kag nagsiling man ang mga *lider sang mga* Judio, “Matuod gid ang tanan niya nga ginasugid.”

Ginsabat ni Pablo ang mga Akusasyon Kontra sa Iya

¹⁰ Pagkatapos sadto, ginsinyasan sang Gobernador si Pablo nga siya naman ang maghambal. Dayon nagsiling si Pablo, “Nahibaluan ko nga madugay ka na nga nangin hukom sa sini nga nasyon. Gani ginakalipay ko ang pagpangapin sang akon kaugalingon sa imo atubangan.

¹¹ Kon imo usisaon, mahibaluan mo nga dose pa lang ka adlaw ang nagligad nga nag-abot ako sa Jerusalem para magsimba.

* **24:5** *Nazaretnon*: Amo ini ang tawag sa mga tumuluo tungod nga mga sumulunod sila ni Jesus nga taga-Nazaret. † **24:8** *Sentensyahan...sa imo*: Indi ini makita sa iban nga mga kopya sang orihinal nga teksto.

¹² Ini nga mga Judio wala gid nakakita nga nagpakigbais ako bisan kay sin-o ukon naggamo sang mga tawo didto sa templo, ukon sa mga simbahan sang mga Judio, ukon sa bisan diin nga lugar sa siyudad *sang Jerusalem*.

¹³ Indi gani nila mapamatud-an sa imo nga matuod ang ila mga akusasyon sa akon.

¹⁴ Pero ang akon ginaako sa imo amo ini: ginasmiba ko ang Dios sang amon mga katigulangan bilang *sumulunod sang Dalan nga si Jesus* nga ginatawag nila nga sekta. Pero nagatuo man ako sa tanan nga nasulat sa Kasuguan *ni Moises* kag sa tanan nga sinulatan sang mga propeta.

¹⁵ Ang akon paglaom sa Dios pareho man sang ila paglaom, nga ang tanan nga tawo, maayo kag malain, pagabanhawon niya.

¹⁶ Gani ginatinguhaan ko nga maghimo sang maayo para limpyo permi ang akon konsensya sa Dios kag sa mga tawo.

¹⁷ “Pagkaligad sang pila ka tuig nga wala ako sa Jerusalem, nagbalik ako didto para magdala sang kuwarta nga bulig sa akon *imol nga* mga kasimanwa kag para makahalad man ako sa Dios didto sa templo.

¹⁸ Kag naabtan nila ako didto sa templo nga nagahalad pagkatapos sang akon pagpakatinlo. Diutay lang ang mga tawo didto sang sadto nga tion; kag wala sing kinagamo.

¹⁹ Pero may mga Judio didto nga halin sa *probin-sya sang Asia*.[‡] Sila amo kuntani ang mag-atubang

[‡] **24:19** *mga Judio...sang Asia*: Ini sila ang nagsutsot sa mga tawo nga dakpon si Pablo. Tan-awa ang 21:27

sa imo kon may akusasyon gid man sila kontra sa akon.

²⁰ Pero tungod kay wala sila diri, pasugira ang mga tawo nga ari diri kon ano nga sala ang ila nakita sa akon sang gin-imbistigar ako sang Korte.

²¹ Kay wala ako sing iban nga ginhambal sang nagatindog ako didto kundi ini: ‘Ginaakusar ninyo ako subong tungod nga nagapati ako nga ang mga patay pagabanhawon.’”

²² Tungod nga madamo na ang nahibaluan sadto ni Felix parte sa *mga sumulunod sang Dalan nga si Jesus*, gin-untat niya ang hearing. Nagsiling siya, “Desisyunan ko ugaling ang kaso nga ini kon mag-abot na diri si kumander Lysias.”

²³ Pagkatapos ginmanduan niya ang kapitan nga pabantayan si Pablo, pero hatagan man siya sing diutay nga kahilwayan, kag tugutan ang iya mga abyan sa pagbulig sa iya mga kinahanglanon.

Si Pablo sa Atubangan ni Felix kag ni Drusila

²⁴ Pagkaligad sang pila ka adlaw, nagbalik si Felix kag gindala niya ang iya asawa nga si Drusila, nga isa ka Judio. Ginpatawag niya si Pablo kag nagpamati siya sa iya pagpaathag parte sa pagtuo kay Cristo Jesus.

²⁵ Pero sang nagahambal na si Pablo parte sa matarong nga kabuhi, sa pagpugong sang kagalingon, kag parte sa palaabuton nga adlaw sang paghukom, hinadlukan si Felix kag nagsiling siya kay Pablo, “Husto na lang ina anay! Ipatawag ko lang liwat ikaw ugaling kon may tiyempo ako.”

²⁶ Permi niya ginapatawag si Pablo kag magpakighambal sa iya, kay nagapaabot-abot siya nga hatagan siya ni Pablo sing kuwarta.

²⁷ Pagkaligad sang duha ka tuig, ginbuslan si Felix ni Porcius Festus bilang gobernador. Tungod nga gusto ni Felix nga maluyagan siya sang mga Judio, ginpabay-an niya si Pablo sa prisohan.

25

Nagandangop si Pablo sa Emperador

¹ Karon, nag-abot si Festus sa probinsya sang *Judea bilang gobernador*, kag pagkaligad sang tatlo ka adlaw, nagkadto siya sa Jerusalem halin sa Cesarea.

² Didto ginsugid sa iya sang manugdumala nga mga pari kag sang mga pangulo sang mga Judio ang ila akusasyon kontra kay Pablo.

³ Kag ginpangabay nila si Festus nga hatagan sila pabor, nga ipadala niya si Pablo sa Jerusalem. (Pero ang ila plano gali banggaan nila si Pablo sa dalan kag patyon.)

⁴ Nagsabat si Festus, “Didto na lang si Pablo sa prisohan sa Cesarea. Indi ako magdugay diri kay mabalik ako didto.

⁵ Gani paupda ninyo sa akon ang inyo mga pangulo kag didto ninyo siya iakusar kon may malain siya nga nahimo.”

⁶ Sobra isa ka semana ang tiner ni Festus sa Jerusalem, pagkatapos nagbalik siya sa Cesarea. Sang sunod nga adlaw, nagpungko siya sa hukumanan kag nagsugo nga pasudlon si Pablo.

⁷ Pagsulod ni Pablo, ginpalibutan siya dayon sang mga Judio nga halin sa Jerusalem, kag

madamo ang ila ginsugid nga mabug-at nga mga akusasyon kontra sa iya nga indi man nila gani mapamatud-an.

⁸ Gin-apinan ni Pablo ang iya kaugalingon. Siling niya, “Wala ako sing may nahimo nga sala kontra sa Kasuguan sang mga Judio, sa templo, ukon sa Emperador sang Roma.”

⁹ Tungod nga gusto ni Festus nga maluyagan siya sang mga Judio, ginpamangkot niya si Pablo, “Gusto mo bala nga magkadto sa Jerusalem kag didto ko pamatian ining imo kaso?”

¹⁰ Nagsabat si Pablo, “Diri ako nagatindog sa hukmanan sang Emperador, kag diri mo ako dapat sentensyahan. Wala ako sang may nahimo nga malain sa mga Judio kag nahibaluan mo man ina sing maayo.

¹¹ Kon nakalapas gid man ako sang kasuguan kag dapat ako silutan sing kamatayon, batunon ko ang sentensya sa akon. Pero kon wala sing kamatuoran ang ila mga akusasyon kontra sa akon, indi ako dapat itugyan sa ila. Gani madangop na lang ako sa Emperador sang Roma!”

¹² Nagpakig-estorya dayon si Festus sa mga miyembro sang iya korte, kag pagkatapos nagsiling siya kay Pablo, “Tungod nga madangop ka sa Emperador, ipadala ko ikaw sa Emperador.”

Ginpaatubang si Pablo kay Haring Agripa

¹³ Sang makaligad ang pila ka adlaw, nag-abot sa Cesarea si Haring Agripa* kag ang iya utod nga

* **25:13 Haring Agripa:** amo si Herodes Agripa II. Siya ang anak ni Haring Herodes nga makita sa 12:1

si Bernice tungod nga gusto nila nga bisitahan si Festus *nga gobernador*.

¹⁴ Sang makatiner sila didto sang pila ka adlaw, ginsugid ni Festus sa hari ang kaso ni Pablo. Nagsiling siya, “May priso diri nga ginbilin sang gobernador anay nga si Felix.

¹⁵ Pagkadto ko sa Jerusalem, ini nga tawo ginakusar sa akon sang manugdumala nga mga pari kag sang mga manugdumala sang mga Judio. Ginpangayo gid nila sa akon nga sentensyahan ko siya nga silutan.

¹⁶ Nagsiling ako sa ila nga indi batasan sang mga Romanhon nga silutan ang bisan sin-o nga wala pa mapaatubang sa mga nag-akusar sa iya, kag wala pa mahatagi sang kahigayunan nga masabat niya ang mga akusasyon kontra sa iya.

¹⁷ Gani nag-upod sila sa akon pagbalik diri sa Cesarea. Wala ako nag-usik sang tiyempo, kundi sang sunod nga adlaw nagpungko ako sa hukmanan kag ginpatawag ko ini nga tawo.

¹⁸ Naghunahuna ako nga may mabug-at gid sila nga akusasyon kontra sa iya, pero sang nagaatubangay na sila, wala man gali sila sing may gin-akusar nga malain gid kontra sa iya.

¹⁹ Ang mga butang nga ginbaisan nila wala sing iban kundi ang parte lang sa ila mga pagtuluohan kag parte sa isa ka tawo nga ang iya ngalan si Jesus. Patay na ini nga tawo, pero suno kay Pablo buhi siya.

²⁰ Indi ako makahibalo kon ano ang akon himuon sa sini nga kaso, gani ginpamangkot ko si Pablo kon gusto niya nga magkadto sa Jerusalem kag didto mismo pamatian ang iya kaso.

²¹ Pero nagsiling si Pablo nga madangop na lang siya sang iya kaso sa Emperador para ang Emperador mismo ang mahusgar. Gani nagmando ako nga bantayan siya hasta mapadala ko siya sa Emperador.”

²² Nagsiling si Agripa kay Festus, “Gusto ko gid nga mabatian ini nga tawo.” Nagsiling si Festus, “Sige, buwas mabatian mo siya.”

²³ Sang sunod nga adlaw, nagkadto sa korte si Agripa kag si Bernice nga puwerte ang pagpa-dayaw sa ila pagkaharianon. Madamo nga opisyal sang mga soldado kag mga kilala nga mga tawo sa siyudad ang nag-upod sa ila. Dayon nagmando si Festus nga dal-on sa sulod si Pablo. Sang si Pablo didto na sa sulod,

²⁴ nagsiling si Festus, “Haring Agripa kag kamo tanan nga diri subong, ari ang tawo nga ginakusar sa akon sang mga Judio diri sa Cesarea kag sa Jerusalem. Nagsinggit sila nga ini nga tawo indi dapat mabuhi.

²⁵ Pero suno sa akon pag-imbistigar wala gid ako sing may nakita nga malain nga nahimo ang ini nga tawo para sentensyahan sang kamatayon. Kag tungod nga nagdangop siya sa Emperador, nagdesisyon ako nga ipadala siya sa Emperador.

²⁶ Pero wala gid ako sang isulat sa Emperador kon ngaa ginapadala ko siya didto. Gani ginapaatubang ko siya sa inyo, kag labi na gid sa imo Haring Agripa, para sa tapos nga mausisa ta ang iya kaso, may isulat na ako.

²⁷ Tungod nga indi puwede nga ipadala ko sa Emperador ang isa ka priso nga wala gid sang maathag nga akusasyon kontra sa iya.”

26

Gin-apinan ni Pablo ang Iya Kaugalingon sa Atubangan ni Agripa

¹ Dayon nagsiling si Agripa kay Pablo, “Sige, ginatugutan ka nga maghambal sa pagdepensa sang imo kaugalingon.” Gani nagsinyas si Pablo nga mahambal na siya. Nagsiling siya,

² “Haring Agripa, maayo gid nga makahambal ako subong sa pagpangapin sang akon kaugalingon sa imo atubangan parte sa tanan nga akusasyon sang mga Judio kontra sa akon.

³ Labi na gid nga nahibaluan mo sing maayo ang tanan nga kinabatasan sang mga Judio kag ang mga ginadibatihan nila. Gani nagapangabay ako nga kon mahimo pamatian mo ang akon ihambal.

⁴ “Nahibaluan sang mga Judio kon ano ang akon pagkabuhi sa akon banwa kag sa Jerusalem, sugod sang bata pa ako.

⁵ Kon magsugid lang sila sang matuod, sila mismo makapamatuod nga halin pa sang una, miyembro ako sang mga Pariseo nga amo ang pinakaistrikto nga sekta sa relihiyon sang mga Judio.

⁶ Kag ari ako diri sa korte nga ginahukman tungod kay nagapaabot ako nga himuon sang Dios ang iya ginpromisa sa amon mga katigulangan.

⁷ Kami nga dose ka tribo nagapaabot nga ini matabo gid. Gani adlaw-gab-i ginasimba namon ang Dios. Kag Haring Agripa, tungod sa akon pagtuo sa sini nga butang ginaakusar ako sang mga Judio.

⁸ *Kag kamo nga mga Judio*, ngaa sa pagtan-aw ninyo indi mapatihan nga ang Dios sarang mak-abanhaw sang mga patay?

⁹ “Sang una ako mismo naghunahuna nga dapat ko himuon ang akon masarangan para kontrahon ang ngalan ni Jesus nga taga-Nazaret.

¹⁰ Amo ini ang akon ginhimo anay didto sa Jerusalem. Paagi sa awtoridad nga ginhatag sa akon sang manugdumala nga mga pari, madamo nga katawhan sang Dios ang akon ginpaprismo. Kag pagkatapos nga sila ginsentensyahan nga patyon, nagkomporme man ako.

¹¹ Madamo nga beses nga ginlibot ko ang mga simbahan sang mga Judio para pangitaon sila, kag silutan para piliton nga insultuhon *si Jesus*. Sa sobra ko nga kaakig sa ila, nakalambot ako sa malayo nga mga siyudad sa paghingabot sa ila.

Ginsugid ni Pablo kon Paano Niya Nakilala ang Ginoo
(*Bin. 9:1-19; 22:6-16*)

¹² “Amo ini ang rason kon ngaa nagkadto ako sa Damascus nga may dala nga sulat halin sa manugdumala nga mga pari. Ato nga sulat naghatag sa akon sang awtoridad kag nagasiling kon ano ang akon pagahimuon didto.

¹³ Udtong-adlaw sadto, Haring Agripa, kag sang nagalakat ako, may kasanag halin sa langit nga masilaw pa sa adlaw nga naglikop sa akon kag sa akon mga kaupod.

¹⁴ Natumba kami tanan sa duta, kag may nabatian ako nga tingog nga naghambal sa akon sa

Hebreo nga linguahe: ‘Saulo, Saulo! Ngaa ginahingabot mo ako? Ginasilutan mo lang ang imo kaugalingon. Pareho lang nga nagasipa ka sa taliwis nga kahoy.’

¹⁵ Nagpamangkot ako, ‘Sir, sin-o ka?’ Nagsabat ang Ginoo, ‘Ako si Jesus nga imo ginahingabot.

¹⁶ Bangon ka kag magtindog. Nagpakita ako sa imo kay ginpili ko ikaw nga mangin akon alagad. Isugid mo sa iban ang parte sa akon pagpakita sa imo subong, kag ang mga butang nga ipahayag ko sa imo sa palaabuton.

¹⁷ Luwason ko ikaw sa mga Judio kag sa mga indi Judio. Suguon ko ikaw sa ila

¹⁸ sa pagpamuklat sang ila mga mata para magliso sila halin sa kadudulman pakadto sa kasanag, kag halin sa gahom ni Satanas pakadto sa Dios. Kag paagi sa ila pagtuo sa akon, patawaron sila sa ila mga sala, kag makaupod na sila sa mga ginpain sang Dios nga mangin iya.’

Ginsugid ni Pablo ang Iya Buluhaton

¹⁹ “Gani, Haring Agripa, gintuman ko ang palanan-awon nga ginpakita sa akon halin sa langit.

²⁰ Premiro nagwali ako sa Damascus kag dayon sa Jerusalem. Halin sa Jerusalem ginlibot ko ang bilog nga Judea, kag ginkadtuan ko man ang mga indi Judio. Ginwalihan ko sila nga dapat sila maghinulsol sa ila mga sala kag magpalapit sa Dios, kag ipakita nila paagi sa ila mga binuhatan nga sila matuod gid nga naghinulsol.

²¹ Amo ini ang rason nga gindakop ako sang mga Judio didto sa templo kag gintinguhaan gid nila nga patyon.

²² Pero ginbuligan ako sang Dios hasta subong nga adlaw. Gani ari ako diri para isugid sa tanan, sa mga kubos kag mga dungganon, ang ginsiling man anay sang mga propeta kag ni Moises nga magakalatabo:

²³ nga ang Cristo dapat mag-antos kag map-atay, kag mangin una nga mabanhaw halin sa kamatayon para maghatag sing kasanag sa mga Judio kag sa mga indi Judio.”

²⁴ Sang nagahambal pa si Pablo, nagsinggit si Festus, “Pablo, nagbuang ka na! Ang imo sobra nga tinun-an amo ang nagapabuang sa imo!”

²⁵ Nagsabat si Pablo, “Halangdon nga Festus, wala ako nagbuang. Matuod ang akon mga ginahambal kag husto ang akon hunahuna.

²⁶ Ini nga mga butang nahibaluan ni Haring Agripa. Gani wala ako nagakahadlok maghambal sa iya. Kombinsido ako nga ini tanan nga butang nahibaluan na niya, tungod ini wala natabo sa tago lang.

²⁷ Haring Agripa, nagapati ka bala sa mga ginasiling sang mga propeta? Nahibaluan ko nga nagapati ka.”

²⁸ Nagsabat si Agripa, “Siguro ang pinsar mo makombinsi mo ako gilayon nga mangin Kristohanon.”

²⁹ Nagsabat si Pablo, “Sa madali ukon sa madugay, ang akon pangamuyo sa Dios nga indi lang ikaw kundi ang tanan man nga nagapamati sa akon subong mangin Kristohanon pareho sa

akon, luwas lang sa sining akon pagkapriso.”

³⁰ Dayon nagtindog ang hari, ang gobernador, si Bernice, kag ang tanan nga nagapungko didto.

³¹ Sang nagguwa sila, nagsiling sila sa isa kag isa, “Wala sing may nahimo nga malain ang ini nga tawo nga dapat sentensyahan nga patyon ukon prisohon.”

³² Nagsiling si Agripa kay Festus, “Kon wala lang siya magdangop sang iya kaso sa Emperador, puwede na siya kuntani buy-an.”

27

Ang Pagbiyahe ni Pablo Pakadto sa Roma

¹ Pagkatapos nga nakadesisyon sila nga palargahon kami pa-Italia, gin-intrigar nila si Pablo kag ang iban pa gid nga mga priso kay Julius. Si Julius nga ini kapitan sang Romanhon nga mga soldado nga kon tawgon “Batalyon sang Emperador.”

² Karon, *didto sa Cesarea* may isa ka sakayan nga halin sa Adramitium nga manuglarga pakadto sa mga pier sa *probinsya sang Asia*. Amo ang amon ginsakyan. Nag-upod sa amon si Aristarcus nga taga-Tesalonica nga sakop sang Macedonia.

³ Sang sunod nga adlaw, nagdungka kami sa Sidon. Maayo ang pagtratar ni Julius kay Pablo. Gintugutan niya si Pablo nga magbisita sa iya mga abyan didto para mabuligan siya sa iya mga kinahanglanon.

⁴ Paghalin namon sa Sidon, nagbiyahe kami sa pihak sang *isla sang Cyprus* nga lipod sa hangin, tungod kay ang hangin nagasugata sa amon.

⁵ Gintabok namon ang dagat nga nagaatubang sa Cilicia kag Pamfilia, kag nagdungka kami sa Myra nga sakop sang Lycia.

⁶ Nakakita didto ang kapitan *nga si Julius* sang isa ka sakayan nga halin sa Alexandria nga makadto sa Italia, gani ginpasaylo niya kami didto.

⁷ Sa sulod sang pila ka adlaw, mahinay ang amon pagbiyahe, kag ginbudlayan gid kami hasta nakalambot kami malapit sa Cnidus. Tungod nga sugata gid ang hangin, indi kami makaderetso sa amon kaladtuan. Gani nagbiyahe kami sa pihak sang *isla sang Crete* nga lipod sa hangin, kag didto kami nag-agi malapit sa Salmone.

⁸ Nagpangalihid lang kami, pero ginbudlayan gid kami antes nakaabot sa lugar nga ginatawag “Maayo nga mga Dulungkaan.” Malapit ini sa banwa sang Lasea.

⁹ Nagdugay kami didto hasta naabtan kami sang tiyempo nga delikado ang pagbiyahe, kay nakaligad na ang *Adlaw sang Pagpuasa* nga palatandaan nga tigmaladlos na*. Gani nagsiling si Pablo sa amon mga kaupod,

¹⁰ “Ginabanta ko nga delikado na kon magderetso kita, kag indi lang ang mga karga kag ang sakayan ang madula kundi basi pati ang aton kabuhi.”

¹¹ Pero mas nakombinsi ang kapitan sang mga soldado sa hambal sang kapitan sang sakayan kag sang tag-iya sini sang sa hambal ni Pablo.

* **27:9** *Adlaw sang Pagpuasa*: ginatawag man nga “Yom Kippur” ukon “Day of Atonement.” Pagkaligad sini nga hilikuton, tigmaladlos na.

¹² Kag tungod nga ang dungkaan didto indi maayo nga palalipdan sa mabaskog nga hangin, kalabanan sang amon mga kaupod nagkom-porme nga magbiyahe, sa tuyo nga basi pa makalambot kami sa Fenix kag didto magtiner samtang tigmadalos pa. Kay ang Fenix isa ka dulungkaan sa Crete nga may maayo nga pulunduhan kon tigmadalos.

Ang Unos sa Lawod

¹³ Naghinay-hinay ang hangin halin sa south, kag naghunahuna ang amon mga kaupod nga puwede na kami makabiyahe. Gani ginbatak nila ang angkla kag nagbiyahe kami nga nagapangalihid sa *isla sang Crete*.

¹⁴ Sa wala madugay, nagbaskog ang hangin halin sa north, nga halin sa takas sang *isla sang Crete*.

¹⁵ Pag-abot sang mabaskog nga hangin sa amon, indi na makaabante ang sakayan, gani nagpaanod na lang kami kon diin kami dal-on sang hangin.

¹⁶ Sang sa south na kami dampi sang gamay nga isla sang Cauda, nakapalipod-lipod kami sing di-utay. Bisan nabudlayan kami, nabatak pa namon ang baruto para indi maano.

¹⁷ Sang nabatak na ang baruto, gin-gaid ini sing hugot sa sakayan. Kag tungod nga nahadlok sila nga mabara ang sakayan sa pasil malapit sa Libya[†], ginpapanaog nila ang layag kag nagpaanod.

[†] **27:17** *Libya*: sa Griego, *Syrtis*

¹⁸ Sige pa gid ang mabaskog nga bagyo, gani sang sunod nga adlaw, nagsugod sila pamilak sa dagat sang mga kargaminto.

¹⁹ Sang sunod pa gid nga adlaw, ang mga kagamitan na mismo sang sakayan ang ila gin-pamilak.

²⁰ Sa sulod sang pila ka adlaw wala magpakita ang adlaw kag mga bituon kag sige pa gid ang bagyo. Sang ulihi nadulaan na kami sang paglaom nga maluwas pa.

²¹ Pila na ka adlaw nga ang mga tawo wala gid makakaon, gani nagsiling si Pablo sa ila, “Mga abyan, kon nagpati lang kamo sa akon nga indi kita dapat maghalin sa Crete, wala kuntani matabo ini nga mga kabudlayan kag mga kapiérdihan.

²² Pero karon nagapangabay ako sa inyo nga magpakaisog kamo tungod nga wala sing may mapatay sa aton. Ang sakayan lang ang maguba.

²³ Kay kagab-i ang Dios nga nagapanag-iya sa akon kag akon ginaalagad nagpasugo sang anghel diri sa akon.

²⁴ Nagsiling siya, ‘Pablo, indi ka magkahadlok. Dapat ka mag-atubang sa Emperador didto sa Roma. Kag sa kaluoy sang Dios ang tanan mo nga upod diri sa sakayan maluwas tungod sa imo.’

²⁵ Gani mga abyan, indi na kamo magkahadlok, kay nagasalig ako sa Dios nga matuman ang iya ginhambal sa akon.

²⁶ Pero idagsa kita sa isa ka isla.”

²⁷ Ika-14 na nga gab-i nga gin-anod kami sang

bagyo sa Dagat sang Adria,[‡] kag sang mga tungang gab-i na, ginbulubanta sang mga tripulante nga malapit na kami sa higad.

²⁸ Gani gintungkad nila ang dagat kag nasapwan nila nga mga 20 ka dupa ang iya kadalumon. Dugay-dugay gintungkad liwat nila kag mga 15 na lang ka dupa.

²⁹ Kag tungod nga nahadlok sila nga makabunggo kami sa mga bato, ginpunduhan nila sang apat ka angkla ang buli sang sakayan. Kag nagpangamuyo sila nga mag-aga na.

³⁰ Gusto kuntani sang mga tripulante nga magpalagyo sa sakayan. Gani ginpapanaog nila ang baruto sa dagat nga nagapakuno-kuno nga magahulog lang sila sang mga angkla sa dulong. §

³¹ Pero nagsiling si Pablo sa kapitan kag sa mga soldado, “Kon maghalin ang mga tripulante sa sakayan indi kamo makaluwas.”

³² Gani gin-utod sang mga soldado ang mga kalat nga higot sang baruto kag ginpabay-an na lang nila nga maanod ang baruto.

³³ Sang kaagahon na, ginpilit sila tanan ni Pablo nga magkaon. Nagsiling siya, “Duha na ka semana ang inyo paghulat-hulat nga maglampuwas ang bagyo, kag wala gid kamo nakakaon.

³⁴ Gani magkaon kamo anay para makasurvive kamo, kay wala gid sing may mapatay sa inyo bisan isa.”

³⁵ Sang makahambal sini si Pablo, nagkuha siya sang tinapay, kag sa atubangan sang tanan nag-

[‡] **27:27** *Dagat sang Adria*: Parte ini sang Dagat sang Mediteraneo.

§ **27:30** *dulong*: sa iban nga Bisaya, *prowa*

pasalamat siya sa Dios. Dayon ginpamihak-pihak niya ang tinapay kag nagkaon.

³⁶ Nabuhi ang ila paglaom kag nagkaon sila tanan.

³⁷ (276 kami tanan nga nagsakay didto sa sakayan.)

³⁸ Sang nakakaon ang tanan kag nabusog na, ginpanghulog nila sa dagat ang ila mga dala nga uyas para magmag-an ang sakayan.

Pagkaguba sang Sakayan

³⁹ Pagkaaga, wala nahibaluan sang mga tripulante kon diin na kami nga lugar, pero may nakita sila nga isa ka tinagong dagat nga may baybayon, gani nagsugtanay sila nga didto nila ipabara ang sakayan.

⁴⁰ Gani ginpang-utod nila ang mga kalat nga nahigot sa mga angkla. Ginpanghubad man nila ang mga kalat nga nahigot sa timon. Dayon, ginbatak nila ang layag sa dulong para paliron sila pabaybayon.

⁴¹ Pero sang ulihi nakabunggo ang sakayan sa pasil kag nabara, kay nag-ungot ang iya dulong. Ang buli sang sakayan amat-amat nga nawasak tungod sang mabaskog nga mga balod nga nagadapya.

⁴² Pamatyon na kuntani sang mga soldado ang tanan nga priso para indi sila makalangoy pahigad kag makapalagyo.

⁴³ Pero ginpunggan sila sang ila kapitan tungod nga gusto niya nga luwason si Pablo. Nagmando siya nga maglumpat una ang tanan nga makahibalo maglangoy, kag magpahigad.

⁴⁴ Ang indi makahibalo, magsunod lang nga nagakapyot sa mga tabla kag sa mga parte sang sakayan *nga nagalutaw*. Amo ato ang amon gin-himo, kag tanan kami nakalambot sa baybayon kag wala maano.

28

Sa Malta

¹ Sang didto na kami sa takas nga luwas na sa peligro, nasapwan namon nga ang ato nga isla ginatawag Malta.

² Maayo gid sa amon ang mga pumuluyo didto. Nagdabok sila sang kalayo tungod nga nagaulan kag ginatugnawan kami. Kag *samtang nagapainit-init kami*, gin-abiabi nila kami.

³ Nagtipon si Pablo sang isa ka bugkos nga kahoy nga inuggatong. Pero pagbutang niya sang kahoy sa kalayo, nagguwa dayon ang dalitan nga man-og sa sadto nga gatong tungod sa init sang kalayo, kag ginkagat ang iya kamot.

⁴ Pagkakita sang mga pumuluyo didto sang man-og nga nagakabit sa kamot ni Pablo, nagsil-ing sila, “Sigurado gid nga kriminal ini nga tawo. Nakaluwas siya sa dagat pero indi magtugot ang *dios** sang katarungan nga mabuhi pa siya.”

⁵ Pero ginwaslik lang ni Pablo ang man-og didto sa kalayo kag wala man siya maano.

⁶ Nagapaabot ang mga tawo nga magbanog ang kamot ni Pablo ukon matumba siya kag map-atay. Pero madugay na ang ila hulat kag wala gid

* **28:4** *dios*: ukon, *diosa*

maano si Pablo. Gani nagbaylo ang ila hunahuna kag nagsiling sila, “Isa siya ka dios!”

⁷ Ang ngalan sang pangulo sang sadto nga lugar amo si Publius. Ang iya duta malapit gid lang sa amon gintakasan. Maayo ang iya pagbaton sa amon, kag sa sulod sang tatlo ka adlaw didto kami sa iya nagdayon.

⁸ Natabuan man sadto nga ang amay ni Publius nagamasakit. May hilanat siya kag ginadisenterya. Gani nagsulod si Pablo sa iya kuwarto kag nagpangamuyo. Dayon gintungtong niya ang iya kamot sa nagamasakit kag nag-ayo siya.

⁹ Tungod sa natabo, ang tanan nga nagamasakit didto sa isla nagkaladto sa amon kag gin-ayo man sila.

¹⁰ Madamo ang ila ginhatag sa amon nga mga regalo. Kag sang mabiyahé na kami, gindul-ungan pa nila kami sang amon mga kinahanglanon didto sa sakayan.

Halin sa Malta pa-Roma

¹¹ Sa tapos sang tatlo ka bulan *nga pagtiner namon sa isla sang Malta*, nagsakay kami sa isa ka sakayan nga nagpalipod didto sang tigmaladlos. Ini nga sakayan halin sa Alexandria. Ang iya marka sa dulong amo ang larawan sang kapid nga dios.

¹² Paghalin namon sa Malta, nag-agi kami sa Syracuse kag tatlo kami ka adlaw didto.

¹³ Halin didto nagbiyahé† kami hasta nakaabot kami sa Regium. Sang sunod nga adlaw naghuyop

† **28:13** *nagbiyahé*: sa literal, *nagburdahi*

ang habagat, kag sa sulod sang duha ka adlaw nakaabot kami sa Puteoli.

¹⁴ Didto may nakita kami nga mga kauturan. Nagpangabay sila sa amon nga magtiner didto sa ila sing isa ka semana. Pagkatapos nagderetso kami sa Roma.

¹⁵ Pagkabati sang mga tumuluo sa Roma nga nag-abot na kami, ginsugat nila kami sa Merkado sang Apius[‡] kag sa Tres Tabernas. Sang makita ni Pablo ang mga tumuluo nagpasalamat siya sa Dios kag nagbakod ang iya kaugalingon.

Sa Roma

¹⁶ Sang pag-abot namon sa Roma, gintugutan si Pablo sa pag-estar kon diin ang luyag niya, nga may isa ka soldado nga magabantay sa iya.

¹⁷ Pagkaligad sang tatlo ka adlaw, ginpatawag ni Pablo ang mga pangulo sang mga Judio sa Roma. Sang nagatipon sila, nagsiling siya, “Mga kauturan, bisan wala ako sang may nahimo nga kontra sa aton banwa ukon sa mga kinabatasan nga halin sa aton mga katigulangan, gindakop nila ako sa Jerusalem kag gin-akusar sa mga Romanhon.

¹⁸ Gin-imbistigar ako sang Romanhon nga mga opisyal, kag pagkatapos nga mahibaluan nila nga wala gid ako sing may nahimo nga malain para sentensyahan nga patyon, buy-an kuntani nila ako.

¹⁹ Pero ginbalabagan sang mga Judio, gani napilitan ako nga magdangop sa Emperador, bisan wala ako sing kaso kontra sa akon kasi-manwa nga mga Israelinhon.

[‡] **28:15** sang *Apius*: ukon, *ni Apius*

²⁰ Amo ini nga ginpatawag ko kamo, para makahambal ako sa inyo, kay ginakadenahan ako subong tungod nga nagapati ako sa ginalauman sang mga Israelinhon.”

²¹ Nagsiling sila kay Pablo, “Wala kami nakabaton sang sulat halin sa Judea parte sa imo. Ang aton kapareho nga mga Judio nga nag-abot diri halin sa Jerusalem wala man sing dala nga balita ukon malain nga inughambal kontra sa imo.

²² Pero gusto man namon nga mabatian kon ano ang imo inugsugid, kay nahibaluan namon nga bisan diin nga lugar, ginapakalain sang mga tawo ang sekta mo nga ina.”

²³ Gani nagsugtanay sila kon san-o nga adlaw sila magtipon. Pag-abot sang natalana nga adlaw, mas madamo sang sa una ang nagtipon didto sa balay nga ginadayunan ni Pablo. Halin sa aga hasta sa gab-i ang pagpaathag ni Pablo. Ginpamatud-an niya sa ila ang parte sa paghari sang Dios, kag ginkombinsi niya sila parte kay Jesus paagi sa Kasuguan ni Moises kag sa mga *sinulatan sang mga propeta* para makombinsi sila.

²⁴ Ang iban nagpati sa iya ginahambal, pero ang iban wala magpati.

²⁵ Tungod nga indi sila magsugtanay, nagpalauli sila. Pero sa wala pa sila magpalauli may ginahambal pa si Pablo sa ila. Siling niya, “Wala gid nagsala ang ginsiling sang Espiritu Santo sa aton mga katigulangan paagi kay Propeta Isaias.

²⁶ Kay nagsiling siya:

“Kadtui ang ini nga mga tawo kag silingon mo sila:

Sige lang kamo pamati, pero indi kamo makain-tiendi.

Sige lang kamo tulok, pero indi kamo makakita.

²⁷ Kay matig-a ang tagipusuon sang sini nga mga tawo.

Gintakpan nila ang ila mga dulunggan, kag ginpiyong nila ang ila mga mata.

Kay basi makakita sila kag makabati, kag makaintiendi sila kag magbalik sa akon, kag ayuhon ko sila.’”§

²⁸ *Nagsiling pa gid si Pablo*, “Gusto ko man isugid sa inyo nga ang pulong sang Dios parte sa kaluwasan ginbalita na sa mga indi Judio; kag magapamati gid sila.”

²⁹ Paghambal sadto ni Pablo, nagpalauli ang mga Judio nga mainit ang ila pagbinaisay.*

³⁰ Sa sulod sang duha ka tuig nagtiner si Pablo sa balay nga iya ginaarkilahan. Kag ginbaton niya ang tanan nga nagbisita sa iya.

³¹ Gintudluan niya sila parte sa paghari sang Dios kag parte kay Ginoong Jesu-Cristo. Wala gid siya nahadlok sa iya mga pagpanudlo kag wala sing may nagpamalabag sa iya.

§ **28:27** Isa. 6:9-10 * **28:29** Ini nga bersikulo indi makita sa iban nga mga kopya sang orihinal nga teksto.

**Biblica® Libre Ang Pulong Sang Dios
Hiligaynon: Biblica® Libre Ang Pulong Sang Dios
(Bible) for the Philippines**

copyright © 1996, 2006, 2011, 2022 Biblica, Inc.

Language: Ilonggo

Contributor: Biblica, Inc.

Biblica® Libre Ang Pulong Sang Dios™

Copyright © 1996, 2006, 2011, 2022 sang Biblica, Inc.

Biblica® Open Hiligaynon Contemporary Bible™

Copyright © 1996, 2006, 2011, 2022 by Biblica, Inc.

Ang “Biblica”, kag ang Biblica logo mga trademark nga ginrehistro sang Biblica, Inc sa United States Patent and Trademark Office. Gin-gamit nga may permiso.

“Biblica” is a trademark registered in the United States Patent and Trademark Office by Biblica, Inc. Used with permission.

Creative Commons License

Magamit sang tanan ini nga obra/translation paagi sa Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License (CC BY-SA). Agod makita ang kopya sang ini nga license, bisitahi ang <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0> ukon magpadala sang sulat sa Creative Commons, PO Box 1866, Mountain View, CA 94042, USA.

Ang Biblica® amo ang trademark nga rehistrado para sa Biblica, Inc., ang paggamit sang sini (Biblica®) nga trademark ginakinahanglan sang permiso halin sa Biblica, Inc. Suno sa polisiya nga ginbutyag didto sa CC BY-SA license, mahimo nga kopyahon kag idistribute ining orihinal nga obra/translation basta nga ipabilin ang trademark nga Biblica® suno sa orihinal sini nga pagkasulat. Kon yara ikaw nga ginbag-o ukon ginhimo nga modipikasyon sa sini nga kopya, kinahanglan ipahibalo kon ano ini kag butangan sang sini nga impormasyon: “Ang orihinal nga obra/translation iya sang Biblica Inc. magamit ini nga wala sing bayad, bisitahi lang ang www.biblica.com kag ang open.bible.”

Ang impormasyon bahin sa copyright kinahanglan makita sa Title ukon copyright page sang obra/translation. Amo ini ang dapat masulat:

Biblica® Libre Ang Pulong Sang Dios™

Copyright © 1996, 2006, 2011, 2022 sang Biblica, Inc.

Biblica® Open Hiligaynon Contemporary Bible™

Copyright © 1996, 2006, 2011, 2022 by Biblica, Inc.

Ang “Biblica”, kag ang Biblica logo mga trademark nga ginrehistro sang Biblica, Inc sa United States Patent and Trademark Office. Gin-gamit nga may permiso.

“Biblica” is a trademark registered in the United States Patent and Trademark Office by Biblica, Inc. Used with permission.

Kon may yara ikaw nga ginbag-o sa kopya, kinahanglan nga mahibal-an ini paagi sa paggamit sang pareho gihapon nga license (CC BY-SA).

Kon kinahanglan nga ipahibalo mo sa Biblica Inc., ang imo ginhimo nga pagbag-o ukon modipikasyon sa sini nga kopya, palihog bisitahi kami sa <https://open.bible/#feedback>.

This work is made available under the Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License (CC BY-SA). To view a copy of this license, visit <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0> or send a letter to Creative Commons, PO Box 1866, Mountain View, CA 94042, USA.

Biblica® is a trademark registered by Biblica, Inc., and use of the Biblica® trademark requires the written permission of Biblica, Inc. Under the terms of the CC BY-SA license, you may copy and redistribute this unmodified work as long as you keep the Biblica® trademark intact. If you modify a copy or translate this work, thereby creating a derivative work, you must remove the Biblica® trademark. On the derivative work, you must indicate what changes you have made and attribute the work as follows: “The original work by Biblica, Inc. is available for free at www.biblica.com and open.bible.”

Notice of copyright must appear on the title or copyright page of the work as follows:

Biblica® Libre Ang Pulong Sang Dios™

Copyright © 1996, 2006, 2011, 2022 sang Biblica, Inc.

Biblica® Open Hiligaynon Contemporary Bible™

Copyright © 1996, 2006, 2011, 2022 by Biblica, Inc.

Ang “Biblica”, kag ang Biblica logo mga trademark nga ginrehistro sang Biblica, Inc sa United States Patent and Trademark Office. Gin-gamit nga may permiso.

“Biblica” is a trademark registered in the United States Patent and Trademark Office by Biblica, Inc. Used with permission.

You must also make your derivative work available under the same license (CC BY-SA).

If you would like to notify Biblica, Inc. regarding your translation of this work, please contact us at <https://open.bible/#feedback>.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

- You include the above copyright and source information.

- If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

- If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2025-05-03

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 2 May 2025 from source files dated 3 May 2025

84488a6a-84c1-596e-af6b-5a0f432656b4